

LIBRARIES

UNIVERSITY OF WISCONSIN-MADISON

Congeries Paracelsicæ chemiæ de transmutationibus metallorum, ex omnibus quæ de his ab ipso scripta reperire licuit hactenus : accessit genealogia mineralium, atq[ue] metallorum omnium, eiusdem autori...

Dorn, Gerhard, active 16th century

Francofurti: Apud Andream Wechelum, 1581

<https://digital.library.wisc.edu/1711.dl/VHG5EAXTBGZZU8A>

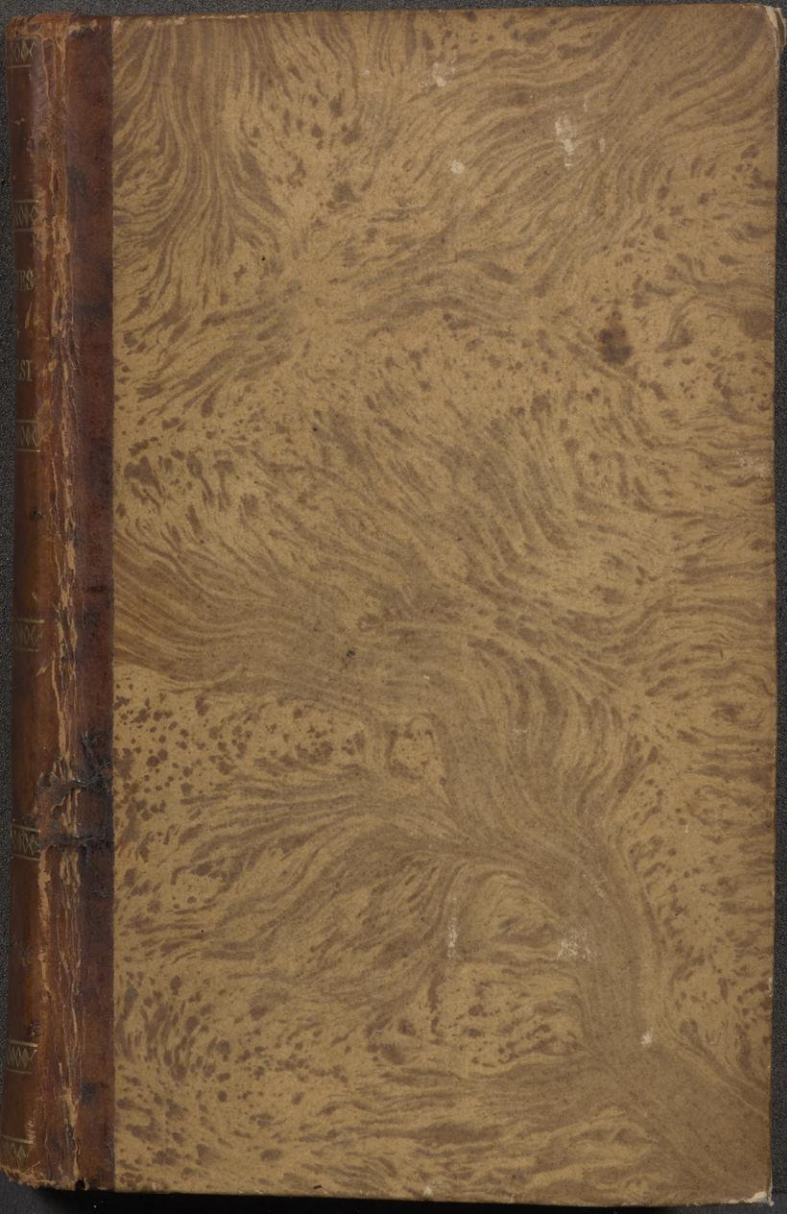
<https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/>

For information on re-use see:

<http://digital.library.wisc.edu/1711.dl/Copyright>

The libraries provide public access to a wide range of material, including online exhibits, digitized collections, archival finding aids, our catalog, online articles, and a growing range of materials in many media.

When possible, we provide rights information in catalog records, finding aids, and other metadata that accompanies collections or items. However, it is always the user's obligation to evaluate copyright and rights issues in light of their own use.

10

507

724

✓

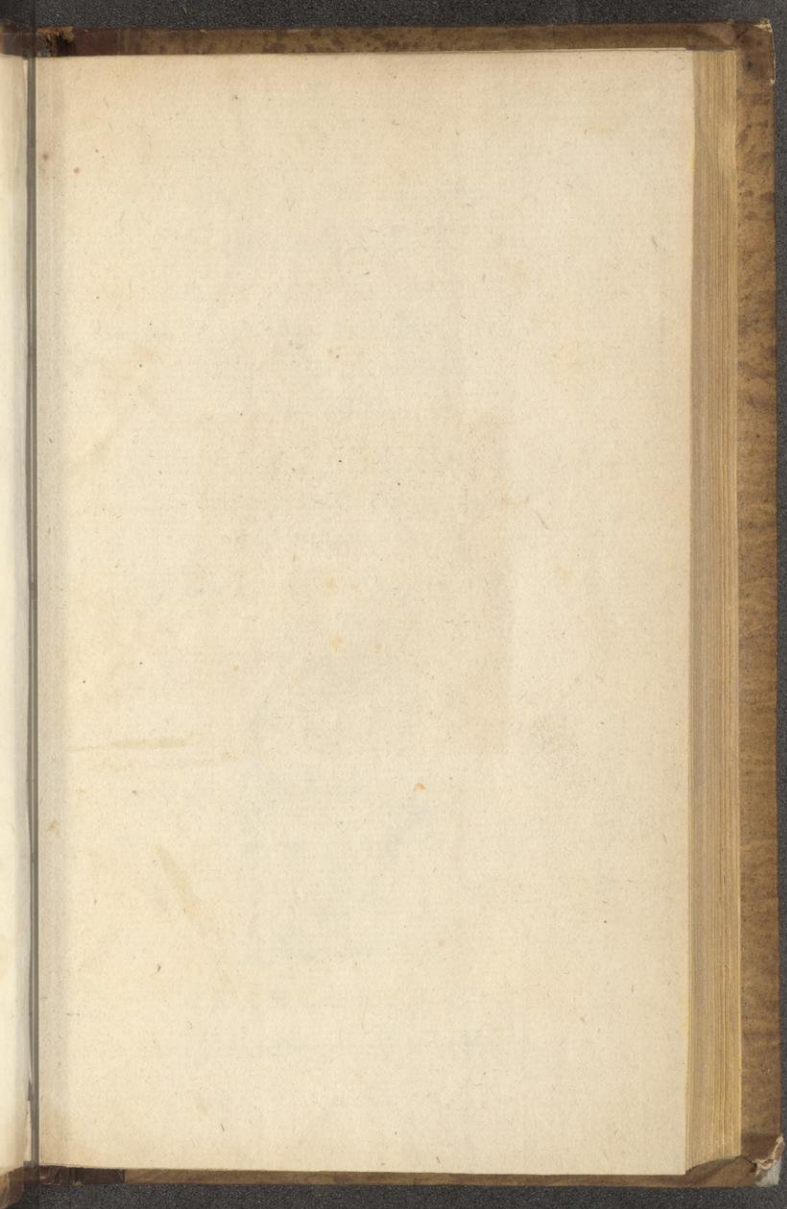
The Library
University of Wisconsin

Duveen Collection

Purchased 1951

P
C
M
r

AC

Congeries
PARACELSI
CÆ CHEMIÆ DE TRANS-
MVTATIONIBVS METALLO-
rum, ex omnibus quæ de his ab ipso
scripta reperire licuit
hactenus.

ACCESSIT GENEALOGIA MINE-
ralium, atq; metallorum omnium,
eiusdem autoris.

GERARDO DORNEO
interprete.

FRANCOFVRTI
Apud Andream Wechelum,
M. D. LXXXI.

in Bu
...
I
M
M
De
P

ip
di
S
om
rep
ra
ne

ILLVSTRISSI-
MO ET GENEROSISSI-
MO PRINCIPI AC DOMINO,
Domino Richardo, Dei gratia Comiti
Palatino Rheni, Duci Bauariæ supe-
rioris & inferioris, Comiti in
Spanheim, &c.

*IL mirum, Illustris-
sime Princeps, si
Chemia totum fe-
rè mundū inimi-
cum habeat, cum
ipsa doceat potissimū quo me-
dio naturali sit illi resistendum.
Siquidē eò maximè conatus eius
omnis tendit, ut medicamentum
repurgamentis, ac velut regene-
rationibus rerum naturales ge-
nerationes imitātibus, procreet,*

eoq₃ repurgetur à mundi corru-
ptelis terrenus Adam iste noster:
ac deinceps non vsque adeò præ-
peditus, liberiùs uti suo talento
valeat, quo donatus ab initio fue-
rat, ac iam redimitus, sapientia
videlicet, firminusq₃ seductori ne-
quam reluctari. Quamquã hoc
donum verè diuinum est, ac spiri-
tuale, nihilominus illud pariter
à Deo dependet, quod supra dixi-
mus naturale supernaturaliter
adeptum. Nam & qui creauit
naturam, & qui Spiritum suum
quomodocunque largitur quibus
vult, idem est Dominus Deus
omnipotens, eademq₃ virtus o-
mnis ex eodem uno, pariter una.
Miserrimè decipiuntur quot-
quot

quot natura vires & proprietates, uti solis, syderum, totiusq; firmamenti referunt aliò, quam unde primùm orta sunt. Nec ideo media naturalia quibus decreuit uti, sperni vult altissimus, quòd his abuti vetuit ad superstitionē & idololatriam. Proinde Chemic non est abominandus neq; detestandus usus, præsertim cum Dei creaturas à tenebris Diaboli corruptas, virtute lucis in uniuersa natura positæ, huiusq; medijs repurgare & vindicare naturaliter nititur, ut eò faciliùs excitari queant supernaturaliter, ad beatam illam assiduè meditandã resurrectionem, expergesieriq; torpentes ac dormientes in suis erro-

ribus atq; vitijs. Quisquis enim hoc unicum unitumq; medicamentum, propter quod Chemia solum à Deo concessa fuit hominibus, assequitur, sincerum intellectum, non perturbatã mentem, sed memoriam integram per illud sibi (Deo dante) resuscitare poterit, ac ad hunc utiq; disponi modum, in honestam Deoq; placentem vitam & conversationem. Dixerit quispiam, ubi nã sint illi Chيميци qui tale quid ex sua sibi medicina polliceri queant? Ad hæc, ubi nam ex schola manifesta Physices unicus hac tempestate dabitur Hippocrates, vel qui mentẽ eius probè intelligat: ex occultorum Physica per Chemiam fortasse

tasse pro hoc uno, tres prodibunt
 in lucem Hermetis discipuli, A-
 pollinis, Machaonis vel Podali-
 rij. Non propterea malè debet au-
 dire Dei virtus & sapientia,
 quia paucos aut ferè nullos verè
 discipulos habeat, imò nec ideo
 quia quandoque per impium, aut
 male vitæ hominem annūciatur,
 modò purè. Cùm nullo vitio con-
 taminari queat omne quod ex
 Deo est: solùm id quod relucta-
 tur veritati, detrimentum pati
 potest. Haud secus in Chemicis
 euenire videmus, ut è millenis
 hanc artē profitentibus, vix v-
 nus reperiatur, qui quidem in ea
 perfectè sapiat. Ea propter Che-
 mia nulla, vel ex seipsa fallax e-

rit iudicāda, vel quia per Paracelsum hominem seuerum (ut uolunt eius aduersarij) libētius inter plebeios quā literatos uersatū, & id genus multa per istos in illum iacta cōuitia, descripta sit? Absit: Visum est enim quānam Deus elatos Pseudodoctores legis eorumq; sapientiam, per idiotas & abiectā cōditionis uiros piscatores euertere uoluit. Mirū uidebitur queso, si per Heluetium, ac talem qualemcumq; Paracelso similem, uel rusticum, infidelium sapientia mundana quandoque pude fiat? Ecquis Deo fuit à cōsilijs, qui referat cur ita uisum est ei qui potest omnia? Non tam Paracelsi hac in re personam defen-

DEDICATORIA. ,

fendere quàm eius doctrinã volu-
mus, quatenus vera videbitur,
experimentis sanisq³ rationibus
innixa. Non ipse nos docet vitam
imitari suam, at experimēta sue
scientiæ. Quid igitur de vita con-
trouersia est, nisi quia deficiunt
argumenta vera quibus refella-
tur eius sapientia ab aduersarijs
non intellecta? Donum quod à
Deo gratis, & non propter vitæ
meritum habuit, inuidere, quid
magis impium videri potest, præ-
sertim à sua nationis hominibus,
qui potiùs patriæ suæ gratiam il-
latam à Domino cōgratulari de-
buerunt, si nō personæ velint. Ve-
rùm nemo Propheta acceptus in
patria sua, ut ait Dominus no-

ster Iesus Christus de seipso, innuens & alijs id ipsum ac peius futurum. Sed hinc in Physicis de Chemia solum agitur & non de probitate vite, quã Philosophia moralit tractandã relinquimus. Quapropter ad occultorũ Physicam, vel potius naturalem Anatomiam redeamus oportet, relictis conuitijs nullo philosopho dignis, tum maximè quòd per seipsa & nullo conatu reflectant aculeum in suos autores, quos manifestè produnt hoc ipso non esse philosophos, at eiusdem farina fermentiq³ homines, quales alios conuitijs esse volunt. Nemo sanae mentis igitur Chemiam reprehenderit, qui non istius negabit integritatem ex bo

na dispositione corporis cōciliari.
Altera nanque parte solum bene
valere, quid aliud quàm agrotare
est? Vtraque verò mentis &
corporis valetudo bona desiderā-
da præ cunctis omnibus huius vi-
tæ bonis: quemadmodum in Che-
mia per unariū abiectō binario,
simul amba facultates una sunt
adepta medicina vera: non pro-
pter opes, at solum ad intellectum
& scientiā philosophis exoptan-
da. Qui hanc philosophiæ partem
potissimam assequi nō potuerunt
ingenio, vel eam intelligere saltē
ob lucis naturalis privationem,
inimici facti persequuntur, non
sine maxima tamē sui ipsius igno-
minia. Siquidem ignorare Che-

miam, aut negare, nihil aliud est
præterquã spiritus & anima na-
tura nullam prorsus habere noti-
tiã. Esto igitur, circa natura & cor-
pus solùm versentur veri cõtem-
ptores, & in suo cadauere gaude-
ant quantum volent. Nos au-
tem si gloriandum sit, in Deo so-
lùm interea gloriemur, qui nobis
integram suam creaturã palàm
facere naturam dignatus est, ut
introspicere æquè ac forinsecus
intueri valeamus. Dicat rursùm
aduersarius, ostendatur nobis u-
nicus ex Chemicis, qui hanc inte-
gritatem habeat. Respondemus:
Manifestorum intellectus occul-
ta non percipit, etsi videat. Ver-
satur enim ars spagirica Chimi-
corum

est incorporeū in inuisibilibus natura, spiri-
tu & anima videlicet; quo fit ut à
incorporū cultoribus Physicis nul-
latenus percipi queat occultū sub
manifesto centrum, nec interval-
lum, tantisper dum in superficie
hasitarit oculus eorum sub priva-
tione vel carentia lucis. Ecquis
verus philosophus ignorare potest
animam totius Physices, natura
lucem existere, ac eius mortē esse
tenebras per eiusmodi lucis pri-
uationem introductas? Coniun-
gitur ne forma sua materia per
vitam, aut fortè nobis persuade-
bunt isti per forma corruptionem
generationē fieri? Absit, cū cor-
ruptio qua generationis est initi-
um, non sit forma privatio neque

*carentia, sed occulta vitæ mani-
 festatio. Non absurdius cæcutire
 videntur, qui mineralium occul-
 ta venena medicamentorum vi-
 disse iudicasseq; volunt, tamẽ suæ
 theriaca manifestissima non vi-
 dent in serpentibus tyro, stinco,
 & similibus; nihilominus oculos
 in alios intentissimos habent, qui
 meritò pro cæcis atq; cæcorum du-
 cibus habendi sunt. Proinde à te-
 nebris eorum pedem retrahentes,
 ad lucem non inconsultè confugi-
 mus, quam nobis Chemia conge-
 ries, & Genealogia mineralium
 ex Deo per Paracelsum, & alios
 faciunt; quàmque, Princeps illu-
 strissime, sub tua clientela prote-
 gendam, à tetricosis aduersario-*

DEDICATORIA. 15

*rum suorum iniurijs, obnixè com-
mendamus: Illustrissimæ tuæ Cel-
sitati æternam beatitudinem, &
in hac vita mentis & corporis o-
ptimam valetudinem imprecan-
tes. Datũ Francofurti ad Mœ-
num Calendis Septembris, à nato
nostro Redemptore Iesu Christo
millesimo quingentesimo octua-
gesimo primo.*

Illustrissimæ C. T.

Seruulus humilimus

Gerardus Dorn.

CONGRIES
PARACELSICÆ CHEMIÆ
DE TRANSMVTATIONIBVS
METALLORVM.

Præfatio ad lectorem.

MNIS operatio proprium requirit ordinem, sine quo pulchri laudatiq; nihil perficitur, quod ullam utilitatē adferre queat.

hominibus. Quid in hac vita quæso confusione potest esse perniciosius? Nunquid scimus hanc perdidisse mundum ab initio, cuius adhuc vestigia magno plurimorum malo sunt ob oculos posita, ut nihil non corruptum cernere liceat ubiq; gentium. Cuius igitur bono viro, & Christiano inprimis reijcienda summeq; vitanda, maxime quòd ex inimico Dei hominumq; prodeat. An putamus Deum

opti-

optimum maximum frustra primum, in
cōdendo huius mundi fabricā, ordinem
seruare voluisse? Hunc nobis dubio pro-
cul meditandum, non modò cernendum,
proposuit. Si probè cognitum esset quan-
ta hinc nobis utilitas, quanta doctrina
obtingere potest, nullos alios libros, nullos
doctores eo priores, qui testimonium ve-
ri solus perhibet in cordibus nostris, opta-
remus. Hic nos docet in pace, qui pacis
est autor, querere potissimum ordinem,
qui si seruetur, pacifica simul atque tran-
quilla futura sunt omnia. Contrà cū
violatur, mox est præ foribus nobis dis-
cordia per confusionem. Hinc est quòd
Dominus noster Iesus Christus, pacem
toties discipulis suis inculcās, ab eis quoq;
recedens pro testamēto reliquerit, ac no-
bis in unione. Pacem meam (inquit) do
vobis, pacē meam relinquo vobis. Quid
aliud sonant ista sacratissima verba,

quàm si audiamus, estote uniti in me, sicut ego & pater meus unū sumus? Alia sanè via non possemus uniri quàm pace, quæ consistit in ordinis observatione diuini. Tenendus est igitur in omnibus operibus, siue spiritualibus, siue temporalibus, ordo, tamquam pacis & omnis concordie radix potissima, ut omnes hominū actiones & exercitia quæuis huc spectent. Proinde Paracelsus medicinæ summum & precipuū arcanum tractaturus, in transmutatione rerum naturalium ad ultimum perfectionis gradum, quis sit ordo tenendus imprimis indicare voluit. Ob hunc siquidem exactè nō seruatum, plurimi seducuntur in transmutationis artificio, qui postmodum erroris sui culpam in artem reijciunt, hanc unà cum suis scriptoribus falsò falsitatis insimulant, ac si iucundum esse posset, multos impendere labores in deridendis homini-

mini-

minibus: Quicumque talia vel cogitant, vel proferunt, etsi multam sibi sapientiam adscribant, idiotarum more loquuntur. Natura satis hoc genus hominū palam arguit in omnibus. Verūm quis eius ordinem considerat, vel ullatenus contemplatur, eorum etiam qui profitentur Physicā (ut interim de cæteris taceam) quis inquā profunda scrutatur eius mysteria, à suis operibus manifestò licet apparentibus, & rerum transmutationem insiciabitur? Quicquid enim operatur natura, iuxta sibi præscriptum ordinem diuinitus id ipsum efficit absq; variatione, ut si per externum accidens nonnunquam impediatur, quò minùs hunc obseruare valeat, in monstrum abit recedens à natura quod producitur. Non est hic error eius, at impedimenti. Quis impediuit, inquires? Confusionis autor per suos ministros id semper molitus est ab

initio, nec desistet in finem vsq; Quapropter non est ab hominibus vel scriptoribus addiscendum potius quam ab illa, quam in dies videmus transmutare composita sua elementa in aliam atque aliam formam decompositam, & non in aliam materiam. Porrò communis hæc omnibus rebus & elementis, ut non nisi formæ species inter se differant. Huius exemplum esto terra vacua, sterilis, & inanis, quæ sub dio tantum posita, sola rigatione per pluuiam, radijsque solaribus præter omne semen aliud, suas producit herbas, animalcula, nec nõ mineralia. Quis quæso non videt hanc esse naturalem transmutationem formarum, & non materia? Hoc etiam docemur exemplo, si forme separantur ab elementis naturalium, hæc ad quamcumq; formam idonea fieri. Quandoquidem una & eadem elementorum materia, non unam aut aliam, sed

omnes

omnes formas in triplici genere productorum suscipit. Nec opus est perquirere utrū elementa vegetabilium suis spoliata formis, valeant formam recipere mineralem; res per se clara est: porrò cadaverum elementa in terram reuersa, fiunt elemēta vegetabilium & aliorum, sic de reliquis. Cū igitur elementum unius generis, alterius generis fiat elemētum, quantò magis elemētum unius speciei, fieri potest elementum alterius speciei sub eodem genere. Formæ nanq; non sunt ex elementis, at ex firmamento. Proinde nemo sanè transmutationes rerum negare poterit, qui formas ab elementis separari videt. Experientia sit lignum igne consumptum & in cineres versum, forma sua vegetabili in auras abeunte, quæ si per spagiricum vas excipiatur ne auolet, ac iterum ad suos refundatur cineres, putrificētur simul in muscilagino-

sam substantiam, terræque rursus de-
mandentur, in pristinam redibunt for-
mam; quod quidem cineres per se non ef-
fecissent, ut ponit autor libro de resusci-
tatione rerum. Qui credere nolit, expe-
riatur, ac ordinem præscriptum seruet,
alioquin nõ eueniet ob confusionẽ, quod si-
ne hac optimè successisset. Vt igitur pro-
pria forma separari potest à suis elemen-
tis, ac rursus in ea redire, si hac alterius
speciei forma sint imbuta, sub eodem ge-
nere tamen; quid obstabit quin eam in-
duant? Elementa siquidem nullam de se
formam edunt, solùm eam quæ est in se-
mine, quemadmodum terra nõ elementi
cuiuspiam formam producit, sed bene
frumenti ex frumento, & arboris è nu-
cleo. Primum igitur ac præcipuum hu-
ius rei negocium in eo cõsistit, ut ritè iu-
xta spagiricum ordinem à natura mu-
tuatum, fiat separatio formarũ à suis ele-
mentis.

mentis. Hunc non somniarunt spagiri
philosophi more Græcorum, sed à natu-
ra tantùm edocti, vitreis utuntur orga-
nis, ut illa stomacho, quibus & igne suam
coquunt materiã, ut ipsa naturali calore
cibum in chylum macerat coquẽdo, sub-
tiliat, soluit ac putrefacit priusquam se-
paret. Ars pariter suam materiam cal-
cinando sublimat, soluit, & putrefacit
antè quàm destillatione separet. Postmo-
dum segregat purum ab impuro, videli-
cet firmamentales partes ab elementis, &
rursum utrasq; à suis impuritatibus su-
perfluis. Id ipsum natura docet, quæ chy-
lum suum putrefactum in duas partes di-
uidit, unam ut puriorem hepati rursum
decoquendam exhibet, alteram autem
ut impuriorem ad intestina relegat in e-
iectionem. Ab hepate fit & altera se-
paratio, quarum una inseruit nutriendis
elementis corporis, altera verò vitalibus

& firmamentalibus partibus alendis at-
 que fouendis, ad spiritus vitæ retentio-
 nem in suo subiecto, radicali humido vi-
 delicet. In hoc passu controuersia cernit-
 tur Græcorum cum spagiris: illi volunt
 separationem in hepate fieri quatuor hu-
 morum tantum, quos tribuunt elemen-
 tis, & ita firmamenti rerum nullam vel
 mentionem faciunt, neque discretionem,
 ac si vitæ esset ex elementis, confusam de
 his tradunt absq; discrimine doctrinam:
 contrà spagiri docent elementa sibi simi-
 libus ali tantum, & vitalia vitalibus. In-
 dubium siquidem nemo physicus reuoca-
 re potest, vitam rerum naturalem debe-
 ri firmamento post Deum, & nõ elemen-
 tis: item corporea nutriri corporibus, spi-
 ritibus quoq; spiritualia corpora; vel ut
 melius intelligatur, materialia materia-
 libus, quemadmodum formalia formali-
 bus corporibus: ne dicamur ab argutis
 for-

formas absq; materia ponere, vel è cõtra. Dicimus enim elemēta propriam, & firmam, & vitã à firmamēto etiã esse sortita, sed hac ipsa sola generare minimè posse præter alios firmamētales influxus peculiare, non magis quàm sine viro femina. Deus porro vitam in creatione per lucem dedit omnibus, ad propagationem verò quibusq; semen in quo forma delitescit, ordinavit. Sunt itaq; influxus firmamenti semina, per quæ matricæ elementorum & concipiunt, & pariunt, cum sine his nihil efficere valeant quod ad generationem faciat, etsi semen propaginis in utero gestent. Rursus dicimus spiritus cælestes naturæ, quamquam spirituales sunt, quemadmodum radij solis existunt, nihilominus ex coniunctione cum elementis, corpora sortiuntur sibi congrua, & spiritualia pro vehiculis. Quapropter istorum in Physica maxi-

ma est habenda ratio potius quam elementalium humorum, vel qualitatuum. In hoc plurimum elaboravit Spagirica schola, ut vehiculum vitæ semper à corporibus crassioribus liberet, veluti de carcere, quo vitam foueat, instauret, ac diu retineat in humano corpore. Non minus opus fuit inuenire materiam, quæ plus in sui creatione hausisset influxuum eiusmodi vitalium & cælestium: hanc esse comperit, quæ proximius ad centrum accederet. In isto namq; radij cælestium omnium, non secus atq; iacula undiq; ad scopum unicum laxata, cõcurrunt. Hinc fit ut compressa vis, & confluentia virtutum, intentissimam nanciscatur actionem atq; vehementissimam in extensione. Quantò magis igitur à centro distant influxus, tantò rariores & laxiores inueniuntur, minorumq; virium atq; virtutum, quemadmodum à vegetabilibus videre

dere licet. Quamobrem experientia meditationem subsequuta, docuit in metallis, & mineralibus, quæ centro sunt viciniore, præstantissimas omnium & copiosissimas inesse virtutes. Hæc igitur prætulerunt cunctis alijs, ex quibus elicerent medicinæ quandã uniuersalem formam unitissimam atq; temperatissimam, qua singula tandem ad unionem & verum temperamentum adducerentur. Unione siquidem nihil unquam temperatius, generalius, latiusve, nihil etiam copiosius extenditur, quàm centralis essentia physica. Proinde medicina talis, per separationem ordine requisito tracta de metallis aut mineralibus, cuncta quibus applicatur, ad centralis unionis atq; temperaturæ naturam, summumq; perfectionis gradum transmutat. Inde factum, ut ob uniuersalem eiusmodi potentiam atque virtutem, quod olim *Ægyptiaca*.

*vetustas (ab Hebræis nimirum edocta
 Mosaicas traditiones ex Genesi) ad me-
 dicinam præsertim elaborarat , Græco-
 rû auaritia, nec non ambitio peruerterit
 in thesauros accumulãdos, lolioq; suæ fal-
 sitatis conspurcarit , quemadmodum re-
 liquas artes infinitis sophisticationibus.
 Paucos, imò ferè nullos huius artis libros
 reliquerunt integros , qui non poterant
 enigmatica Ægyptiorum scripta resol-
 uere (ut ipse testatur Aristoteles) inui-
 dia moti corruerunt suis fabulis, ut iam
 sit impossibile per libros antiquorum è
 limine vix eam salutare. Verum enim-
 uero, quamquam vix è centum millibus
 vnus hanc artẽ adeptus sit, præter hunc
 nonnulli tamen intelligentes, animos ve-
 rè philosophicos alunt , vel sola medita-
 tione tantæ raritatis, tantæq; profundi-
 tatis diuinæ sapientiæ, pro scintilla in hoc
 arcano maximo relucētis, quibus appri-
 me*

mè iucundum est in eiusmodi magnalibus Dei versari magis, quàm plerisque alijs in suis opibus atque delicijs. Alacriter igitur ad scalam transmutationis tandem veniamus, ac videamus quid nam sit ex mète Paracelsi transmutatio. Tandem ad secundam huius operis partem transibimus, quæ Genealogiam narrabit mineralium.

De scala transmutationis. CAP. I.

ST rerum naturalium transmutatio, formarum suarum in alias alteratio, vt metallorum & lignorum in lapides, aut in vitrum; lapidū in carbones, &c. Compertum est metalla sub terra, etiam in monetam excusa priùs, à natura fuisse quandoq; in lapideam substantiam versa, quæ suorum principum adhuc retinerent imagines; item quercuum radices fulmine, vel alia sideratione quavis ictas, in lapides veros transmu-

tatas fuisse. Fontes etiam plurimis locis scaturiunt, qui naturali proprietate coniecta quæq; transformant in durissimos lapides. Hæc & similia naturæ opera contemplati sapientes viri, didicerunt arte pariter similia fieri posse, modò seruetur similis, quem natura docet à suis instrumentis, ordo. Id ipsum videmus in plerisque montibus fieri, vt ex lapidibus carbones Ætnæo quodam igne naturaliter generentur, quorum etiam in fabrilibus officinis vsus est frequentissimus. Vt ista postrema transmutatio fit per ignem in terra, reliquæ supra positæ, per aquam & aerem fieri videntur. Hæc igitur sunt instrumenta nature, sunt etiam ipsi pro materia, motus verò pro forma. Quid igitur, si naturale cõpositum terra fiat per ignem, & illa aqua per aerem, hic autem ignis per ignem, & iste rursus descendens aer fiat per aerem, & hic denuo per aquam fiat aqua, postremò tandem ista per ignem in terram redeat: quam putatis inde futuram transmutationem quæso? Si quidem experti fueritis, cognoscetis. Ignarum vulgus hæc non videt, nec alia de causa, nisi

nisi quòd naturæ non consideret arcana. Quicunq; igitur vnà cum isto hæc ignorat, ac inficiatur, quæ natura cunctis ob oculos ponit, is quantumuis doctus aut literatus esse videatur, non est philosophi neque physici nomine dignus. Vnde quæso Physica fundamentum primum habet, an ex apparentia tantum vel rerum naturalium manifesta superficie? Nihil minùs, at ex occultissimis operationibus naturæ, ad manifestissimos effectus comparatis. Quandoquidem vt ipsa natura sensibus omnibus est imperceptibilis, non secus & eius operationes omnes. Quis quæso vidit vnquam arborem crescere, solem, & astra moueri? nemo. Creuisse tamen illas, & ista mota fuisse per interualla, quiuis animaduertit. Mente potissimum in physicis igitur est opus, magis quàm oculis vel alijs sensibus. Quamquam isti nobis indiciorum vice sunt, vt vlteriùs progrediamur, alioqui inter philosophum & rusticum nulla futura differentia est. Vt autem ad institutù redeamus: Scala transmutationis septem gradus principes habet, vt sunt:

Calcinatio, Sublimatio, Solutio, Putrefactio, Destillatio, Coagulatio, & Tinctura. Sub calcinatione continentur hæc eius membra; Reuerberatio, Cimētatio, item Incineratio. Quibus omnibus operationibus cuncta vertuntur in calcem, vel in cineres. Primo igitur transmutationis gradu, elementata corpora naturalia conuertuntur in terram, medio quidem igne tamquam instrumento. Hoc loco imprimis notanda differentia inter elementa materialia, & instrumentalia, de quibus obiter dictum est. Hæc enim externa sunt, illa autem interna. Completa utique prima, siue per calcinationem, siue reuerberationem, cimentationem, aut incinerationem, operatione; succedit ex ordine præparationum sublimatio, qua terra iam calcinata, vel in aquam, vel in aerem conuertitur, iuxta rei conuertendæ naturam atque proprietatem. Etenim siccorum potissimum, est eleuatio volatilium partium à fixis, quapropter istiusmodi cōditionis rebus conuenit sublimatio. Si tamen humidorum separatio fieri debeat, vt vegetabilium, aut

ani-
qu
d
feci
bus
fira
illis
hob
reco
tas
vi
non
can
solu
tion
pio
subli
fibus
mat
ve
tam
ta
du
nō
du
dim
terti
caq

animantium, tum istorum sublimatio quinto gradui conuenit, destillationi videlicet. Sed quia hoc loco maximè de ficcis agetur, vti metallis atque mineralibus, ordo pariter his congruus erit obseruandus. Promde sublimata pars volatilis, non secus atque in humidis, per cohobationes, id est separatarum partium reconiunctiones, & iteratas vel repetitas separationes, eò fixationis deueniunt vt cum fixis partibus infra maneant, & non ampliùs ascendant, sed in olei forma consistant, aut lapidis: per aerem enim solutione transeunt in oleum, coagulatione verò per ignem in lapidem. Exemplo sit omne metallum armoniaco sale in sublimationem actum, hoc enim successibus lapidescit. Hac operatione sublimationum corrosiua multa dulcescunt, vel mitescunt, & è contra, cum additione tamè alterius substantiæ. Item acria multa dulcescunt, acescunt ex aduerso dulcia, nonnulla per se, vel cum alijs ad hunc modum præparata. Ad secundum postea, tertius gradus accedit, solutio videlicet, eaq; duplex, vna frigoris, altera verò ca-

loris. Salia, corrosiua, & calcinata quæuis per ignem coagulantur, frigore tandem aeris resoluuntur in liquorem, aquam, vel oleum, humido loco vt in cella, vel in aere super marmoreum lapidem, aut vitrum posita. Pinguia tamen & sulphurea calore ignis resoluuntur. Summatim autem quod ignis calore soluitur, aeris frigore tandem coagulatur: contra, quod frigore soluitur aeris, ignis calore coagulatur. Notato qua ratione frigidum aerē esse dicimus, quod pugnare quodammodo videtur contra nonnullorum philosophantium opinionem: volunt enim isti calidum & humidum esse. Verum ex quibus cōstat aer, nō considerant. An nō ex igne & aqua? quid enim aliud est aer quàm aqua per ignem resoluta? Quandoque igitur ab vna sui parte, igne scilicet, calorem & siccitatem, ab altera verò frigiditatem, & aquæ suæ humiditatem mutuatur. Sunt enim duæ qualitates principes tantum, reliquæ verò duæ harum ministræ. Nihil enim natura calidū, quod etiam necessariò siccum non sit naturaliter, nihil item frigidum quod ea

ratione

ratione humidum nō sit. Quicquid præ-
 terea his cōtingit, naturâ non, sed per ac-
 cidens fieri iudicato. Non aliter de ele-
 mentis, principem locum obtinent ignis
 & aqua, terra verò frigiditatem à socia
 videlicet aqua mutuatur, & siccitatem
 quam habet ab igne, per se autem nun-
 quam calida, neque humida, imò neque
 frigida neque sicca, sed alijs suis duobus
 principibus inseruire videtur haud ali-
 ter, quam cera cuius sigillo. Pariter de
 aere iudicandum: sic enim à suo patre ca-
 lorem & siccitatē habet ab igne scilicet,
 frigiditatem & humiditatem ab aqua sua
 matre. Generantur ergo tamquam à suis
 parentibus igne & aqua, masculus aer,
 sed potius hermaphroditus, & fœmina
 terra. Adhuc de naturalibus instrumen-
 tis & materia. Quartus gradus est putre-
factio. hic ob suam excellentiam meritò
 primum locum obtinere deberet, nisi
 contra verum ordinem, & arcanum, hoc
 loco multis occultum, & paucissimis ma-
 nifestum, pugnaret inuersio. Manere de-
 bet igitur quæ posita series, & non varia-
 ri, non magis quàm in cathenis annuli, in

quibus si fortè deficiat vnicus, qui detinetur eis captius aufugerit. Putrefactionis itaque proprietas est, vt veterem naturam rerum consumens, nouam introducat, & nonnunquam producat fructum alterius generationis. Viua nanque omnia corruptione moriuntur, mortua putrescunt, iterumque per generationis transmutationem in ea vitam acquirunt. Spiritus etiam corrosiui per eam dulcescunt atque mitescunt, omnes colores in alios transmutantur, item purum ab impuro subsidente deorsum separatur. Putrefactionis membra sunt digestio, & circulatio. Quintus deniq; gradus est destillatio, quæ nihil aliud est quàm humidi à sicco, & rari à crasso separatio. Huius membra sunt ascensio, lotio, imbibitio, cohobatio, & fixatio. Cohobatio verò quæ singula concludit, est liquoris destillati ad suas feces repetita sæpius affusio, destillatioque. Vt vitriolum cohobationibus per propriam suam aquam fixatur, atque tum vocatur alumen saccharinum, quod solutum in liquorem, & deinceps putrefactum per mensem ac destillatum, aquam

aquam exhibet in modum sacchari dulcissimam: arcanum ad medicinam præ multis excellentissimum, ad extinguendum ignem microcosmicum fossoribus metallorum aduenientem, quod lib. de morbis fossorū mineralium habetur amplius. Ad eundem modum & alia mineralia quæuis & aquosa, veluti sal nitrum, figi possunt cohobationibus. Sextus gradus est coagulatio, quæ quidem, vt sibi correspondens ex aduerso solutio, duplex etiam est, frigoris & caloris, id est aeris & ignis. Rursus vtraq; coagulatio duplex, vt frigoris duæ, totidemque caloris existunt. Frigoris prior fit ex aere communi extra ignem: posterior autem ex superiori firmamento per hyemalem lapidem, qui aquas omnes in niuem & glaciem congelat. Caloris tamē coagulatio prior, fit per industriam in arte, gradationibus ignis obseruatis, & est fixa; reliquæ verò frigoris in alchimia non sunt fixæ. Posterior caloris coagulatio fit ab Ætnæo, & minerali sub terra, nec non sub montibus igne, per naturalem Archeum terræ gradato: huic non vsque adeò dissimilis

est ignis, qui per alchimiã ad coagulationem gradatus excitatur. Quicquid hoc Ætnæo coagulatur igne, fixum permanet, vt à metallis & mineralibus videre licet, quæ singula constant, ab initio, ex muscilaginosa materia quadam, per Ætnæum ignẽ, & Archeum terræ naturalem artificem sub montibus in lapides, metalla, marcasitas, salia, &c. coagulata. Septimus atq; postremus scalæ transmutationis gradus est Tinctura, nobilissima præ cunctis omnibus ex arte chimica conflata medicina, qua quidẽ corpora quæuis metallica, nec non humana tinguntur in longè, quàm erant antea naturaliter, meliorem, nobiliorem, & præstatiorem substantiam, ac ad summum sanitatis, coloris, & perfectionis gradũ, potiorẽ & excellentiorem naturam adducuntur. Eiusmodi tincturarũ variæ sunt species, hoc loco minimè recensendæ. Corpora primùm à sua coagulatione metallica per ignem amouenda, liquandaq; sunt, alioqui tincturam non recipiunt actiuam, nisi reserata sint & aperta. Metallorum etiam tincturæ quæuis esse debent

admo-

admodum fixæ substantiæ, facileq; fusibilis, & incombustibilis naturæ, vt super ignitam laminam positæ mox vt cera fluant, citiusq; metallum absq; fumo penetrent, quàm oleum papyrum, aut aqua spongiam subintrare videtur, idq; tingant in albū rubeūve colorem in igne permanentem & examini cuius expositum. Primo igitur gradu calcinationis ad eiusmodi tincturas, metalla in alcol adducta, facilem acquirunt liquefactionē secundo gradu solutionis videlicet, ac deinceps per putrefactionem, ac distillationem eorum tincturæ figi debent, & incombustibiles fieri, coloreq; non variabiles. Ad humanorum verò corporū sanitatem instauratione & innouatione recuperandam aut cōseruandam, ex auro, vnionibus, antimonio, sulphure, vitriolo, similibusq; trahi debent. Ignium etiam varia subiecta, varias habent operationes in alchimia, vt aliam lignorum flammæ quem viuum ignem vocant, & quo calcinantur ac reuerberantur omnium corpora metallorum aut aliorum: aliam continuus candelæ, vel lychni ca-

lor, quo volatilia figuntur: aliam carbonum, quo corpora cimētantur, colorantur, & purgantur à suis excremētis, item aurum & argentum ad altiorem gradum adducūtur, Venus dealbatur, & in summa cuncta metalla innouantur: aliam operationem habet ignita lamina ferri, super quam fit examen tincturarum: aliam calor per ignem excitatus medio limaturarum ferri: aliam in cineribus: in arena item aliam: & in balneo Maris vel Mariæ (vt vocant) aliam, quo quidē fiunt variæ destillationes, sublimationes, & coagulationes: aliam etiam habet balneum roris, quod vaporosum vocauit aliàs, quo multæ rerum corporalium fiunt solutiones: aliam venter equinus habet, in quo præcipuæ fiunt putrefactiones atque digestiones: item his omnibus longè aliam habet inuisibilis ignis, id est radiorum solis, qui per speculum aut crystallum palàm fit à suis operationibus, & de quo veteres non meminerunt. Hoc igne tria cuiusque rei principia super ligneam mensam, absque metu flagrationis vel adustionis separari possunt, ac metalla
quæ-

quæuis præter visibilem ignem liquefieri, nec non adustibilia quæque in carbones & cineres concremari. Cæterùm transmutationes metallorum imperfectorum ad perfectionem, fieri non bene possunt absq; lapide vel tinctura, de quibus infrà suo loco tractabimus. Proinde etiam infrà de trãsmutationibus imperfectorum in imperfecta nonnulla dicemus ad probationem transmutationum duntaxat adducta, non priùs tamẽ quàm ignis tractationẽ, in quo totius artis cardo potissimùm vertitur, compleuerimus, & aliquot lapidis processus ex Paracelfo docuerimus.

De simplici chemicorum igne. CAP. II.

POST QUAM de transmutationũ artificio per scalam & suos gradus quod satis est ingeniosis diximus, vt feruetur (de quo suprã narratum est) ordo, necessarium erit instrumenta priùs, quàm materiam ipsam initiandis proponere, ne rudes & inepti pedem priùs quàm manum admoueant. Huc igitur nõ accedant quibus mens oculus non est, cuique manus

inferuire nequeat: pes enim & carneus oculus absq; mente sana & incorrupta, prorsum inepti. Potissimum itaq; maximeq; requisitum instrumentū est ignis, qui quidem ex propria natura viuens, à nullo alio viuificatur igne. Hinc fit etiam, vt potestatem atque vires habeat quemcumq; alium in rebus occultum viuificandi. Qualis in hoc mundo Sol à Deo creatus est, vt quiescentem ignem in omnibus expergeficiat, vtq; Lunæ, Mercurij, Veneris, Martis, Iouis, atq; Saturni, & reliquorum astrorum sphaeras omnes accendat igne suo, quæ alioqui de se nullum habent, nec de se præbere possunt: etenim per se ipsa mortua sunt, accensa tamē igne solari, viuūt, suas quoq; iuxta cuiusq; proprietatem, operationes perficiunt. Sol verò lumen & vitā quam habet ignem, ab alio nullo recipit astro, solū à Deo suo creatore regitur, vt semper & equaliter in seipso ardeat ac luceat, quamcumq; aliam lucem naturalem illuminans. Haud aliter in arte spagirica iudicandus est ignis athanoris, furniq; secreti philosophorum, qui furnum, & sphæ-

sphæram vasis accendit ignemq; materia, quemadmodū sol in vniuerso mundo videtur operari, sine quo nihil in eo prorsum generari potest. Pariter in arte nil efficitur absq; hoc igne simplici, cum sit potissima pars & operatio huius artificij, reliquas omnes in se complectens, & à nulla comprehenditur, per se quidem consistit aliarum non indiga, sed reliquæ omnes indigent igne hoc simplici quæcumque fiunt operationes, à quo vitam recipiunt vnà cum ipsa materia. Alibi de igne simplici loquitur Paracelsus ad hūc modum. Philosophorum (inquit) celeberrima hæc est sententia. Ignis & azoc tibi sufficiant, solus enim ignis totum opus est & ars integra. Porro quotquot ignē suum carbonibus simpliciter extruunt, errant vas in eo vel super illud cōtinentes. Igne fimi equini frustra nonnulli tentarunt. Carbonum igne sine medio materiam sublimarunt, & non dissoluerunt. Alij calorem suis lampadibus excitarunt, asserentes hunc esse philosophorum ignē secretum, ad suum lapidē fabricandum. Nonnulli posuerunt in balneū,

& hoc in formicarum aceruis : alij in cineribus iuniperinis : aliqui in calce viua hunc ignē quæsierunt, in tartaro, vitriolo, nitro, & similibus. Alij in aqua ardente, vti Thomas de Aquino falsò de hoc igne loquitur inquiring, Deum & Angelos suos eo carere nō posse, sed indies vti. Quæ blasphemia hæc est? an non manifestissimum mendacium, Deum carere non posse elementari igne aquæ ardētis, imò suis creaturis omnibus quoties velit? Calores omnes medijs quæ dicta sunt excitati per ignem, sunt ad nostrum opus prorsum inutiles. Vide ne seducaris etiã ab Arnaldo de Villanova, qui de carbonum igne scripsit: ipse nanq; hoc ipso te decipiet. Almadir ait, solos radios inuisibiles ignis nostri sufficere. In exemplum adducit alius, calorem cœlestem suis reflexionibus ad Mercurij coagulationem & perfectionem maximè facere, continuato suo motu. Iterum idem: Fac (inquit) ignem vaporosum, digerentem, & coquentem, continuum: non tamen volantem, aut bullientem, sed alterantem & penetrantem: iam dixi & verè omnem
ignis

ignis excitandi caloris modum, si verus es philosophus, bene intelliges: hæc ille. Salmanazar ait: Ignis noster corrosiuus est ignis, qui supra nostrum vas aerem & nubem obducit, in qua nube radij huius ignis occulti sunt: hoc rore cahos, & humiditate nubis deficientibus error commissus est. Rursum Almadir ait, nisi ignis nostrum solem humore suo calefecerit per fimum montis, ascensu temperato, non erimus participes albi neq; rubei lapidis. Hæc omnia demonstrant satis apertè nobis occultum ignem sapientum. Summatim hæc est materia nostri ignis, videlicet vt accendatur per quietum spiritum sensibilis ignis, qui sursum pellit velut calefactum cahos ex opposito, ac supra materiam nostram philosophicam: qui calor supra vas nostrum gliscens, ad motum perfectæ generationis, constanter intermissione sine temperatè quidem vrgeat. Hæc ego (inquit) Paracelsus de simplici philosophorum igne.

De multiplici igne philosophico. CAP. III.

POST QVAM de simplici diximus, congruum esse videtur, vt etiam de multiplici quid in medium adferamus, copiosius clariusque quàm antea: nam de hoc posteriore non nihil tamquàm per transfennam attigimus. Ignis itaq; multiplex est, qui pro diuersitate subiecti in quod influit, & per quod postmodum in alijs excitatur subiectis, variatur, vt ignis cinerũ, arenæ, balnei, limaturarum, &c. mediatum calorem habent ab immediato profluentem in subiectam materiam instrumẽti, & hinc in materiam arti subiacentem. In isto quidem igne multiplici consistit differentia suppositi. hæc est causa, propter quam nihil in rerum natura potest videri, in omnibus & per omnia simile cuiquam alteri, licet ambo sint sub eadem specie, imò sub eodẽ indiuiduo mēbra. Vt metallum aliud producit aurum, ab eo quod argentum generat; aliud, saturneum, venereum, martium, &c. profert; item istorum quodlibet pro loci differentia vnde fuerit erutum natumq; variatur. Nec duo homines,

nes, neque duo corporis vnus membra,
nō eiusdē arboris folia duo similia repe-
riuntur: sic de reliquis. Dissimilitudo nō
est ex primo creaturarū igne, sed ex ele-
mentorū vario regimine per planetas, &
nō per solem. Etenim quolibet momen-
to calor in elemētis hac dispositione mu-
tatur, simul & forma decompositorum à
compositis, & nō à simplicibus. Vbi non
vsq; ad eò magna fit elementorum mix-
tio, ibidē generatur Sol; vbi paulò maior
atq; impurior, ibi Luna; item ex imperfe-
ctiore Venus: sic de reliquis, iuxta mix-
tionum mutationes, cuiusq; metalli mi-
nera non similis alteri, neque spiritus eo-
rum inter se per omnia conueniunt. Si
verò generarentur ex igne simplici solo,
non interueniente multiplici, proprietat-
um atq; formarum nulla fieri discretio
valeret, nedum in metallis, verum etiam
in alijs omnibus creaturis. Cur autem
non plura veniant in vsum quàm septem
numero, quorum sex solida, septimum
fluxile rarumq;e, suas rationes habet in
adepta philosophia, & non in alchimia;
proinde suo loco reseruandæ, ne ab

instituto digrediamur. Haftenus de multiplici dictum fit igne philosophico, ex physicis rationibus deducto.

De visibilibus & localibus instrumentis, & primo de utero spagirico.

CAP. IIII.

PRIVS QVAM ad materiam deueniamus, instrumenta singula cùm actualia, tum localia declarare visum est ex ordine, quibus ad hanc artem opus est. Actuale primum, ignem esse diximus, locale verò primum est furnus, Athanor chimico nomine vocatus ab antiquis: hic vteri vicem in spagirica generatione refert. Hermes Trismegistus etsi non inuentor huius artis, non minùs quàm Paracelsus spagiricæ medicinæ, instaurator tamen dici meretur. Ille spagiricū hoc opus, in quo philosophia humana manum extremam ponit, ex meditatiua contemplatione maioris mundi sumpsisse exordium asserit, innuens ad imitationem cœli & terræ spagiricum Athanor extrui debere. Sed comparationem hanc ingeniorū exercitij gratia breuibus examina-

minare minimè pigebit, quò prodesse queam lectoribus. Nemo physicus inficiabitur Solem generare Solē sibi similem, sed nō omnis fatebitur hunc in centro foetum existere, potissimū eorum discipuli philosophorū, qui nullam ignis Ætneī cognitionem aliam quàm ex oculo carneo, rusticorum instar, habuerunt. Hic Sol terrenus vel inferioris aut elementaris machinæ, per ignem superioris Solis accenditur; nō secus & nostræ materiæ centrum, à centro mundi nostri vel athanoris, quod ignis est, Solis naturalis vicē hac parte gerens per similitudinem, incenditur. Ecquis non videt (quæso fratres) vniuersi creati mundi formam, habere furni similitudinem, vel vt reuerentiùs loquar, vteri matricem continentis, elementa videlicet, in quibus semina Solis & Lunæ, per astra varijs influxibus demissa corrumpuntur, coquuntur, atq; digeruntur in generationem omnium? Sed vel pueris, ne dicam philosophis, hæc liquidò manifesta sunt, quapropter latius non vrgebimus. Ad Athanoris nostri constructionem igitur veniamus. Primò

construatur furnus altitudine sex spithamarum, & interna rotundaq; latitudine vnus spithamæ, vt inferiùs tamen sit aliquantulo amplior quàm superiùs intrinsecus, atque politus, ne carbones iniecti scabredine hæreât, sed faciliè descendere queant, dum aduruntur infra prope craticulam. Ad huius æquationem sint aliquot foramina, quibus laterales vel vterales furni duo, vel tres correspondeant, aut si voles vnicus: ostiolorum latitudo sit quatuor digitorum idq; latorum. Cuilibet fornaculæ ahenū adaptetur cum aqua, cætera cōcludatur, vt ouum in gallina, vitrū in vtero suo pro industria magisterij. Deinceps vbi fuerit operandum, & omnia diligentissimè parata, carbonibus quantitate nucis iuglandis vel paulò maiore confractis, impleta ad summum turracula succendantur infra ad ostiola, turrisque superiùs obstructa sit, ne carbones in medio vel superiùs accensi, calorem totum opus vastantem excitent, vnaque vice conflagrent omnia simul. Quum verò calor excedere iustum videbitur, admoto ad ostiolum aliquo laterculo

tereulo cohiberi poterit; contrà si remif-
fior erit, ferrea rudicula carbones subtus
craticulam cōmoueantur. Sed registris
(quæ gubernacula vocant) aptiùs mode-
rabitur ignis: singula docet vsus in præ-
parationibus eorum quæ necessaria sunt,
antequàm eò deuentum sit. Igne igitur
adiustam æqualitatem proportionis mo-
derato, vt ipsa natura docet in omnibus,
calor fermentum excitabit, ac deinceps
hoc materiam in ouo latentem. Proinde
non aliter quàm sol in magno mundo lu-
cet, illuminat, vitamq; tribuit reliquis a-
stris omnibus & elementis, ignis spagiri-
cus illustrans athanorẽ suum, ac in tru-
menta quæq; , maris quoq; balneum fo-
uens, vti gallina, suum ouum animatum
excludit. Sed gigantem audio tamquam
leonem rugientem cōtra **Turnum**, quæ-
rens quem deuoret Paracelsum. En (in-
quit) quemadmodum sibi ipsi contradi-
cit, nuperrimè vetuit ne struatur ignis car-
bonibus, idq; admodum seuerè; modò
verò docet carbonum ad hanc suam ar-
tem potissimum vsus. Tetigisti scilicet,
non meliùs quàm reliqua omnia iudica-

sti secum pugnare scripta Paracelsi. Alterum tamen oculum est quod aperias, me monoculus, aut cæcus prorsum de coloribus iudicasse hæcenus videaris. Non vidisti quid sibi velit hæc particula (simpliciter & sine medio) ad carbonū interdictionem adiecta? Viden quinam præter spem tuam Paracelsus licet mortuus, scriptis viuis adhuc suis tibi, cæterisq; respondere calumniatoribus valeat, ac dicere, qui me iudicas errare, tu erras per teipsum iudicatus? Nunquid sæpius admonuite, tuiq; similes inuidos homines passim in omnibus ferme scriptis meis, ne verbulum probè non masticatū pertransires, alioquin eueniret vobis gigantibus cum pygmæo meo homunculo, quod olim Goliæ cum Dauidulo puero? Cauete inquam, iterum atque iterum, ne hoc nostro lapide tamquã mysterio magno corruatis, ac simul cum illo descendatis ad barathra, quò me relegare frustra conamini. Hæc intonare videtur Paracelsus in tumulto. Non ita fratres de mortuis loquendum est præter æquitatem, imò non de malè meritis. Mancant

in sua requie omnes, quemque sua facta manent. Facile quidem est carpere, iudicium euitare hodie difficile, & in extremo non possibile. Quid es tu quod non ego, quid ego quod non tu? rursus quid vtrique, quod non alteri contingere potest, errare videlicet? Homines sumus omnes, quibus hoc præsertim accidit magis quam brutis irrationalibus, quæ solo ductu naturæ mouentur. Erro fateor in plurimis, erras tu, tuum est fateri, meum admonere, non iudicare: tuum igitur officium esto vt meum, nõ per inuidiam, fratrum nõ ritè gesta palàm facere, priùs quàm aliqua cum modestia iuxta veræ philosophiæ disciplinam admonuisse: alioqui nec tu, nec ille, nec ego, secus facientes philosophiæ nomine digni sumus. Sed hæc philosophica disciplina (proh dolor) etiam à doctissimis impugnatur: tantum inualuit gentilium philosophorum dogma hac tempestate celebratissimũ in ipsis, vt non videant hoc omne qualecumq; est forinsecus, & intrinsecus, nil nisi meram honorum ambitionem prætexere: hic studij sui labo-

rumq; potissimus scopus fuit. Hinc factū
vt quisq; famā sibi per labefactionē vel
denigrationē alterius parare conetur. At
nō considerant miseri, nullam æquē ma-
gnam iniuriam fieri posse, quæ nō longē
maiores expectat, si tamen ex æquo fa-
tui simus omnes, nemoq; reperiatur qui
sapere pro mensura velit. Multi plus satis
sapiunt, aut minus plurimi, qui medium
seruent ferè nulli. Viderimus igitur, ne
quam prætedimus sapientiam, iusto Dei
iudicio, in manifestam stultitiam etiam
hoc sæculo transformetur, idq; proprio
nostro conatu. Si quid igitur à nobis er-
ratū est, accusante nos propria conscien-
tia, quo scandalum præbuisse videamus
alijs in seductionē tendēs, scriptis pariter
vt etiā patratum, Deo corā & hominibus
retractemus absq; verecundia. Hominū,
vt antea diximus, à sapiētissimis agnosci-
tur cōmunis error, à stolidis & fatuis ve-
rò non, quibus omne delirium vera se-
mita, & è contra. Sed missos faciamus a-
mentes, probisq; ac intelligentib. cū aga-
mus latiùs. Adhuc de furno vel athano-
re, modò de vase quid audiamus.

*De secundo spagirorum instrumento locali,
matrice vel ovo philosophico.*

CAP. V.

MVLTA de se temere præsumentes philosophi, perperam intellexerunt occultum atque secretum vas philosophorum, & peius id quod Aristoteles alchimista (non ille verò academicus Græcus) loquitur inquiring, materiam in triplici vase decoquendam: item pessimè quod ab alio dicitur, materiam in prima separatione, primoq; gradu, vas metallicum expetere, in secundo gradu coagulationis videlicet ac dealbationis suæ terræ, vas vitreum, & in tertio gradu, qui fixationis est, vas terreum. Nihilominus per hæc omnia, solum vnum vas intelligunt in omnibus operationibus, vsque ad perfectionem rubei lapidis. Cùm igitur materia nostra, sit radix nostra ad album simul & ad rubeum, necessariò vas nostrum ad hunc modum esse debet, vt in eo materia regi valeat à cœlestibus corporibus. Influentiæ namque cœlestes inuisibiles, & astrorum impressiones, apprimè necessariæ sunt ad opus: aliter autem impossi-

bile fuerit orientalem, Persicum, Chaldaicum, & Ægyptiacum lapidē insuperabilem alijs medijs adimpleri; per quem Anaxagoras totius firmamenti vires cognouit, ac prælagiuit magnum lapidem de cœlo descensurum in terras, quod etiam post eius mortem accidit. Cabalistic vtique vas nostrū innotescit potissimū, id iuxta verè Geometricam proportionem atque mensuram, & ex certa quadam circuli quadratura fabricari debere, quò spiritus, & anima nostræ materiæ separata à suo corpore, hoc pro cœli sui altitudine secum eleuare queant. Si vas præter æquum strictius, amplius, altius, demissiúsve fuerit, quàm dominantes & operantes spiritus animaque desiderant, calor ignis philosophici nostri secreti (qui quidem acutissimus est) materiam violentiùs excitatam ad operationem vrgebit nimiam, vt quandoque vas in mille frustra diffiliat, non sine periculo corporis ac vitæ operantis. Contrà si capacius, quàm vt calor iuxta proportionem operari valeat in materiam, irritū etiam erit opus & frustraneum. Quapropter sum-

ma diligentia cum industria vas nostrum philosophicum est fabricandum. Quæ verò materia sit huiusmodi nostri vasis, intelligunt illi soli, qui in prima solutione materiæ nostræ fixæ & perfectæ, hanc in suam primam essentiam adduxerunt, de quo satis. Operator etiam diligentissimè notet, quidnam in prima solutione materia deponat, à seque reijciat. Vasis huius describendi ratio difficilis est: talis tamen esse debet forma, qualem ipsamet natura exoptulat: ex vno quidem & ex alio petenda ac inuestiganda est. In summa talis, vt ex altitudine cœli philosophici à terra philosophica eleuati, queat in fructum sui terreni corporis operari. Hanc formã utique habeat, vt separatio & purificatio elementorum, quando ignis vnum ab alio pellit, fieri possit, vtq; quodlibet suum locum, in quo hæret, occupare valeat, ac Sol & alij planetæ circumcirca terram elementalem suas operationes exercere, & cursus eorum in circuitu non impediatur, aut velociori motu agitetur. Iuxta hæc omnia quæ dicta sunt, iustam proportionem habeat oportet rotunditatis

& altitudinis. Quæ verò faciunt ad primã mundificationem corporũ mineralium, sunt vasa fusoria, tenaculæ, folles, cupellæ, testæ, cimentoria vasa, cinericia, cucurbitæ, bociæ ad aquas fortes & regias, tum quæ ad projectionẽ in opere postremo sunt necessaria. Cæterũ de vase ad hoc opus, alio loco loquitur Paracelsus ad hunc modum : Ad hanc artẽ est quòd habeas ritè iusteq; proportionatũ vitrum: etenim si capacius erit quàm par est, dilatatur materia, id est humiditas, vt nihil inde nascatur; si verò sit angustius vel cõpressius, germen suffocabitur, vt nullum fructũ edere valeat. Exemplo patet ab eo quod sub vmbra, vel tecto satũ fuerit, nil inde boni frugive produci. Quapropter plurimi refert ad vitrum hoc animũ aduertere: nam per ipsum vel in ipso commissus error, nõ facilè corrigitur, imò nõ perducitur opus ob eius impedimẽtum, adoptatũ finem. Proinde ad vncias duas materie, sumito vncias duas cum dimidia vitri vel oui philosophici, hoc est, quod pondus hoc referat: habẽda ratio tamen est iustæ vitri spissitudinis. His obserua-

tis non facile hac parte committitur error. De localibus instrumentis igitur dictum sit haftenus.

De subiecto vel materiaphilosophica in genere. CAP. VI.

ANTEA satis clarè diximus quæ sint instrumēta chimica, iam verò quam sibi materiam spagiri ad suum opus inchoandum elegerint audite. Postquam vegetabilia mortificata sunt, concurrentia duorum mineralium, vt puta sulphuris & salis, in mineraliam naturam mutantur, vt inde tandem perfecta mineralia resultent. Etenim in terræ cauernis mineralibus vegetabilia nonnulla reperiuntur, quæ longo temporis successu, & continuato calore, sulphuris naturam vegetabilem exuerunt, indueruntque mineraliam. Idque potissimum accidit vbi huiuscemodi vegetabilibus propriū adimitur nutrimentū, vt coacta sint postmodum à sulphuribus & salibus terræ suum alimentū sumere tantisper, donec in mineralia perfecta, quod antea vegetabi-

le fuerat,abit. Et ex minerali conditione hac,metallica quædam essentia perfecta nonnunquã oritur, idq; progressu vnus gradus in alterum. Sed redeamus ad lapidem philosophorum, cuius materia est inuentu difficilima nec non intellectu. Huius vt aliarum quarumcumque modus inuestigationis,& norma certissima,quid contineant valeantque,radicis est earum,& spermatis examinatio sedula,qua peruenitur ad materiarum cognitionem. Ad hoc facit plurimum,consideratio principiorum valde necessaria,tum qua via quõve medio natura primùm ex imperfectione ad perfectionis finem deuenit. Cui considerationi conducit imprimis,habere compertissimum,creata queuis à natura fuisse compacta tribus primis principijs,Mercurio videlicet, sulphure,& sale naturalibus in vnum permistis,vt in nonnullis volatilia sint,in alijs verò fixa. Quoties enim corporale sal,cum spiritali Mercurio,& animato sulphure permiscetur in corpus vnum,tum demum incipit operari natura locis,quæ loco vasorum suorum habet,

bet, subterraneis, per separantem ignem, quo sulphur crassum & impurum separatur à puro, & à sale terra segregetur, nec non à Mercurio nubes, seruatibus prioribus partibus istis, quas natura decoquit rursus simul in cōstans corpus vnū geogamicum. Quę quidem operatio habetur à magis vt mixtio coniunctioq; per vnionem trium, vtputa corporis, animę, & spiritus. Adimpleta hac vnione, resultat inde purus Mercurius, qui si per meatus subterraneos defluat eiusque venas, obuiam factus sit cahoico sulphuri, hoc ipso coagulatur pro cōditione sulphuris. Est tamen adhuc volatilis, vt vix centum annis postea decoquatur in metallum. Inde sumpsit originē vulgatū hoc, nempe, Mercurium & sulphur materiam esse metallorum, vt etiam ex relatu fossorum mineralium constat. Non tamen vulgaris Mercurius, neque sulphur commune metallorum sunt materia, sed Mercurius & sulphur philosophorum incorporata sunt, ac innata metallis perfectis eorumque formis, vt nunquam ab igne fugiant, neque vi corruptionis elementorum de-

prauentur. Vtique per eiusmodi naturalis mixtionis dissolutionem, Mercurius noster domitus est, inquiunt spagirici philosophi. Sub hac igitur verborum forma, noster Mercurius ex perfectis corporibus, viribusque terrenorum planetarum venit eliciendus: quod etiam Hermes his verbis asserit. Sol (inquit) & Luna sunt radices huius artis. Filius Haniel ait, philosophorum lapidem aquam esse coagulatum, videlicet in Sole & Luna. Vnde sole clarius patet, materiam nostri lapidis nihil aliud esse præter Solem & Lunam. Id ipsum etiam eo confirmatur, quia simile quodque sibi simile naturaliter parit generatque. Et non aliter quam duos esse scimus lapides, album & rubeum, duæ sunt etiam lapidis materię, Sol & Luna simul copulata proprio matrimonio, cum naturali, tum artificio. Et quemadmodum videmus virum & mulierem absque semine vtrumque suo generare minimè posse, pariformiter vir noster Sol, sceminaque sua Luna, sine semine spermateque vtrumque suo concipere non possunt, neque ad generationem aliquam

quid
phi n
del
m
coru
& in
rius
amb
pitit
dem
gref
per
Hin
Mer
ritu
toru
pifi
val
effe
fid
uar
ab
dic
me
ph
tu

quid moliri. Collegerunt inde philosophi nostri tertium esse necessarium, videlicet animatum semen amborum hominis & fœminæ chemicorum, sine quo totum suum opus irritū esse iudicarunt & inane. Huiuscemodi sperma Mercurius est, qui per naturalem coniunctionē amborum corporum Solis & Lunæ, recipit istorum in se naturā in vnione. Tum demum, nec prius aptū est opus ad congressum, ingressum, & generationem, per vim ac virtutē virilem & fœmineam. Hinc moti philosophi nostri dixerunt, Mercurium istum componi corpore, spiritu, & anima, eumque naturam elementorum omnium, & proprietatem assumpsisse. Quapropter ingenio & intellectu validissimis adseuerarunt suum lapidem esse animale, quem etiam vocauerunt suum Adamum, qui suam inuisibilem Euan occultam in suo corpore gestaret ab eo momento, quo virtute summi conditoris omnium vnita sunt. Ea de causa meritò dici potest, Mercurium philosophorum nihil aliud esse, quàm compositum eorum abstrusissimum Mercurium

& non vulgarem illum. Sapienter igitur dixere sapientibus, est in Mercurio quicquid quærunt sapientes. Almadir philosophus ait: Nos extrahimus nostrū Mercuriū ex vno corpore perfecto, duabusq; perfectis conditionibus naturalibus simul incorporatis, hic suam perfectionem extrinsecus protrudit, qua resistere valeat igni, ac ista sua perfectione forinseca, ab extrinsecis insultibus defendatur quicquid imperfecti iam in eo circumseptum est. Per hunc philosophi locum acutissimi, lapidis materia intelligitur Adamica, limbus microcosmicus, materiaque philosophorum homogenea, & vnica. Horum dicta philosophorum, de quibus antea mentionem fecimus, merè sunt aurea, plurimæq; semper existimationis habenda, quòd nihil cõtineant superflui, nihil inualidi. Summatim ergo lapidis philosophorum materia, nihil aliud est, quàm igneus perfectusq; Mercurius per naturam & artem extractus, id est artificialiter præparatus, & verus hermaphroditus Adam atque Microcosmus. Hoc ipsum philosophorum sapien-

piantissimus ille Mercurius Trismegistus asserens, lapidē vocauit orphanum. Noster itaque Mercurius is ipse est, qui Solis perfectiones, vires atque virtutes in se continet, quiq; per vicos ac domos Planetarū omnium transcurrit, & in sua regeneratione vim superiorum & inferiorum acquisiuit, quorum etiam matrimonio comparandus, vt patet à candore & rubore simul in eo cōglomeratis. Monarchiæ Magi per suam sapientiam affirmarunt, omnes creaturas ad vnitam substantiam adducendas, quam suis mundationibus & purgationibus asserūt in tantam subtilitatem ascendere, diuinamq; naturam & proprietatē, vt operetur admiranda. Considerarunt etiam in terram redituram, & per supremam separationem magicam, perfectam quandam substantiam emersuram, quæ tandē plurimis & industriosis, & valde prolixis præparationibus, ex vegetabilibus substantijs in mineralem, & ex minerali in metallicam, & ex perfecta metallica substantia, attollitur in perpetuitati similem ac diuinam essentiam quintam, omnium

cœlestium ac terrestrium creaturarum
essentiam in se concludentem. Arabes &
Græci per characteres occultos sensus
denotantes, & per hieroglyphicas descri-
ptiones Persarum & Ægyptiorum, ad se-
creta & abstrusa mysteria peruenerunt,
quibus adeptis & partim intellectis, par-
tim verò non, admiranda quædam expe-
riundo viderunt oculariter. Sed quia su-
pernaturalia profundius laterent, quàm
captus eorum posset assequi, arcanum hoc
non iuxta Magorum sententiam voca-
runt supercœleste, sed philosophorum
arcanum appellarunt, & ex sententia Py-
thagorę lapidem eorum. Hunc quicum-
que sunt assequuti, varijs adumbrarunt
figuris ænigmaticis, deceptorijsq; simi-
litudinibus, comparationibus, & voca-
bolorum fictionibus, vt posteris eius ma-
teria saltem foret occulta, eiusque nulla
vel minima posset haberi notitia. Vete-
rum plurimi hanc materiam apertè satis
detexerunt ingeniosis ac præparationem
eius, parabolicis tamen & ænigmaticis
verbis atq; figuris, vt arcerent indignos à
tanto mysterio naturæ pariter & artis.

Pau-

Paucissimi nihilominus, etiam eorū qui ad hanc artem apti sunt, balsamum naturæ perpetuum, lapidemq; perfectum quæsierunt, ob ingentem laborem cum difficultate intricatum, qui passim occurrat inter inuestigandum. Quo factum ut pigræ desidesq; mentes ab opere destiterint. Auari tamen, quibus auri fames & argenti vilissimorum animum addit, omnium diligentissimè perstiterunt in opere, ut præ hoc etiam vitam & opes neglexerint; verum quia nō istis à Deo tanta fœlicitas mundana destinata est, oleū perdiderunt ac operam. Proinde studio ac ingenio acutissimo ad hanc rem est opus, ut ex varijs cōparationum similitudinibus mens autorum scribentum in hac arte detegatur. Ut igitur ingeniosiores aliquatenus intelligant, similitudinē aptam adferemus in medium, qua præfiguratur materia balsami perpetui, simili balsamo cōuenientis in humano corpore ad summam sanitatem recuperandam, conseruandam, & propellendum morbum, inquit Paracelsus. Exemplo sit cōmunis ignis & naturalis: hic nobis est in-

uisibilis, quapropter in aere in quo delitescit quæredus & inueniendus, per concussionē lapidis ad chalybem, in quibus tamē potissimū nō consistit, sed in aere, nec nisi ab obiecto sicco tamquam fomite retinetur. Siccitas enim calorem suum sibiq; similem statim concipit, amboque simul operantur in subiecto tantisper donec tota humiditas absumatur, maneatque solum corpus aridum cinereumque mortis subiectum, igne vitæ pabuloque priuum. Haud aliter materia philosophis est inuestiganda, cui pabulum & ignis vitæ maximè insunt: hæc præparationibus elicienda sunt, vt vitæ humanæ vitam augeant propemodum deficienti. Nam vt lignum paulò minus absumptum, relictis adhuc valde paucis carbunculis vel scintillis, addito ligno ceu fomento sibi congruo, flamma vitæq; reuiuiscit ignis, haud secus in humano corpore balsamū perpetuum additum vel atomo residuo vitæ, hanc in flammam prioremque vigorem suscitatur. Verum de materia quæstio est in qua suscitans hic ignis latet. Non æquum est, neque tutum (ait Paracelsus) clarè

clare manifesteq; de hac omnibus ex æ-
quo dicere. Nunquid sufficit gratia Dei
lucis filijs, qua lucem è tenebris vmbra-
rum, figurarum, & ænigmatum edu-
cendi data est facultas? Tenebrarum fi-
lij hac ratione probãtur, istis enim etiam
ex luce nil præter meras vmbas elicere
contingit. Natura nanque sibi similem
naturam expetit, ea gaudet; ac velut fer-
rum trahitur à magnete, sic tenebræ te-
nebras generant, lux verò lucem parit.
Durus est hic lapis, ecquis ex eo nucleũ
esse poterit? quid cote & chalybe durius
nisi adamas? Hic tamẽ atteritur, at quonã
artificio philosophorum sit lapis aperi-
endus, vt inde nobis, & ignis, & vita suppe-
tat, non videmus. Aperiendi sunt mentis
oculi, ac imprimis considerandum, quæ
medicina sit humanæ vitæ præ cunctis
omnibus, per naturã & artem magis con-
grua, vt ea conseruetur ac præseruetur
vsque ad prædestinatum eius terminum
in sanitate, sitq; à corruptionibus tutis.
Nemo, saltem verè physicus, in dubium
reuocabit metallicas essentias, præsertim
corporũ perfectorum esse omnium quæ

natura produxit magis durabiles, minúfque corruptibiles. Proinde si vita fit ignis & calor formæ naturalis, humido suæ materiæ per lucem vnitus, vt patet ex Genesi, luxq; non fulgentiùs viuat quàm in corporibus corruptioni minùs obnoxij; quid obstabit quo minùs ignis calor, & humor radicalis in metallis incorruptibiles, à somno in vitam excitati manifestam, organis humanæ vitæ iunctis, hanc penè consopitam suscitent? Dormiunt enim in metallicis corporibus illa solùm, & quiescunt, vt homo somno correptus ac ceu mortuus iacet, nec nisi respiratione mouetur, corpore verò non. Spiritus vtique metallorum si liberetur à somno sui corporis, motus & actiones vt ille suas exercebit in obiecto sibi corpore quouis. Non aliter de corporibus humanis iudicandum, ista dum ægra sunt, spiritus vitales in eis obdormiscere, non verè nec liberè spirare posse, ob somnolentiam sui domicilij corrupti. Semotis igitur à corpore tenebrarum corruptionibus, non per medicum extraneum, sed per ipsammet naturã auxilio medici cor-
robo-

roboratam, accessuque vitæ extraneæ, metallorum videlicet incorruptibilis, liberè suos motus exercent spiritus eiusmodi vitales in hominibus. Nil mirum itaque si mirabiles curæ fiant à spagiricis medicis, alioqui per vulgarem Græcorum medicinam impossibiles; quo factum vt isti morbos incurabiles iudicarent, quos ipsi nequiuerunt pellerè, dormientibus ac veluti mortuis suis medicamentis. Hinc perbellè differentia videtur spagiricæ medicinæ à Græcanica: hæc dormit cum dormientibus, illa verò vigil ab omni sopore libera, dormientes facultates excitat vitæ. Sed vt ad inquisitionem redeamus materiæ, hæc non meliùs innotescere potest quàm ab inquirètum erroribus in hac parte commissis.

De varijs in inquisitione materiæ balsami perpetui, siue lapidis philosophorum, erroribus. CAP. VII.

MAXIMAM huius artis difficultatem obseruans Arnaldus ait in suo rosario: Varia huic materiæ lapidis no-

mina præfixerunt occultissima quædam, à similitudinibus potissimum allata. Vegetabilem enim appellarūt, mineralem, & animale, nō iuxta literalem sensum, vt facilè norunt sapientes diuinorum arcanorum, & miraculorum eiusmodi lapidis experti fingere. Huius exemplum præ se fert Raymundi Lullij lunaria, quæ flores mirandarum virtutum edit, philosophis tamen familiarissimos. Non fuit imponentis nomen hoc opinio, vt per id intelligeretur aliqua super metalla proiectio, vel præparatio similis ex eis fieret, verum abstrusa mens philosophorū longè aliò spectat. Simili nomine materiam suam appellarunt Martagon, cui etiam hinc occultam operationem chemicam applicuerunt, cum tamen id prorsus nihil denotet præter quandam arcanam similitudinem. Error etiam non minimus in vegetabilium liquorib. ortus est, quibus Mercurium coagulare plurimi conati sunt, & postmodum fixatorijs aquis in lunam conuertere, existimantes eum qui hac via, citra metallorum auxilium coagulare posset, maximum assequi magiste-

gisterium. At quamuis nonnullorum vegetabilium liquores id efficiant, non aliunde fieri quàm ob resinam, pinguedinem, aut sulphur terrenum, quo plurimum abundant, iudicabitur: hoc Mercurij humiditatem attrahit, eiusque substantiæ permiscetur coagulando præter omnem vtilitatem. Nam crassum & externum sulphur nullum in vegetabilibus, ad perfectam projectionem in alchimia aptum esse, compertum est: quodq; non sine maximo dispendio experti sunt multi. Etsi nonnulli succo tithymalli albo lacteoq; , propter calorem intensum, & acutū in eo existentem, coagulasse Mercurium existimarent, cum solo frigore in occulto potius contrario manifesto id factum esset, vnde lac virginis appellarunt, falsum tamen fundamentum hoc fuit. Non secus de succo chelidonix existimandum, licet colore suo hominum imponat oculis, ac si dotatum esset auro. Colligentes inde vanum quid certo ac determinato tempore vegetabile hoc eradicarunt, ex quo animam vel quintū esse venati sunt, vnde coagulantē ac per-

mutantem tincturam efficerent, verum
& hinc nihil præter fatuum errorem or-
tum. Alij succum hunc ad spissitudinem
(quam consistentiam vocant) excoxerunt,
ac Soli vt in durã massam coagularetur
exposuerunt, quæ postmodum in minu-
tissimum puluerem tusa, Mercurium (vt
opinabantur) proiectione verteret in so-
lem, quod falsum esse compererunt. Ali-
qui admiscuerunt huic pulueri sal armo-
niacum, alij colcotar vitrioli, opinati se
hac via tandem ad optatum finem per-
uenire posse. Postmodum solutionibus
in flauam aquam adduxerunt, vt sal hoc
tincturæ præberet ingressum in Mercurij
substantiam, nihil tamen inde factum fuit.
Nonnulli prædictorum loco succos per-
ficariæ, bufonariæ, dracunculi, foliorum
falicum, tithymalli, cataputiæ, flammulæ
ac similibus simul vnà cum ipso Mercurio,
per dies aliquot vitreo vase cõclusos,
in cineribus tenuerunt: accidit vt inde
Mercurius in cinerem vel puluerem po-
tius verteretur, sed perperam & nullo
fructu. Decipiebantur enim isti vanis
vulgi rumoribus, quibus profeminatum

erat

erat Mercurium absq; metallis esse coagulandum, vt antè meminimus. Multi ex vegetabilibus salia, olea, sulphura, &c. extraxerunt, sed frustra, cùm per hæc nulla Mercurij vera coagulatio, neque perfecta tinctura vel proiectio fieri queat. Similitudine sola philosophi, nõ substantia materiam suam arbori cuiquam aureæ ramorum septem comparant, intelligentes eam in suo spermate metalla septem cõcludere, ac in ipso latere, quapropter vegetabilem esse dixerunt: tum etiam quia non aliter quàm naturales arbores suo tempore varios flores proferrunt, materia lapidis colores pulcherrimos palàm facit, in florum suorum productione. Itè quia ex terra philosophica materia quædam exurgit, ceu virgultum spongiæ terræ similitudine, dixerunt arboris suæ fructum ad cœlum tendere. Ideo protulerunt in vegetabilibus naturæ totius artis cardinem verti, & non in vegetabilibus materiæ; tum etiam quia suus lapis animam, corpus, & spiritum in se continet, vt vegetabilia. Non diuersa multùm similitudine materiam hanc lac

virginis esse dixerunt, & rosei coloris benedictum sanguinem, qui tamē solis prophetis & filijs Dei conuenit. Inde Sophistæ collegerūt materiam philosophicam in animalium vel hominū sanguine consistere: occasione sumpta, quòd ex vegetabilibus nutriantur. Alij quidem in capillis, in sale vrinæ, in rebis: alij in ouis gallinarum, in istorum calce, in lacte, & similibus quæsierunt, quibus omnibus mercurium figere posse putarunt. Extraxerunt aliqui sal ex fœtido lotio, nec defierunt qui lapillos in rebis inuentos materiam esse crederent. Alij membranas ouorum asperrimo lixiuio macerarunt, quibus etiam ouorū cortices admiscuerunt, his attribuentes arcanum fixationis ad mercurium perficiendum. Aliqui ouorum albumen argento comparantes, & auro vitellum, in suam materiam elegerunt, admixtis sale communi, armoniaco, tartaroq; vsto, simul ista vitro concludentes balneo maris putrefecerunt, idque dum albus color in rubicundissimum sanguinis instar abiret. hoc ipsum in fœtidis. destillarunt liquorem, ad o-

pūs quod quærebant, prorsum inutilem. Alij putrefecerunt albumen & vitellum ouorum, & inde basiliscus generatus est, quem in rubicundissimū puluerem exusserunt, eoque tingere putabant. Huius rei fuit autor Gilbertus Cardinalis in suo tractatu. Plerique fella boum, & aliorum animalium, sale communi permisto macerata destillarunt in liquorem, quo cimentationum pulueres imbutos existimarunt metalla sua tingere posse, magisterio quodam quod partem cum parte vocant, & inde nihil actum est. Aliqui tutiam eligentes additionibus aliquot, vti sanguine draconis, & alijs eiuscemodi friuolis nugis seducti, cuprum, aut electrū in aurū permutare conati sunt. Alij iuxta Venetorū artem (vt aiebant) viginti plus minūve stelliones olla cōcludebāt, fameq; redigebāt ad insaniam, vt vnā alia famelica deuoraret, vnica superstite, quā cupri vel electri limaturis pascebant, existimantes genus hoc animalium in ventriculo suo digestionē sola permutatiōnem optatam efficere: postremò hoc animal exusserunt in rubicundissimū pul-

uerem, quem cùm crederent aurum esse, miserè decepti sunt. Nonnulli tandem in piscibus trutis nomine, per liquationē concrematis, aurum inuenerunt, non alia de causa, nisi quia genus hoc piscium in fluminibus squamulas aureasq; scintillas à torrentibus eò delatas, & nonnunquam ex montibus defluentes, colligere ac deuorare solitū sit, à natura doctum: rarò tamen id ipsum contingit. Tales impostores potissimùm inueniuntur in aulis principum. Non est sanè materia chemicorum philosophorū in animalibus quaerenda, hoc omnes admonitos semel velim. Est tamen quòd sciatur philosophos lapidem suum animale appellasse, quia in postremis suis operationibus, virtute huius ignei nobilissimi mysterij, liquor obscurus ac rubēs instar sanguinis, ex sua materia suoq; vase guttatim exudat: inde præfagium protulerunt, postremis temporibus hominem purissimum in terras venturum, per quē liberatio mundi fieret, hunc ipsum guttas rosei rubeive coloris & sanguineas emissurum, quo mundus à labe redimeretur. Pariformiter &

fan-

sanguis sui lapidis, in suo genere, leprosa metalla necnon homines liberabat à suis infirmitatibus contagiosis. Quare non immeritò dixerunt suum lapidem animale esse. De quo Mercurius ad Regem Calid loquitur ad hunc modum. *Mysterium* (inquit) hoc solis Dei prophetis permissum est cognoscere, quo fit vt lapis animalis vocetur. Nam in sanguine lapidis huius latet anima sua: componitur etiam ex corpore, spiritu, & anima. Simili ratione vocarunt suum microcosmum, quòd rerum omnium totius mundi similitudinem habeat, & inde rursus animale esse dicunt, veluti Plato magnum mundum animal vocat. Accesserunt ignari credentes lapidem esse triplicem, atq; triplici genere secretum, vtputa vegetabili, animali, & minerali, quo factum vt etiam in mineralibus quæ fierint. Hæc verò sententia longè distat à philosophorum opinione; asserunt enim suum lapidem vniformiter vegetabilem, animale, & minerale. Notandum ad hæc, naturam minerale sperma suum in varia genera distribuisse, videlicet in sulphura

phura, falia, boracia, nitra, armoniaca, ^{as} lumina, arfenica, atramenta, vitriola, tu-
tias, hæmatiten, auripigmenta, realgara,
magnefias, cinabarim, antimonium, tal-
cum, cachimias, marcasitas, &c. in qui-
bus omnibus nondum adimpleuit ma-
teriam noſtram. Quamquam in aliqui-
bus dictarum ſpecierum ſeſe miro non-
nunquam patefacit aſpectu, quod ad im-
perfectorum metallorum tranſmutatio-
nem attinet. Longa ſiquidem experien-
tia, & ignis per exercitium multifariam
tranſmutationem oſtendunt in materia
mineralium, nedum ex coloribus alijs in
alios colores, verùm etiam ex vna eſſen-
tia in aliam, & ex imperfectione in per-
fectionem. At licet ipſa natura quando-
que his mineralibus medijs eiufmodi
demonſtrationes faciat multis præpara-
tionibus interuenientibus, non propter
ea volunt philoſophi ſuam lapidis mate-
riam potiffimùm ex vlllo mediolorum mi-
neralium progredi, tametſi lapidẽ ſuum
mineralem vocant. Vnde Sophiſtæ ab
hac appellatione ſumentes occaſionem,
ipſum mercurium varijs torturis perfe-
quuti

quuti sunt, aliqui sublimationibus, coagulationibus, præcipitationibus, mercurialibus aquis fortibus, &c. quæ omnes erroneæ viæ vitandæ sunt, cum cæteris Sophistarum præparationibus mineralium, purgationibus, & fixationibus spirituum atq; metallorum. Proinde lapidis plurimæ præparationes, quin imò omnes quæ de mineralibus describuntur ad hûc modum, vti Geberi, Alberti cognomento Magni, ac similiû, sunt sophisticæ purgationes tantùm, cimētationes, sublimationes, destillationes, rectificationes, circulationes, putrefactiones, cõiunctiones, solutiones, ascēsiones, coagulationes, calcinationes, & incerationes prorsum inutiles, cùm in tripode, furno reuerberatorio, athanore, liquefactorio, accidioso, fumo, cinere, arena, similibusq; tum in cucurbita, pellicano, retorto, phiala, fixatorio, & id genus alijs. Id ipsum de sublimationibus mercurij per minerales spiritus ad albû, & rubeum, vt per vitriolû, sal petræ vel aliud, alumen, crocû Martis, &c. iudicandû est, de quibus omnibus falsò fabulatur Io. de Rupecissa tractatu suo de

lapide philosophorum albo & rubeo, quę
simule emēta cū alijs somnia sunt omnia
bonos ac simplices viros miserē seducen-
tia. Fugienda sunt etiam illa particularia
sophistica Geberi, vt sunt septenæ subli-
mationes, aut mortificationes, item reui-
uificationes mercurij suis cū præparatio-
nibus, per sal vrinæ, vel per sepulchrum
factis, quę singula sunt ad lapidem falsif-
sima. Quidam alij mineralium & me-
tallorum sulphuribus mercurium fixare
conati, summē decepti fuerunt. Vidi ni-
hilominus hac arte mercurium in corpus
metallicum per eiusmodi fixationes ad-
ductum, similitudine quidem in omni-
bus & per omnia bonum argentum fin-
gentē ac representantem, verū in exa-
mine testæ vel cupellæ falsum vt extitit
etiam apparuit. Sophistarum nonnulli
tentarunt ex isto mercurio septies subli-
mato, ac toties dissoluto fixum oleum e-
mungere, medio quidem aquarum for-
tium, quo metalla imperfecta quæuis ad
perfectiōnem adducerent, at frustrane-
um istud opus relinquere coacti sunt. Ali-
qui vitriolum septies purgarunt calcina-
tione,

tionem, solutionem, coagulationem, & cum duarum partium armoniaci salis additione, sublimationeque; ut in aquam albam solueretur, cui tertiam partem addidere mercurij viui, ut ea coagularetur aqua, totiesque; postea mercurium a dicto vitriolo & armoniaco sale sublimarunt ut in lapidem durum abierit: hoc affirmarunt ex vitriolo conceptum, rubeum sulphure esse philosophorum, cuius quidem solutionibus & coagulationibus progressi sunt, in projectione autem factum est nihil. Alij mercurium coagularunt per aquam aluminis, & in massam duram alumini similem, quam aquis acutissimis fixarunt inutiliter. Sophistae plurimas rationes fixandi mercurium sibi praesumunt, frustra tamen, quod in eo perfecti constantisve nihil habeatur. In vanum igitur addunt ei mineralia per sophisticos processus, quibus omnibus ad maiorem excitatur malitia, viuis quoque magis ac magis efficitur, impurusque; potius quam perfectus. Non est igitur ab eo philosophorum petenda materia, cum sit imperfectum quid; quod si ad perfectionem etiam adduci queat;

sophistarum progressibus valde difficile fuerit, imò impossibile, cùm in eo nihil habeatur quod in perfectionem excitari cogive queat. Nonnulli sumpserunt arsenicũ aliquoties sublimatum, ac multoties oleo tartari dissolutum & coagulatum, idque fixare prætenderunt, quò cuprum in argentum verterent; id ipsum & nihil præter sophisticam dealbationem quandam attulit. Etenim hoc minimè figi potest, nisi tingens in eo spiritus probè cognitus erit, in quo quidem omnes ferè dormitarunt philosophi frustra conantes ex arsenico boni quidpiam efficere. Quicumq; igitur spiritũ hunc ignorarint, spem ipsum figendi nullam etiam habeant, aut virtutem vllam ei tribuendi per aliud, qua transmutationis perfectionem acquirat. Quamobrem notum facio cunctis in eo suam operã impendentibus, dealbationem de qua mentio facta est, ex falso fundamento depromptam, eaq; falsò cuprum dealbari solùm & non aliter immutari. Sophistæ venerem etiam ad hunc modum laruatam atque fucatam duplo sui admiscuerunt lunæ, mixtu-

mixturam vendiderunt aurifabris atque monetarijs : postremò verò sese in falsos monetarios transmutarunt , nedum ipsi qui vendiderant, verùm etiam qui emerant. Aliqui ex sophistis albi loco rubeum arsenicum sumpserunt, & hoc ipsum vt prius in falsam artem abijt. Quoniam quocumq; modo præparetur, nihil præter albedinẽ exhibet. Nonnulli progressi sunt vlteriùs ad sulphur commune, quod flauum vt erat, coxerunt aceto, lixiuio, vel vrinis acerrimis per diem & noctem, vsq; dum album emerferit. Postmodum eleuarunt à calce communi & calce ouorum, coxerunt ac sublimarunt, idq; multoties; combustibile semper nihilominus extitit, licet album: eo tamẽ crudum fixare mercurium in aurum conati sunt frustra, cinabaris tamen inde pulcherri- ma & omnium optima, quàm viderim vnquam, resultauit: hanc fixare putantes oleo sulphuris per cimentationem & fixationem, apparentiæ nonnihil habuit, verùm secus atque res ipsa desiderabatur, euenit. Alij sulphur commune redegerunt in formam hepatis, olei lini, la-

terini, vel oliuarum admixtione, coquentes in aceto, postmodum super marmoreum lapidem effundentes. Hoc ipsum destillarunt in oleum citrinum igne lento primùm, sed suo damno sunt experti eius se nihil quod optabant, lunam scilicet in aurum, minimè vertisse. Vt igitur mineraliũ infinitus est numerus, præparationum etiam eorum est multa varietas; quarum hoc loco latiorẽ facere mentionem distuli, quòd peculiarem tractatum requirãt. Cauendum etiam à sophisticis oleis vitrioli & antimonij, item ab oleis metallorum perfectorum & imperfectorum, etiam auri & argenti. Quoniam etsi horum operatio potentissima sit in rerum natura, tamen verus eorũ processus in hunc vsq; diem est paucissimis cognitus. Abstinentum etiam à sophisticis præparationibus mercurij vulgi, arsenici, sulphuris, & aliorum similium, per sublimationem, descensum, fixationem, cum aceto, sale petre, tartaro, vitriolo, sale armoniaco: ea tamẽ via ratione ve quam docent libri Sophistarum. Item fugite sophisticas tincturas à marcasitis, &

croco Martis desumptas, & ab ea sophisticatione quę pars cū parte dicitur, lunę fixę, similitudinę; nugarū. Nam etsi aliquā superficialē veritatis apparētiā exhibeant (quę quidē lunę fixatio parui laboris est ac industrię) tamen eiusmodi progressus præparationis est nullus, ac inualidus.

Audiamus iam quę sit vera materia philosophici lapidis. In arte fermentorum & fermentationum (inquit Paracelsus) plurimū laborarunt philosophi, quę potissima videtur inter alias, de qua etiam nonnulli Deo votum & philosophis exhibuerunt, se nunquam eius rei prodituros arcanum, aliter quā similitudinibus atque parabolis. Cū tamen Hermes libro septimo suorū tractatum, fermenta luculentissimē patefaciat inquiring, non nisi ex sua constare pasta: latius, fermentum dealbare confectionem, & adustionem impedire, fluxumque tincturę prorsum retardare, corpora consolari, & vnionem ampliari. Dicit etiam esse clauem atque finem operis, concludens fermentum aliud nihil existere nisi pastam, vt solis nil nisi solem, & lunę aliud

nihil nisi lunam. Alij fermentū affirmant animam esse; quæ nisi ritè probeq; præparata sit ex magisterio, nihil etiam efficere. Huius artis nonnulli zelotes quæsierunt fermenta sua in varijs mineralibus primis & medijs, at in vanum se cucurrisse compererunt. Quoniam est eadem substantia quæ quæritur, cum ea ex qua depromi debet. Notandum igitur eiusmodi fermentationes ex voto quærentium succedere minimè, sed ex naturalibus concordantijs gradatisque successibus tantum.

De præparatione materie spagiricæ in genere.

CAP. V III.

NATURA imprimis requirit ab artifice, vt philosophicus Adam in mercurialem substantiam adducatur, ac demum in orientalem solarem, aut lunarem lapidem enascatur. Porrò notandū communes illas præparationes Geberi, Alberti Magni, Thomæ Aquinatis, Rupicissæ, Polydori, similibusq; nihil aliud esse quàm particulares quasdam solutiones, sublimationes, calcinationes ad nostrum

strum vniuersale minimè pertinentes, quod quidè seeretissimo solùm igne philosophorum indiget. Ignis igitur & azoc tibi sufficiant. Philosophos aliquarũ præparationum facere mentionem, vti putrefactionis, destillationis, sublimationis, cerationis, fixationis, &c. id ipsum intelligas oportet in eorum vniuersali naturam ipsam quasuis operationes adimplere in dicta materia, & non operarium, in philosophico vase dumtaxat, igne simili, & non communi. Album nanque & rubrum ex vna radice profiliunt absq; medio quouis. Soluitur per seipsum, & copulatur per se, albefit & rubefit, croceum & nigrum efficitur per seipsum, sese desponsat, & in seipso concipit. Decoquendus igitur, affandus, & fundendus: ascendit atque descendit: quæ quidem operationes omnes vnica sunt igne solo facta. Nonnulli tamen philosophi per summè gradatam essentiam vini, corpus solis dissoluerunt, volatileq; reddiderunt, vt per alembicum ascenderet, putantes veram esse materiam volatilem philosophorum, cùm nõ sit: etsi nõ contemnen-

dum arcanū sit, corpus metallicum perfectum in volatilem & spiritualementiam adducere, tamen errant in elementorum separatione: qui processus monachorum, videlicet Lullij, Richardi Angli, Rupecislae, & aliorū est erroneus. Opinabantur enim aurū hac via in subtilem spiritualementiam & elementalementiam potentia separare, postea separatim vtramque per circulationem, & rectificationem rursus in vnum copulare, sed frustra. Siquidem etsi vnum elementum ab alio quodammodo separetur, nihilominus quodlibet ad hunc modum separatum, in aliud iterum separari potest, quæ partes postmodum pellicanica circulatione, vel destillatione rursus in vnum coire minimè possunt, quin semper maneant volatilis materia quædam, & aurum potabile, vt vocant. Causa verò cur isti ad suam intentionem peruenire nō potuerunt, hæc est; quia natura hac via minimè distrahi vult, nec separari humanis disunctionibus, vti per terrena vitra, & instrumenta. Sola ipsa nouit suas operationes, & elementorum pondera, quorum separationes,

nes, rectificationes, & copulationes exequitur absque adminiculo cuiusuis operantis, aut manualis artificij, dummodo contineatur in igne secreto materia, & in occulto vase. Per hominem igitur impossibilis est elemētorum separatio, quæ licet appareat, non est vera tamen; quicquid de Raymūdo Lullio dicatur, & Anglico suo nobili auro quod fabricasse falsò putatur. Habet enim ipsamet natura proprium in seipsa separatorem, qui quod separat, iterum coniungit absque hominis auxilio, nouitq; omnium optimè vniuscuiusq; proportionem elementi, & non homo, quicquid scribentes erronei suis friuolis falsisq; receptis de volatili hoc auro suo fabulentur. Hæc est opinio philosophorum, vt cum suam materiam in ignem secretiorem posuerint, calore hoc philosophico circumquaque fouetur, vt incipiens per corruptionem transire, nigrescat: hanc operationem putrefactionem esse dicunt, nigredinem, & caput corui nominant: materiæ huius ascensum atq; descensum appellant suam destillationem, ascensionē & descen-

sionem: exiccationem dicunt esse coagulationem, dealbationem verò calcinationem. Et quia cōtinuato calore fluida fit ac mollis materia, cerationis mentionem faciunt. Quum autem ascendere desinit, & liquida manet in fundo, fixationem vocant. Ad hunc modum igitur operationum philosophicarum appellationes intelligendæ sunt, & non aliter. Declaratis igitur instrumentis, & materia cum fermentis, ex ordine veniendum est ad pondera, sine quibus irritum est opus nostrum.

De proportione materiae & formae spagirici lapidis. CAP. IX.

FORMALIS nostri fœtus pars, est mercurius philosophorum, & solis spiritus siue tinctura: viuus autem pars est materialis altera. Proinde compositio huius sacratissimi lapidis Adamici, fit ex sapientum Adamico mercurio, cum eorum Euena muliere per matrimonium & vnionem vnus & alterius mercurij in tertium. Est igitur vnica materia philosophorum constans ex spirituali Mercurio,

curio, corporali, & animali. Corporalis mercurius est subiectum tincturarum: spiritualis verò & animalis medium exhibent illas coniungendi. Verùm in istorum coniunctione debita proportio seruanda est. nam si plus vnus quàm alterius accipiatur, vel semen proiectum in agrum suffocabitur, vt non possit tam diu viuere, donec à mercurio philosophorum vnitum igne perficiatur: vel contrà si minus, solui non poterit omnino, quo fiet vt arefactum nihil fructus allaturũ sit. Proinde quantum vnus & alterius sit accipiendum audite, ne ob eius proportionis ignorantiam totum destruatur opus. Sumatur itaq; pars vna seminis, ad duas terræ partes, vel tres ad quatuor, & non errabitur, quin imò ad optatum finem opus perducetur hac parte, modò reliqua moderentur. Alibi de hac proportione loquitur Paracelsus ad hunc modum: Duplici ratione pondus obseruandum est, naturale prius, alterum autem artificiale. Naturale consequitur effectum in terra per naturam & concordantiam, de qua Arnaldus. Si terræ plus aut minus ad-

ditum erit quàm naturà patiat, suffocatur anima, nullusque fructus percipitur, nullaq; fixatio. Idipsum de aqua censendum, si plus istius aut minus accipiat, non incōuenientius damnum attulerit: cuius superfluitas materiam supra modū humidam reddit, eiusq; defectus eam iusto sicciorem efficit ac duriozem. Si plus æris adfuerit, tincturæ nimium imprimitur; si parum, pallidum corpus euadet. Itidem si vehementior ignis existat, aduritur materia; si remissior, potestatem exiccandi nō habet, neq; soluendi, nec alia elementa calefaciendi. In istis pondus elementale consistit. Verū artificiale est occultissimum, cū in arte magica ponderationum sit conclusum. Inter spiritū, animā, & corpus (aiunt philosophi) pondus cōstat sulphure tamquā operis rectore. etenim anima sulphur apprimè desiderat, necessarioq; obseruat ratione ponderis: ad hunc modum intelligito. Materia nostra est vnita rubeo sulphuri fixo, cui tertia pars regiminis commissā est, vsq; in vltimum gradum, vt perficiat in infinitum operationem lapidis, & cum

eo persistat vnà cum igne suo, & pondere constet æquali cum ipsa materia in omnibus & per omnia sine vlla variatione alicuius gradus transmutationis. Postquam igitur materia adaptata est, & proportionato suo pondere mixta, vase philosophorum optimè sigillo suo concludenda, & igni secreto committenda, in quo Sol philosophicus orietur ac surget, nec non illuminabit omnia quæ suum lumen expectarunt, speque plurima desiderarunt. Sed quia ritè hæc intelligi nequeunt, nisi tincturarum spiritualium in metallis perfecta habeatur notitia, de his est quod etiam differamus.

*De tincturis & spiritibus metallorum, &
primò de tinctura Solis.*

CAP. X.

PRINCIPEM locum tenet Solis tinctura, quæ est ex subtili admodum igne purissimo perfectissimoq; nata; quapropter spiritus hic ab igne minimè refugit, sed fixus in eo manet iubilans & gaudēs, ab eo nō absumitur nec vritur vt reliqui

omnes, quin imò splendescit ac semper clarior efficitur, nulli corruptioni subijcitur, caliditati neque frigiditati vel alijs qualitatibus, quæ nihil ipsi detrimenti vllatenus adferunt: quo fit vt corpus quod semel induit, ab omnibus accidentarijs corruptionibus & morbis tuetur atque defendit, vt hoc etiam pariter cum eo sustineat ignem absque læsione. Virtutes eiusmodi corpus à seipso non habet, sed à suo spiritu solo hoc ipsum efficiente. Certum est solis corpus esse mercurium, qui tamen ignem sustinere haudquaquam potest, at citissimè fugit ab eo. Cùm igitur in auræ existens minimeque fugiens constanter persistat, dubium non est eiusmodi fixationem à spiritu sibi contigisse. Quod igitur in mercurio munus & officium habet, quin idem à suo corpore liberum, inque humanum corpus assumptum operetur, quid obstabit? quin etiam istud ab omnibus corruptionibus, morbis & accidentibus quibuscumque tutum reddat, vitamque longam & sanam æquè atque nostris olim primis parentibus conferat? Haud secus aliorum metallorum

proprietates ac vires cognoscendæ, sola nimirum experientia certissima ac vera, & nõ subtilis intellectus ratione quapiam alia, cùm hæc sapientia per solam opinionem concepta, coram Deo & veritate mera stultitia sit, quapropter in hanc sperantes atq; credentes fraudari contingit simul & errare. Adhuc de spiritu solis atq; tinctura, modò quam luna habeat videamus. In hac alba tinctura latet, vt in sole rubea; nascitur etiam ex subtili spiritu, non tamen æquè perfectò ac solis, reliquas nihilominus aliorum metallorum subsequētium tincturas longè superat puritate & constantia. Plumbum enim ignitum, cuncta metalla & seipsum absomit igne præter solem, & lunam, cui detrimenti nihil adfert. Cùm igitur spiritus lunæ corpus quod semel induit, mercurium scilicet, ab iniuria tueri valeat ignis, & aliorum accidentium, constansq; reddere, facile hinc est colligere, si hoc in tam instabili volatiliq; corpore mercurij efficiat, quantò efficacius operabitur à suo corpore liber, & in corpus humanum proiectus; an non istud etiam

à quibusuis corruptionibus & morbis tuebitur? Sanè quodcumque operatur in mercurio, hoc ipsum in humano corpore potest, atque vitam longam & sanam conferuare, pulsus omnibus morbis qui sub eius potestate cõprehenduntur iuxta gradum à natura sibi præfixum. Siquidem quò sublimior, subtilior, atque perfectior quæque medicina fuerit, cõperfectiùs etiam curat in suo genere. Proinde rudes admodum sunt illi medici, qui suam artem fundarunt potissimùm in corruptibilibus medicamentis, vti sunt vegetabilia, quibus nihilominus permanentes, & fixas curas inconstantissimis aggrediuntur medijs; quod quidem ipsis impossibile est suscipiunt. Quid autem de his dicam? aliud nihil hætenus in suis academijs didicerunt. Proinde potiùs quàm ab initio discere, studereq; penes antiqua laruatâque sua studia manendum esse iudicant. Spiritus venenis ex permixtione crassiorum elemētorum oritur quàm præcedentes, quapropter istis est subiectus; perfectior tamen subsequentibus alijs spiritibus atque tincturis,

ris, quas fixatione & constantia superat. Nam igne liquatū vel candens cuprum, non tam facilè comburitur aut euanescit, vt subsequētia metalla, nec aere vel humiditate tam citò corrumpitur atque mars: hoc enim fixiūs in igne persistit. Quam quidem virtutem Venus à suo corpore nequaquam habet, sed à spiritu sibi naturaliter infuso. Quicquid operatur in mercurio suo corpore conseruationis, id ipsum & in humano, iuxta sibi concessum à natura gradum: nam vulnera pariter & vlcera munit ab accidentibus, quæ his ab aere vel igne contingere possent; præterea morbos omnes propellit, qui sub eius gradu vel dominio comprehenduntur, & à radice penitus euellit. Ex aduerso metalla quæuis quibus admiscetur, imò corpora perfectorum dilaniat, vt mallea non admittant; nec amplius tractabilia tantisper existant, vsque dum ab eo liberentur. Haud secus efficit in humano corpore, præsertim si ad aliquem morbum assumatur, cui per suum gradum non est à natura destinatum, contracturas

membrorum infert. Quamobrem probe medicus addiscat prius, cui morbo cōueniant quique metallorum imperfectorū spiritus & tincturæ, quàm periculo patientū experiatur. Tutius tamen foret perfectorum vti spiritibus dumtaxat, nisi aurum & argentū essent pretiosiora, quàm vt à quouis ægro persolui talis medicina valeat, vel potius paratu hæc difficilior, quàm vniuscuiusque medici fert ingenium & industria; quò fit vt iste cogatur facere quod potest quodque didicit, nempe tractare vegetabilia, & animantia; quæ superantur, interualloque plurimo à tergo relinquuntur à mineralibus, quantumcumq; rudi Minerua præparatis. Tinctura martia constat ex elementorum adustibili crassaque permutatione, sed præ cæteris imperfectis duriores minusque tractabilem substantiam habet, vix etiam fusibilem, aere corruptibilem & aqua, quibus & ab æruginè vel ferruginè consumitur, igneque facillimè. Nihilominus duritie superat alia quæuis & siccitate metalla, quæ permutatione destruit ac discontinuat, perfecta

fecta non minùs quàm imperfecta. Non aliter membra corporis humani torquet, cùm ad alium applicatur morbum, quàm deceat. Verùm ad vlcera forinsecus, quibus etiam conuenit, assumptus hic spiritus, curat à radice, tollens omnem contagionis causam gradu sibi parem, non tamen superiorem. Non caret igitur viribus, atque virtutibus à Deo naturaque sibi concessis in sua speciali proprietate. Spiritus iouis nascitur ex alba & pallida ignis substantia, intractabili malleo natura, non æquè tamen ac mars, permixtione cum alijs ea corrumpit atque discontinuat, præsertim lunam, vt ab hac vix separari queat, nec nisi prorsum amotus magno labore sit ipsa tractabilis. Simile quid in alijs metallis operatur præterquam in saturno. Quod in suo genere, pariter extra in aliud assumptus, vt in hominẽ operatur, membra diris passionibus ac doloribus cruciat, roditque maximis ardoribus, vt naturales facultates exercere nequeant. Forinsecus tamẽ fistulis, cancro, carbunculo, ac similibus applicatus, quæ suæ naturæ gradum non

excedunt, optimum est remedium extirpans omne malum. Saturni spiritus oritur ex obscura, tenebrosa, frigidâque permixtione elementorum, quo fit vt cæteris minùs perduret in igne, celeriùsque dispareat cum suo corpore. Corpora solis & lunæ mundat, & in examine purgat ab omni superfluo, sed ea confracta ac discontinua relinquit à lauacro: non secus in homine membra torquet intrò assumptus, maiore etiam dolore quàm stannum & ferrum, quia tamen frigore coagulatur eiusmodi spiritus alijs multò intensiore, non ita acriter exagitat. Habet nihilominus ad persanandum fistulas, cancrum, & alia huius generis vlcera maximas vires & facultates, item ad pleraque vitia, non secus quàm ex auro & argento quasuis impuritates, educendum. Verùm nisi peractis operationibus à corpore simul vnâcum morbo recedat, valde plus damni quàm vtilitatis adferet. Proinde hoc spiritu medicus vti cupiens, imprimis cognoscat quibùsnam conueniat morbis, & quorsum ordinatus sit naturaliter in medicina. Postremò vetò

mercurij spiritus, cum nullam determinatam aut certam formam habeat, præcedentibus alijs omnibus, vt cera sigillo subijcitur omni. etenim spiritum in se quemcumque recipit, vt quum solis ipsi spiritus imprimitur, in solem transit; si lunæ, in lunam; sic de reliquis: naturam eius induit, cuius spiritum amplectitur metalli. Comparatur itaq; iuxta corpus ad alios spiritus dictos, non aliter quàm ad virum sua fœmina, non corporali mixtione, sed quum spiritus eductus fuerit ex suo metallo, ac in mercurium post præparationem proiectus, tum demum suam transformationem exhibet. Non secus mortua metalli fœmina tamquam incultus ager vel terra, si maceretur vel aratro philosophico viuificetur (quæ fœmina hoc opere fixa manet ac incorrupta) corporali spiritui dicto per ignis gradus vnitur in istius naturam atque substantiam, & hic cum mortuo metalli corpore: quod quidem cum crasso Mercurij spiritu minimè fieri potest. Et si corpus solis mercurius vel argentum viuum existat, ac fixum, nihilominus communis mercurius

non fixus adhuc, neque mortificatus etiam non resurrexit. Nam resurrectio metallorum, est immortificabilis regeneratio, mediūq; per quod eiusmodi tincturæ promouentur ad sui generationem. Quapropter cum corporibus mortuis vniri non potest in fixationem, at solūm cum extractis spiritibus, vti corporalibus dictis, qui metallis subijciuntur non aliter quā communis mercurius spiritibus metallicis omnibus. Spiritus enim crassus mercurij, tincturam hanc in substantia minimè generat, nō magis quā concubina legitimos fœtus. Pariter de mercurij crasso spiritu iudicandum est tantisper, donec metallicus & corporalis fiat medio naturalis materiæ. Præter hoc medium impossibile fuerit boni perfectiue in eiusmodi tincturis perfici.

Porrò si fuerit ignis intensior, generari nequeunt;
si remissior, id ipsum
eueniet.

De specialibus preparationibus materia lapidis, & primò per Electrum.

CAP. XI.

NIHL in rerum natura quod sua forma careat: omne siquidem eorum quæ sunt in sua concordantia generatur, multiplicatur, ac destruitur, suumque patefacit initium, à quo sensualiter percipitur id ipsum in fine futurum, quod à principio, fierique debere. Quicquid intercipitur, imperfectioni simile quid esse videtur quod natura per accidens ad generationem vrget. Cùm tamen accidentia per vulcanum amoueri queant vt nihil operentur, eatenus emendari natura potest, quod in isto lapide cõtingit. Quoniam si hũc ex vera materia (quam à præcedẽtibus instructionibus facillè cognouisti) fabricare voles, oportebit ante omnia superfluitates amouere, vt in sua concordantia formetur, multiplicetur, & augmentetur. Natura siquidem reliquit imperfectam, cùm ipsa non lapidem, sed huius materiam dumtaxat formet, ex qua quidem fieri minimè potest,

quod post eius præparationem fit per lapidem, accidentibus materiam impedientibus. Est igitur materia sine præparatione, respectu lapidis, non nisi res semiperfecta, non consistens in aliqua concordantia, quæ perfecta dici posset, aut humano corpori conueniens ad sanitatem. In exemplum esto Microcosmus: hic per suum artificem non nisi vir fabricatus est, non opus integrum, cum in sua concordantia non consistat, sed medium tantisper donec accedat virago femina sibi similis ex eo fabricata, tum demum integrum & completum opus efficiunt. Terra sunt ambo, duæque terræ hominem vnum constituunt integrum, qui augeri cresceréque potest, hoc efficiente formata concordantia. Proinde lapis philosophorum (qui non minùs hominem, quàm ipsa metalla debet instaurare) purgatus à superfluis accidentijs ac liberatus, necnon in sua concordantia positus, operatur miracula quædam in omnibus infirmitatibus: alioqui frustra-
neus labor, qui præter concordantiam suscipitur in opere philosophico balsami
lapi-

lapidisque perpetui. Vt igitur ad suam concordantiam veniat, in primam reducendus est materiam, quò masculus in fœminam agere queat, eiusque manifestum occultetur, & hoc manifestum fiat, vt semen vtriusque maris & fœminæ videlicet in sua concordantia conclusum, & vulcani medio plusquam perfectum, & in summo suo gradu exaltatum, qualificatas virtutes omnes vnà cum temperata clarificatâque essentia, de se valeat in humanum corpus exerere, necnon in metalla, sordes per viam pulsus expellendo, quodque bonum est in humano sanguine, suo loco disponendo per viam tactus, & conseruando, quo Microcosmus in limbo terræ consistens, & ex ea formatus hac medicina, tamquam sibi simili, radicaliter & verè ad sanitatem adducatur, ac in eadem conseruetur. Tantum naturæ mysterium, & arcanum maximum latere medicum nullum debet, saltem ex astrali medicina natum. Vt filijs itaque doctrinæ clariùs materiam, & præparationem magis ac magis aperiamus tam admiran-

dæ medicinæ : Sciatur à natura datam rem vnã atque productam fuisse , in qua tamquam in arca 2. 3. 4. sunt mysterialiter conclusa, necnon occulta quiescunt, cuius rei vires atque virtutes post præparationem , abundantissimam habent potestatem à Microcosmo quoscumque morbos & infectiones pellendi. Verum est iuuentutis à senectute, & huius ab intempestiua morte defensuum, quod balsamum etiam vocamus. Proinde scitu necessarium imprimis, in quo subiecto natura hos numeros posuit. Virtutes eius amplissimè descriptas inuenies in Archidoxis meis (inquit) libro de renouatione & instauratione. Cæterùm astralibus discipulis materiam apertè satis iam demonstrabo , cum totius operis præparatione, Qui aures habet igitur ad audiendum, & mentales oculos ad videndum, audiat ac videat quid Paracelsus doceat , priusquam iudicet cum cæteris iniquè.

Electrum minerale immaturum ponatur in suam sphæram , vt fordes & superfluitates abluantur , summèque re-
purge-

purgetur per stibium, iuxta chemicum
vsum & consuetudinem, ne damnum
ob eius impuritatem patiare. Soluatur
postmodum in stomacho struthionis in
terra nascentis, per acritudinem aqui-
læ fortificato. Absorpto iam electro,
cùm flauos flores acquisierit, vel in mo-
dum heliotropij florum à solutione, hoc
ipsum non obliuiscaris quin ad spiritua-
lem quandam ac transparentē essentiam
adducas, quæ vitrioli similitudinem ha-
beat albi. Tum demum addito medie-
tatem ponderis, quod corporale priùs
electrum habuit ante præparationem,
ex aquila extensa, & inde stomachum
struthionis abstrahatur sæpius, hoc fiet
vt electrum spirituale magis ac magis e-
uadat. Quum verò stomachus struthio-
nis debilior operatione factus erit, in-
nouandus atque denuo corroborandus
venit, vice qualibet abstrahendo: po-
stremò cùm rursus acredinem amiserit,
addatur essentia quinta tartarizata, vt
quatuor digitis emineat priueturque sua
rubedine, quæ vnà simul ascendat. To-
ties id repetendum, vsque dum per se al-

befcat satis (quod quidem oculis apparet magis ac magis ad sublimationem se dedere) quo signo percepto sublimeretur, & electrum in albedinem aquilæ sublimatæ versum erit, ac pauco leuique labore eò adductum atque transmutatum: quod quidem ad vsum nostræ medicinæ quærimus. Hoc ipso poteris ad multas ægritudines progredi, quæ communibus medicamentis minimè cedunt. Poteris etiam illud in aquam, vel in oleum vertere, aut in rubeum puluerem, ad omnes morbos quibus adhibere volueris aut indigueris. In medicina maius fundamentum haudquaquam inueniri potest, quàm in electro latet. Fa-teor tamen & in alijs (inquit) mineralibus arcana maxima similiter occultari, sed maiori prolixiorique labori subiecta sunt, quorum vsum in abusum ab imperitis vertitur artificis, quorum etiam manus plus in hac medicina destruunt quàm ædificant. Quapropter minimè laudandum est, vnumquemque chymistam suscipere medici munus & officium, cuius est ignarus, & huic ineptus.

Meri-

Meritò foret in eius farinae medicos temerarios putaticios ac praesumptuosos animaduertendum, qui mox vel lectura sola se chemicos & medicos putant, ac in has artes per fenestram & non per ostium irruunt. Culpam in me reijci nolo propter scriptionem, nec eos omnes pro discipulis agnosco, qui sese meos esse praedicant, aut scripta mealegunt, solos eos qui me & intelligunt, & veritatem sectantur: alios verò voluntarios deceptores pronuncio, & vagabundos homines, qui veris discipulis panem ex ore praeripiunt, sub nomine meo nocentes omnibus, quòd nullius artis quae certa veraque sit, curam habeant. Sed ad institutum redeamus. Ut fractum electrum tandem ad optatum finem perducatur, eius tantum accipiendum est volatilis vt antea redditi, quantum perficere volet artifex, & ouo concludendum philosophico Hermetice sigillato, ne vllatenus respirare valeat. Hoc in athanore positum contineatur, vsq; dum per se dissoluatur sensim in superficie, tum demum insula quaedam in

huius maris medio conspiciatur, quæ paulatim decrescens in nigredinem abeat instar atramenti sutorij. Hæc est auis noctu volans absque alis, quam cæli ros primus continuata decoctione, sursum atque deorsum ascensione descensionéque in caput corui conuertit, ac tandem in caudam pauonis, & postea candidissimas & holorinas plumas, ac postremò summam rubedinem acquirit, indicium igneæ suæ naturæ: per quem ignem, accidentia morborum omnium extra corpus humanum pellit, ac emortua frigore membra, vel paralytica reficit. Huiusmodi præparatio fit (ex sententia philosophorum omnium) vnico tantùm vase, vnico furno, & vnico igne vaporoso continuato. Quibus peractis omnibus medicina tamquam cœlestis effecta est atque perfecta, quæ plusquam perfecta fieri potest per propriâ carnem, & suum sanguinem, perque suum internum & occultum ignem in manifestum adductum, quò pariter metallorû fordes abluuntur, & eorû occulta fiunt manifesta. Perfecta medicina hæc omnia potest,
pene-

penetrat omnia corpora, & ex eis corruptiones educit, vnaq; simul introducit velut momento sanitatem, vt parem in hoc mundo nunquam admittat. in ea te ipsum igitur exerceto medice, per eam tibi laudem atq; decus maximum comparabis: per hanc in medicum verum euades, contactum sanè per istam ad fraternam charitatem, quòd nemo mortalium diuinum hoc arcanum intelligere vel assequi sine Dei voluntate valeat. Item infinita virtus eius ac ineffabilis Dei cognitionem operatur in suis cultoribus, tum in ijs qui vtuntur ea frequentius assumpta singulis mensibus, aut nouilunijs: impedimenta siquidem lucis intellectus amouet, vt cuncta in abditissimis occulta repurgatæ menti palàm fiant.

Cæterùm scitu necessarium, nullam electri solutionem fieri, nisi prius sphærarū septem circulum ter perfectissimè transcurrat: nā iste numerus ei competit. Proinde præparationem tuam diligenter obseruato, quæ solutionis est potissima causa, glorificato, spiritualiq; facto (vt auditum) electro tartarifatū arcanum adhi-

bendo, quo superfluitates per præparati-
onem introducæ penitus abluantur, hoc
fiet vt non frustra sis operaturus. Arcanũ
tartari similiter est amouẽdum, vt sola pu-
raq; tua materia circulariter, iuxta præscri-
ptum ordinem arti mota, in ouo philoso-
phico vapore ignis per seipsam facilè ver-
tatur in aquam philosophicam, quam vi-
scosam vocant; item per se coaguletur cũ
colorum omniũ manifestatione; postre-
mò verò summa rubedine decoretur.

Plura de hoc abditissimo philosophorũ
arcano scribere vetitum, quapropter Dei
potestati quod conuenit meritò relinqũ-
dum, cuius solius est peculiare donum, nõ
omnibus contingens, nec intellectum cu-
iusq; licet acutissimi subintrans.

Æquum est etiam vt eius vsum adiu-
gamus. Huius medicamenti dosis vel pon-
dus administrationis tã exiguum esse de-
bet, vt vix atomum referat, in vino, vel a-
lio cordiali iusculo. nam si vel tantilla ma-
ior quantitas adhibita sit quàm par est, ni-
miũ operatur cœlestis virtus in eo deli-
tescens, ac ceu in centrum coarctata. Hoc
naturæ mysterium supra naturam, nõ nul-
lis ho-

lis hominibus ad sui gloriam D. O. M. innotescere voluit. Cui soli sit laus, honor, & gloria perennis in æternum. Concludēs Paracelsus ait: En habes amice lector breuibus omne fundamentum, & originem arcanę diuinęq; medicinę, quę præordinatis à Deo solùm obtingere potest. Tuum erit imitari cum intellectu, quæ tibi ad initium præscripsi, labores non subterfugas, non te carbones atri terreant, non operosa diligētia cum industria hoc loco necessaria, sed animo proponas oportet, assiduis speculationibus orationibusq; meditatiuis interuenientibus, occultissima quæq; detegi pijs mentibus, nec is labor ad te præter fructum redibit copiosissimum.

Vt igitur aliquid lucis, hæc Paracelsi scripta legentibus, adferam, non nihil addere visum est, quod electrū in duro cortice latens aperiat. Nemo non scit electrū metallicum vel minerale, duorū eiusmodi corporum vel plurium esse mixturam. Quapropter querendum nobis in primis est eiusmodi minerale immaturum, hoc est à natura compactum, quod plura con-

tineat, veluti compositū arte fit ex varijs, vt lato, campanarumq; metallum, ac similia. Sed vide quid infrā dicetur de cinabari. Verū vt ista magis elucescant, colligere tibi volui per ordinem, quę sibi sunt affinia potius quā remota, proinde mox spagiricum subnectamus illud matrimonium, de quo suprā parumper tetigimus, cū de spiritibus & metallorum tincturis ageretur.

De matrimonio spagirici vel philosophici lapidis. CAP. XII.

MERCVRIVS philosophorum seratur in mercurium corporalem, tamquam semen in suum agrum viuum, hoc est mercurius solis in terram proijciatur philosophicam, ad generationem tincturarum, & viuus ager mercurium sapientum soluet eius in se vires concipiens, ac istam ille viam occidet, spiritum scilicet viuum corporalem, indeque matrimoniū constans & inuiolabile per ignem & in ipso fiet. Mercurius nanq; philosophicus, id est solis, ad corporalem spiritum mercurij comparatur in coniūctione, quemadmodum

modum maritus ad suam vxorem, cùm ex vna & eadem sint ambo radice vel origine, quamuis corpus solis in igne fixum existat, metallica verò mulier non fixa, nihilominus huic illud, non aliter quàm agro vel terræ semen, comparatum est. Quodcumq; seminatur colligi necessum est, vt ex hordeo hordeum, ex tritico triticū, sic de cæteris. Pariter in arte si aurū seminabitur, hoc etiam colligetur; si argentum, id ipsum; si cuprū, idem, &c. Quapropter ex metallis oriūtur tincturę, quęuis in suo gradu, hoc efficiēte mercurio sapientum, & nō mercurio viuo, sed mercurius communis est augmētatio, fructum edens, vt ex semine terra. Postquam igitur materiã suo vase concluderis, ponatur in calorem naturalem, vt externus internum non superet, alioqui nulla subsequetur vnio. Nã calor nimius dispergit aduritque materiam, vt nihil ex ea generetur. Consideretur aerea pars mundi inter cœlum & terram media, sine qua calore Solis, & reliquorum astrorum, creaturę quęuis exustę nihil producerent. Inter ignem igitur & materiam sit æthereum mediū, ne forte

destruatur opus. Contrà si viuus ignis æquo sit remissior, spiritus materiæ quiescet, nihil in humidum suum agens, aliud quàm eius repentinam exiccationem & fixationem. Etenim spiritus metallici mortui sunt, & quiescunt, vt nihil agere vel operari queant, nisi per viuum ignem ad vitam excitentur. In magno mundo non ab simile videtur, in terram proiecta semina tamquàm in ea mortua iacere, vt per se crescere minimè valeant, nisi vitam & motum à Sole recipiant. Proinde videat artifex hoc loco vt medium seruet in ignis sui regimine, alioqui nõ poterit voti sui compos vnquàm fieri. Iusto calore mota materia mox incipit nigrescere, ac operante postmodum siccitate in humiditatem, incipit hortus philosophicus in ovo florescere diuersis ac varijs coloribus in modum caudæ pavonis, quales operantem vidisse nunquàm in vita sua contigit. Nonnunquam apparebit vitrum intus obductum auro, quod quidem indicium est, mariti seminis in semen coniugis actionis, id est sulphuris spermatis in mercurij menstruum, & mutua vnus in alterum alterationis, atq; mixtionis.

xtionis. Deficiēte postea sensim humidi-
tate per exiccationem successiuam, eius-
modi flores coloresq; transeunt in pullu-
lantem albedinem, vsq; dum ad ordinatū
à natura sibi gradum perueniat. Notan-
dū interea ne acceleretur in opere, quod
pleriq; faciunt, cupientes fœtum hunc e-
nasci spacio vnus anni, vel mensium no-
uem, tamquam granum, aut homo in vte-
ro matris: non ita citò nascuntur aurum
& argentum, vt illa. Siquidem quò natura
quid excellentius perfectiusq; fuerit, eò
maiore opus est tēpore vt nascatur: quod
citò fit enim, citò perire videtur; vt herba,
homo, & similia, quorum ea de causa vita
breuis existit. Non ita cum auro & argen-
to, quæ natura cōpactiora sunt, & ex con-
stantioribus quàm sit caro vel sanguis,
proinde vitam longam hominibus exhi-
bent, magis quàm cætera, conseruant e-
tiam istis sanitatem à corruptionibus, vt
mercurio vulgi. Albedine in summo suo
gradu existente, vas aperiri potest, & exi-
mi lapis albus, cuius hoc esto periculum
perfectionis. Particula super veneris la-
minam ignitā posita si fumum nullū edat,

bene est, alioqui diutiùs digerēda, donec
natiuitatis punctū addiscas atq; fixationis.
Idipsum in lapidem rubeū cū progres-
sus fueris. Fermentum multiplicationis
hoc, est cum mercurio vulgi, non aliter
quàm antea de mercurio philosophico di-
ctum est, sub eodem pondere, loco, & mo-
deratione pari. Hoc fiet, vt vna pars centū
vlteriùs quàm antea partes optimè tingat,
idq; repetitum sæpius, materię tantam co-
piam exhibebit quantā voles, vt vna pars
mille mercurij partes ad optimam lunam
adducat. Ad maiorem huius operis de-
clarationem, latiùs in hæc verba Paracel-
sus prorumpit inquiens. Vt meliùs intel-
ligar, soluatur, inquam, mercurius philo-
sophorum summè purgatus per suā con-
iugem, corporalem spiritū videlicet, aut
mercurium viuum. Mulier virum suum
dissoluet, vir quoq; mulierem vxorem su-
am coagulabit ac fixabit. Nam qui vide-
tur mutuus inter cōiuges amor, idem est
inter mercurium philosophorum & ter-
ram metallorum. Natura siquidem natu-
ram appetit sibi similem. Iuxta corpus nō
differunt, nec nisi viribus ac proprietati-
bus.

bus. Metallicus enim homo fixus est in igne, metallica verò mulier volatilis. Si viuus homo cum viua muliere misceatur, fit inde generatio, non autem ex mortuo viro cum viua muliere. Quamobrem vniatur viua cum viuo, tum demum fœmina virum soluit, & iste mulierem tingit fœcundamq; reddit. Ponantur ambo tandē in vitrum strictissimo sigillo obfignatum, ne mulier aliqua spirans exhalet, alioqui vanum erit hoc opus: tandem in thorum coniugij balneumque maris, in quo cum probè moderato calore satis incaluerint, primo gradu mulier atro colore vestitur. hoc indicium est conceptionis, & prima clavis ad arcam referendam huius diuini mysterij. Cōtinuato calore hoc leuissimo sensim consumetur ista nigredo, ab alio succedente colore, tamquam à verme vermis. Inde succedent alij tot tamq; varij, quot in pauonis cauda conspiciuntur, sicco in humidū hoc ipsum operante. Continuetur calor ignis, donec versicolor iste secundus vermis, à tertio vel ab aquila alba plumas holorinas habente, deuoretur, materiaq; lunę prorsum candida

niuis instar efficiatur, vitrumq; perfectū gradum suum receperit. Nata Regina sic mundum alloquitur: Sum Regina laude præ cæteris dignissima, viribus virtutibúsque refertissima, quæ venerem, martem, iouem, saturnum, atq; mercurium, in lunam constantissimam transformo; nedū id, verum etiam languentes homines à varijs infirmitatibus & morbis libero, vt puta ab omnibus febribus, caduco, lepra, venereo, nec non alijs mineralibus corruptionibus. Aucto postmodum igne, regia mulier in regem potentissimum euadit, albedine sensim in flauū croceūve colorem termināte, ac deinceps in rubicundissimum rubini splendorem. Iam natus est rex orientalis, imperans omnibus totius mūdi principibus, quos etiam alloquitur his verbis: Ego naturæ sulphur, Rex Regum, Princeps principum, & dominus dominantium, perfectissima potestate superans omnes, vincens, ac subijciēs, à nullo superatus, neq; coactus, inuincibile possideo regnum, quo lunā, venerem, martem, iouem, saturnū, atq; mercurium vulgi, in optimum aurum Hūgarico melius

lius transformans, confirmo stabilioque aduersus omnium examinum tormenta. Nec solùm ego morbos metallorum pello, sed etiam hominum, quos incurabiles hactenus existimarunt præsumptuosi medici, vt sunt podagra, hydropifis, lepra, caducus, atq; reliquos omnes contra naturam adueniētes. Præterea bonam tribuō memoriam, sanum iudicium & intellectum, vitamq; longā, his qui meo medio vtuntur præsidio cum cibis & potibus assiduè: item ex alto eum qui me cibo & potu mihi congruentibus reficit, in summos honores, infinitas opes ac diuitias, potentemq; reddo. Per me siquidē totus mundus regitur. Quicūq; me fuerit adeptus, omnia mecum possidebit; nam qui possidet aurū hoc meum, assequitur omne desiderium. Proinde si meo regno potiri uoles, cibato me nedum corporali cibo, uerum etiam ac præsertim uerbo Dei; sic adimplebo hīc in terris quicquid optare te contigerit, daboq; tibi meum fermētum & balsamum perpetuum. Hoc solue humido suo, positum in coniugali thoro, longè citiùs quàm antea suas fermētationum

operationes complebit, pastamque in fumam conuertet substantiam, inq; preciosissimum præ cæteris mundanis omnibus thesaurum philosophorum.

De alio ad lapidem processu, per Paracelsum. CAP. XIII.

VARIÆ sunt viæ philosophicæ, ad vnum & eundem scopum & lapidem tendentes, vt ex præcedentibus atque sequentibus patet. Quapropter varijs modis ab autore hæc ars describitur. Audiamus ergo quid alio loco de hoc lapide doceat. Natura mineralium (inquit) genus vnum in visceribus terre produxit admirandum, idq; duplex, hoc varijs Europæ locis reperitur. Optimum quod mihi præ manibus oblatum fuit, & experimento comprobatum, ex figura maioris mundi, ab exordio spheræ solis est astrû: alterum in astro meridionali cõsistit in prima sua florescentia, viscum est terre per suum astrum in lucem productû, & in prima sua coagulatione ornatum rubedine, in eo flores omnes mineralium & colores includuntur, de quibus multa penes philosophos.

phos. Quod ad humidam frigidamq; naturã attinet, ad aquã comparatione quadam fuit adaptatum. Verùm eius noticia perfecta ad experientiam collata, plurimos, imò ferè omnes philosophos, quotquot ante me sagittas suas ad metam miserunt hæctenus, adhuc latuit, frustra quoq; conantes latissimè declinarunt à scopo vero & completo. Opinati sunt mercurium & sulphur matrem & patrẽ esse metallorum omnium, verùm enim uero tertij non meminerunt. Imò quod magis est, horum nullus rete piscatorium adhuc in manus assumpsisse potuit, quod aquæ veræ conuenit matri metallorum, quæ quidem artificio spagirico separata suos pisces palàm facit, quos neque Galenica piscatio, neq; Auicennæ rete lacerum apprehendere potuerunt vnquam. Si modernis physicis demonstrare deberem, vel solùm nomen coniunctionis, solutionis, & coagulationis, quas ipsa natura à principio mudi hoc in suo creato patefecit ac demonstrauit, annus mihi deficeret, omnisq; papyrus quantacumq; ad eos erudiendum. Dico quidem hoc in minerali tres haberi

substantias, vtpote mercurium, sulphur,
 & mineralem aquam, ex quibus compo-
 situm est, & arte spagirica separatum: sol-
 uitur in proprio suo liquore nondum ma-
 turo, & vti pyrum in sua arbore occultum
 est. Occultator pyri est arbor, in quam vt
 astra naturaque simul conueniunt, virides
 ramos edit, Martioque postmodum ato-
 mos & frondes atque flores palam facit, vs-
 que in fructus pyrique productione progres-
 sum faciunt, quae in autumno tandem e-
 mergunt. Non absimili modo censendum
 est de mineralibus in visceribus terrae,
 quae per astra protruduntur in lucem: hoc
 ipsum alchimistae potissimum consideran-
 dum venit, ad naturae thesaurum anhe-
 lanti. Cuius artificij modum ab initio, me-
 dio & fine, iam vna cum aqua, sulphure,
 balsamoque suis aperiunt. Quorum triu solu-
 tione, & rursus in vnum coniunctione, to-
 tum rei negotium absoluitur ad hunc modum.

Sumatur minera cinabaris, & abluat-
 ur aqua caelesti per tres horas, tandem co-
 letur, & soluat in aqua regia facta ex vitri-
 olo, sale petrae, & sale communi. Per alem-
 bicum abstrahatur, iterum affundatur, &

coho-

cohobando curetur, vt purum separetur ab impuro, quod infra. Putrefiat equino fimo per mēsem, & postmodum separentur elementa, vt quum signa sua patefecerint, per alembicum destillentur igne primi gradus, quo aqua & aer primò ascendant, ac tandem ignis, idq; reliquis gradibus, quæ ab experto operatore discerni poterunt. In fundo vasis terra manet, in qua latet hoc omne quod à multis quæsitum fuit, à paucissimis tamen inuentum. Terram hanc reuerberatorio conclusam artificialiter calcinabis, à primo in quintum gradum procedēdo, gradu quolibet spatio quinque horarum: hoc fiet vt sal volatile habeas admodum subtile velut alcohol, & constās astrū ignis & terræ, quod separabis per elementa aquæ & aeris quæ seruaasti priùs. Tandem ponito in digestionem balnei maris octo horis, & videbis quod multis alchymistis hætenus incognitum fuit ac minimè cōsideratum. Separa iuxta tuam experientiam artificiosè, & spagirico modo, reddetur ipsa terra mirum in modum alba, ex qua tinctura fuerit extracta. Coniunge deinceps elemen-

tum ignis cum fale terræ alcolifato, per digestionem & pellicanicū artificium, adhuc aliud sedimentum ponet ista substantia, quod quidem à puro separabis. Tum demum accipe pellicanatum leonem, qui ab initio inuentus est. Quum videris tincturam eius & elementum ignis super aquam, aerem, atq; terram, separato per tritorium, & solem eiusmodi cola per inclinationem, est enim aurum potabile. Alcoole dulci vini perfundatur & abstrahatur, vsq; dum acredo nulla percipiatur amplius aquæ regis. Separato hoc oleum solis, & ponito in vas retortum Hermetico sigillo clausum, ad eleuationem, id est ad exaltationem, vt suo gradu dupletur. Vitrum hoc optimè clausum ponatur in locum frigidum, non soluetur ibidem, sed coagulabitur, idq; tertio repetendum est soluendo & coagulâdo. Hoc artificio tinctura solis perficitur in suo gradu. Tandem sumito huius duplū de venere ad summū & spagirico modo præparata, ad quam elementa aquæ & aeris affundas quæ seruaras, soluito ac putrefacito per mensem, vt prius. Et quū ad perfectionē deuenerit, videbis

videbis signum elementorum : separa-
vnum ab altero, siquidem oculariter appa-
ret ab albo rubeum secretum. Hoc ab
albo separabis; est enim tinctura rubea
tam potens, vt alba corpora quæque in
rubedinem tingat, vel rubea in albedi-
nem, quod valde mirum est. Tincturam
hanc per retortum vrgeto, videbis nigre-
dinem assurgere, quam iterum vrgebis
per retortum, idq; sæpius donec albescat.
Prosequere hoc tuum opus, nec animum
despondeas præ nimio labore. Toties re-
ctificato quousq; viridem leonē verum
& clarum videas, ponderosum, qui tin-
git in aurum perfectum. Non desistas (in-
quam) ab opere cuius nunc memini, do-
nec signa habeas & videas leonem atque
thesaurum nullo thesauro persolubilem.
Bene sit illi qui repererit, & ad tincturam
applicare nouerit. Hoc est balsamum
verum astrorum cœlestium, quod nul-
lum corpus in putrefactionem abire si-
nit, lepramq; nullam, podagram aut hy-
dropisim inexpulsas relinquit, admini-
stratione grani vnus, si fermentabitur
cum sulphure solis. Omnia docebit ac

patefaciet aquæ natura & omne quod scripsi. Sumito igitur liquoris mineralium quantū voles, salis rubæ terræ partes duas, sulphuris solis partem vnā. In pellicano posita soluatur, & coagulentur, idq; tertio. Hac via tincturam habebis alchimistarum, cuius pondus hoc loco minimè describendū, sed suo loco reseruandum. Quicūq; solis astri vnciam vnā habuerit, & super aliquot vncias auri proiecerit, proprium suum corpus tinget. Astrum mercurij si habuerit, totū corpus mercurij vulgi similiter tinget. Si veneris astrū, non absimili modo veneris corpus integrum in optimum aurum tinget, inq; summam & constantē perfectionem: sic de reliquis metallorū astris iudicandum, vt saturni, martis, iouis, &c. Ex quibus etiam eadem ratione tincturæ trahuntur, hoc loco minimè describendæ, quòd libris de natura rerum & Archidoxorum habeantur. His paucis primum ens metallorum & mineralium terræ, satis abunde veris alchimis, vnā cum tinctura alchimistarum declaratum volo. Nec est quòd quispiam operantum deterrea-

tur

tur spatio temporis mensium nouem, sed absque tædio progrediatur spagirico ductu, quo quadraginta diebus alchimisticis figere poterit, extrahere, exaltare, purificare, fermentare, & coagulare lapidem alchimistarum, ad honorem Dei, cui fit laus, honor, & gloria.

Cabalistarum expositio habet sub nomine Phœnicis, aquilam esse volatilem, cuius plumæ sine vento volant, & secum phœnicis corpus in suum nidum attollunt, in quo nutritur ignis elemento, cuius pulli rostro eruunt matri oculos, & fit albedo in sua sphaera separata, in qua consistit vita sui cordis, & balsamum intestinorum suorum, iuxta Cabalisticum sensum, sulphur interpretatur cinabaris, de quo supra narratum est à Paracelso. Nuperrimè cùm de electro tractaretur, ad cinabarim remisi lectorem non sine causa; maximam enim habent affinitatem. Quid aliud est cinabaris quàm compositio vel mixtura duorum mineralium sulphuris & argenti

viui? Quid etiam electrum, nisi mixtura duorum vel plurium, siue mineralium siue metallorum? Sulphur solis igitur, cum mercurio luræ philosophico iunctum artificio, cur non electrum, cur non cinabaris erit? Siue natura, siue per chemiam fiat vtrumque, partes componentes non differunt. Sed in sequentibus clariùs.

De quarto ad lapidem Paracelsico processu.

CAP. XIII.

PRIVS QVAM de iunctura physica dicamus, operæ precium erit in primis scire quod sit eius subiectum; hoc enim semper occultatum est hactenus. Est igitur iuncturæ materia res quædam (ubi metamen iuxta spagiricum sensum intellexeris) quæ quidem ex tribus in essentiam vnam arte chimica transit, aut manere potest. Verùm vt eam suo nomine declarem iuxta veterum vsus & consuetudinem, Leo rubeus à multis vocatus est, à paucissimis verò cognitus. Hic per auxilium nature pariter & artis potest in aquilam albam transmutari, vt ex vno duo fiant, quæ spagiro supra splendorem aureum

um relucet, in vno seruata magis lucent. Iam si Cabalistarum & veterum Astronomorum consuetum sermonē non intellexeris, à Deo minimè ad spagiricā artem vocatus es, nec per naturam electus, imò non aptus vt os vix in arte hac aperias. Est itaque materia tincturę margarita maxima preciosissimusq; thesaurus, ac nobilissimum hoc omne quod ex altissimi conditoris manifestatione, meditationibus hominū obtingere potest. Hoc est Lili Alchimix, & Medicinæ, quod philosophi tam accuratè quæserunt, verùm ob defectum integræ cognitionis & perfectæ præparationis eius, ad absolutissimum finem perducere nondū potuerunt. Per inuestigationes eorum & experientias, tincturæ tantū initium datum est nobis, attamen verum fundamentum quod meos imitari discipulos oportet, mihi relictum fuit, vt nemo suas laruas nostris inuentionibus immiscere debeat. Ego (inquit Paracelsus) meritò post longas meas experientias spagiros corrigam, & falsum & erroneum à vero separabo, cū prolixis admodum inue-

stigationibus meis repererim, quò iustè
familia reprehendere queam & immuta-
re. Veterum si tamen experimenta meis
excellentiora comperissem, tantos mi-
nimè labores assumpsissem, quos in gra-
tiam, vtilitatem & honorem proborum
alchimistarum omnium libenter subij.
Cùm ergo tincturæ subiectum satis de-
claratum sit, vt fratres inter duos vix fi-
deliùs queat ac liceat, præparationem e-
ius aggrediar, & vltra primi sæculi ex-
perientias, addam & meas inuentiones.
Spagiri veteres lili putrefecerunt vno
mense philosophico, postmodum spiri-
tus humidos ab eo destillarunt, quousq;
ficci tandem eleuati sunt. Caput mor-
tuum spiritibus humidis imbiberunt, &
ab eo per destillationem sæpius abstraxe-
runt, idq; tam diu donec ficci prorsum e-
leuati sunt. Deinceps abstractos humo-
res & siccos spiritus per pellicanū ter aut
quater simul vniuerunt, vsq; dum lili to-
tum in fundo siccū resederit. Quamquã
experientia prima processum hunc ante
fixationem dedit, nihilominus anteces-
sores nostri sæpius eovotū perfectè suum
affe-

afsecuti sunt. Breuiorem tamen viam habuissent ad rubei leonis thesaurũ perueniendi, si concordantiã Astronomiã cum Alchimia didicissent, quam in Hermetis Apocalypsi demonstraui. Cũ verò dies quilibet (vt Christus loquitur in fidelium consolationem) propriam suam essentiam habeat, spagiris ante mea temporal labor fuit ingens & grauis, qui iam auxilio spiritus S. affluentis hoc postremo sæculo mea theorica subleuabitur atque practica. Cũ ergo primũ sæculum tincturæ primam dederit experientiam, ex vno simplici duo spagiri fecerunt. Verum quòd inuentum hoc medio sæculo periisset, eorum successores diligenti perscrutatione postmodum in eiusmodi nomina duo simplicis inciderunt huius, idq; nominarunt vnico vocabulo, nempe lili, tincturæ subiectũ. Tandẽ imitatores naturæ materiã hanc, nõ secus ac in terra semen, tempore suo putrefecerunt, cũ ante corruptionem hanc ex eo nihil enascatur, nec aliquod arcanum erumpere potest. Postea spiritus humidos abstraxerunt à materia, donec tandem ignis

violentia sicci pariter eleuati sunt ac sublimati, vt hac via non aliter quàm rusticus ex anni tempore, peruenirent ad maturitatem. Postremò tandem finito suo vere prodijt æstas, quo tempore fructus istos & siccos spiritus incorporarunt, & magisterium tincturæ eò perduxerunt, vt ad messem deueniret, & ad extremam se maturitatem disposuerit. Tam prolixo labore tædiosaque reiteratione spagiri veteres non indigniffent, si ex mea schola didiciffent opus, longè citiùs ac minoribus impensis votum fuiffent assecuti. Proinde vobis dico (Paracelsus inquit) Rosei coloris tantùm à leone sanguinem accipite, & ex aquila gluten, quæ postquam simul cõiunxeritis, iuxta veterem coagulate processum. Tincturam habebitis philosophorum, quam infiniti quæsiuerunt, inueneruntque paucissimi. Quædam itaque simplicia componit Alchimista, quæ corrumpit vt est artis, indeque præparat aliud, ac tantisper donec vnum fiat: hoc plus efficit quàm ipsa natura per se posset. Rectè probeq; me vt intelligas, leonem tuum in Oriente quæ-

ras,

ras, & aquilam ad Meridiem in assumptum hoc opus nostrum. Instrumenta meliora non reperies quàm Hungaria & Histria producant. At si cupias id ex vnitatem per dualitatem in trinitate, cum æquali permutatione cuiusque deducere, tuum iter ad Meridiem dirigas oportet; sic in Cypro votum consequeris, de quo latius minimè loquendum. Arcana plura transformationes exhibentia reperiuntur, etsi paucis cognita, quæ licet alicui manifestentur à Domino Deo, non propterea statim erūpit rumor cum arte, sed omnipotens cum ipsis dat pariter intellectum hæc & alia celandi vsque in aduentum Heliæ Artistæ, quo tempore nihil tam occultum quod non reuelabitur. Videmus enim in sulphure iouis maximam esse tincturam gemmarum, quæ quidem eas altiùs adducit, quàm ipsa natura per seipsam valeat. sed de his hæctenus, ad physicam tincturam tandem redeamus. Postremò spagiri veteres lili pellicanatum, ignis ordinata quadam augmentatione materiam suam tam diu fixarunt, quousque, post omnium colorum disparitionem,

rubeum instar sanguinis induerit, & cum eo salamandræ conditionem. Revertè quidem ab eis processum fuit, ac ad eundem vnumquemq; , margaritam hanc ambientem, procedere modum æquum est ac decet. Hunc tibi clariùs declarare posse, mihi difficilimum esset, cùm tamen didiceris in Alchimistarum schola gradus ignis obseruare, vasa quoq; mutare, tum demum videbis, mox atque lili tuum in ovo philosophico fuerit excalesfactum, admirandis apparere demonstrationibus, vt coruo nigrius fieri, cygno postmodum successu temporis albius, & postremò transiens per flauedinem sanguine quouis magis rubeum. Cùm igitur Ægyptiorum thesaurum præ manibus habuerimus, est quòd in vtilitatem nostram conuertamus, idq; duplici magisterio, priore quidem ad instaurationem sanitatis humani corporis, posteriore in transmutationem metallorum. In huius vsum vt veniat, eius primò pondus vnũ super mille solis fusi pondera proijciendum est. Medicina tum demum præparata fuerit ad metallorum tollendam lepram.

pram. Item physicorum in Ægypto nonnulli per hanc tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Aliorum vita prolixior fuit hoc medio, vt ex historijs patet. Est itaque tinctura physicorum vniuersalis medicina quædam, quæ cunctos morbos consumit non aliter quàm ignis omne lignum. Dosis eius est valde exigua, sed operatio potentissima. Per eam (inquit Paracelsus) curauit lepram, hydropisim, caducum, veneream labem, guttam, colicam, &c. item lupum, cancrum, noli me tangere, fistulas, & genus omne morborum interiorum & exteriorum.

De quinto processu lapidis breuissimo per eundem autorem reperto.

CAP. XV.

EIUS qui diuersimodè docetur à plurimis lapidis non sum, nec esse volo doctor neq; sectator. Quapropter hunc & processum eius relinquens, eum qui per me cùm vsu tum experientia repertus est, breuibus admodum scribere proposui, qui non minus ac ille hominū cor-

pora tingit etiam, tametsi iuxta similem
 processum preparatus non sit. Sumito
 igitur mercurium, aliàs elementum mer-
 curij, & separa purum ab impuro: post-
 modum reuertebetur vsque in albedi-
 nem, quam sublimato per sal armonia-
 cum tandiu donec resoluatur: id calci-
 netur ac soluatur iterum, & in pellicano
 digeratur vno mense, tandem coagule-
 tur in corpus: hoc non vritur ampliùs,
 nec vllò modo consumitur, at in eodem
 statu permanet: corpora quæ penetra-
 in cineritio sunt permanentia, vt in ni-
 hilum reduci minimè possint aut altera-
 ri, sed à sensibilibus & insensibilibus, vt
 sæpius narratum est, qualitates omnes
 superfluas adimit. Et quamuis breuem
 admodum viam posuerim atque pro-
 cessum, laborem tamen prolixum re-
 quirat, ac multis circumstantijs intrica-
 tum, tædio similiter non afficibilem
 operantem, at summè dili-
 gentem & exper-
 tum.

De par-

*De particulari quodam arcano alba tin-
ctura, per arsenicum.*

CAP. XVI.

NONNVLII volunt arsenicum ex mercurio & sulphure compositum esse, alij ex terra & aqua, plerique ex natura sulphuris. Quocumque modo id fit, eius natura talis est, vt rubeum cuprum in album transmutet. Ad eam etiam preparationis perfectionem adduci potest, vt verè perfecteque tingat, non ea via tamen quam docent multi Sophistæ, vt sunt Gebor in summa perfectionis, Albertus Magnus, Aristoteles Chimista libro perfecti magisterij, Rasis, & Polydorus. Nam scriptores isti quotquot sunt, errant, vel ex inuidia de studio falsa quæque scribunt proponuntque recepta, placitaque sua, quæ nonnunquam etiam ignorarunt. Arsenicum verò tres continet spiritus naturales: primum adustibilem, corrosiuum, volatilem & omnia penetrantem. Hic spiritus dealbat venerem, & post aliquot dies reddit spongiosam. Quod artificium ad eos duntaxat pertinet propriè, qui causticã artem exer-

cent. Secundus spiritus est crySTALLINUS ac dulcis. Tertius verò tingens est segregatus ab alijs prædictis. Has tres in arsenico proprietates naturales inquirunt veri philosophi, ad perfectam sapientum projectionem. Barbitonfores verò chirurgiam exercentes, dulcem & crySTALLINAM expetunt naturam, à tingente spiritu separatam, in vsum curationis vulnerum, & ad bubones, carbunculos, anthraces, & cetera similium vlcerum vitia, non nisi miti quodam artificio curanda. Cæterum spiritus ille tingens, nisi purum eius ab impuro seiunctum sit, à volatili fixum, & à combustibili tinctura secreta, projectionem super mercurium, venerem, aut aliud quodcumq; metallum imperfectum haudquaquam expediet ex voto. Philosophi omnes arcanum hoc vt mysterium excellentissimum occultarunt. Spiritum igitur tingentem ab alijs duobus secretum vt supra, coniungito spiritui lunæ, simulque digeri permittite spatio triginta duorumque dierum, ac vsque dum corpus nouum induerint. Postquam ad quadagesimum diem

diem naturalem, calore Solis in inflammationem accensus fuerit, apparet spiritus candore nitido, perfectoque tingendi præditus arcano. Tandem ad projectionem aptus est, videlicet eius pars vna super sedecim imperfecti corporis, iuxta præparationis acutioris excellentiam. Resultat inde luna lucens & excellentissima, tamquam è terræ visceribus eruta. Hæc autoris nostri sententia maximè comprobari videtur ex Sibyllinis versibus vetustissimis ad hunc modum habentibus:

*Novem literas habeo, quatuor syllabarum sum,
intellige me.*

*Tres primæ duas literas habent singulæ,
Reliquæ reliquas, & sunt mutæ quinque;
Totius verò numeri centuriæ sunt duæ, octo
Et tres ter decades, cum septem. Intelligens autem
quis sim,
Non rudis vel ignarus eris eius quæ in me est
sapientiæ.*

Hæc omnia conueniunt in hac dictione Græca Græcè dinumerata, ἀρσενικόν, quod ad albam tincturam attinet. Ru-

bea verò non inest arsenico, quocumq; modo præparetur. Non præparatū & crudum sola cum cupro liquatione, hoc tingit in maximam albedinem, sed non fixam, quia tinctura cruda similiter est volatilis; quæ si fixetur, dubium non est quin fixam etiam tincturam exhibeat. Nihil enim hoc spiritu facilius metalla penetrat in sua cruditate. Potissimum rei negotium consistit in eius separatione & fixatione.

De particulari quodam arcano ad rubeam tincturam, ex vitriolo.

CAP. XVII.

VITRIOLVM nobile admodum inter cætera minerale, plurimæ semper existimationis penes philosophos extitit, quod præ cunctis altissimus Dominus Deus miris dotibus adornauit. Eius arcanum varijs figuris ænigmaticis adumbrarunt, vt hoc est: *Visitabis interiora terræ, rectificando inuenies occultum lapidem veram medicinam.* Primæ omnium literæ **VITRIOLVM** efficiunt simul collectæ vocum. Per terram intelligunt vitri-

triolum, & per interiora terræ dulcedinem eius atque rubedinem. Quoniam in occulto vitrioli nobilissimus, subtilissimus ac fragrantissimus succus, & purum oleū latet, cuius extractionis modus calcinatione vel destillatione haudquam venit arripiendus. Etenim viriditate sua priuari minimè debet, qua quidē statim atque spoliatum erit, arcano pariter & virib. suis carere necessum est. Notandum utiq; hoc loco mineralia nedum, verum etiam ipsa vegetabilia, similiaque virorem extrinsecus demonstrantia, rubrum sanguinis instar oleum in se continere, quod arcanum eorum est. Inde patet pharmacopœorum destillationes irritas, atque vanas esse momentiq; nullius, quia sanguinem vegetabilium elicere nō norunt. Ipsa natura sagacissima nos docens, vegetabilium aquas omnium in citrinum colorem vertit, & inde postmodū in rubicundissimum instar sanguinis, arte subministrante. Tardiùs id quandoque fieri, causa est potissima destillatorum ignorantum nimia præcipitatio, qua viriditas absumitur. Naturam suis propriis vi-

ribus corroborare non didicerunt, quibus nobilis ille viror per seipsum in ruborem debet rectificari. Exemplo sit vinum quod album est prius, per seipsum in citrinum colorem digestum, cuius botri virens color in rubeum sub cæruleo latentem vertitur successu temporis. Deperdita igitur vegetabilium & mineralium viriditate per ignauiam artificum, essentia pariter & spiritus olei balsamiq; arcanorū nobilissimi perierit. De hoc sanguine philosophico loquitur alibi Paracelsus, vbi de generatione sui pygmei homunculi in gigantem, alio loco de sanguine & spermate nutrimenti corporis misericordiæ, &c.

Vitriolum igitur in se multas lutasas & viscosas impfectiones continet, quapropter aquâ viriditas eius est elicienda & rectificanda sepius, donec terreas impuritates omnes exuat. Quibus transactis rectificationibus omnibus, apprimè cauendū ne materia Soli sit exposita, quòd hic virorem eius in pallorem vertat, absorpto simul arcano prorsum. Calido seruetur hypocausto contacta, ne puluere sordeat.

Post-

Postmodum vitro clauso digeratur men-
fium aliquot spatio, ac tantisper donec
varii colores appareant supremaq; rube-
do. Nec dum isto processu rubedo satis fi-
xa fuerit existimanda, quin ab interiori-
bus accidentalibusque terræ sit inquina-
mentis repurganda latiùs, ad hunc nem-
pe modum. Rectificanda venit aceto,
donec terreum inquinamentum prorsus
ablatum erit, fecesq; semotæ. Hæc est e-
ius tincturæ vera & optima rectificatio,
de qua benedictum oleum est eliciendû.
Ab ea vitro conclusa diligentiùs alembico
superposito mox, & bituminatis cõmissu-
ris ne spiritus exhalet, eius olei spiritus i-
gne suaui proliciendus est. Oleum hoc
pharmacopolico balsamo quouis & aro-
matico delectabilius est atq; dulcius, ac re-
dine carens omni. Residebit in fundo cu
curbitæ terra quædam albissima niuis in-
star, hanc serua tueréq; ab omni puluere.
Ea ipsa terra tum demum à sua rubedine
probè separata est. Deinceps arcanum
maximum subsequitur, vt puta superna-
turale coniugium animæ summè purifi-
catæ, & per sanguinem ablutæ purum, cū

splendente purificatoq; suo corpore. Hoc est verum vitæ matrimoniū cum suo subiecto, quo vita prolongatur in postremū suum sibiq; destinatum diē absq; corruptione, sana. Ad hunc igitur modum anima spiritusq; vitrioli (qui sanguis eius existit) cum suo corpore vnitur, vt sint inseparabilia. Quapropter excipe terrā hanc nostram foliatā phiala vitrea, cui sensim oleum suum affundatur. Animam suam corpus momento recipiet amplecteturq;. Nam corpus animæ desiderio plurimū afficitur, & anima corporis amplexu plurimū delectatur. Thoralem eiusmodi coniunctionem positam in arcanorū furnum, quadraginta diebus ibidem contineto. Quibus absolutis, oleū habebis absolutissimum admirandæ perfectionis, quo mercurius & reliqua metalla quæuis imperfecta vertuntur in aurū. Iam ad multiplicationem animum applicemus. Mercurium corporalem portione duarū partium, tribus eiusdē ponderis olei partibus admisceto, maneātq; simul diebus vt prius quadraginta. Hac proportione ponderis & ordine multiplicatio fit in infinitū.

*De tertio particulari ad rubeam tincturam
ex antimonio. CAP. XVIII.*

VERVM auri balneum est antimoniũ,
quem philosophi vocant examinato-
rem & stilangem. Poetæ verò fabulantur
in isto lauacro vulcanum lauiffe Phœbũ,
& ab omnibus fordibus imperfectioni-
busq; repurgasse. Natum est ex purissimo
nobilissimoque mercurio & sulphure sub
vitrioli genere, in metallicam formã atq;
splendorem. Nonnulli philosophi voca-
runt album plumbum sapientum, vel sim-
pliciter plumbum. Sumito igitur antimo-
nij eiusq; optimi quantũ voles, hoc ipsum
in aqua sua forti dissolutum in aquam fri-
gidam conijciatur, addito tantillo croco
martio, vt in sedimentum ad fundum va-
sis decidat; alioqui suas feces non exuit.
Postquam ad hunc modum solutum erit,
summamq; pulchritudinem acquisierit,
ponatur in vitrũ luto compactissimo cir-
cumquaq; munitum, vel in bociam lapi-
deam, & admisceatur tutiæ calcinatæ sub-
limatæ ad perfectũ gradum ignis, cau-
dum accuratiùs à liquatione, quoniã vi-
tra disrumpit nimio calore. Ab vna libra

huius antimonij, habetur omnis sublimatio perfecta spatio duorum dierum. Sublimatum hoc in phiala positum, vt tertia parte vix aquam attingat, lutato vase ne respiret auoletq; spiritus, suspendatur supra tripodem arcanorū, & vrgeatur opus igne lento primū, Solis caloris instar æstate media. Tandem decimo quoq; die sensim augeatur. Etenim calore magno rumpuntur vitra, nonnunquam etiā furnus in frustra diffilit. Dum vapor ascendit, varij colores apparent, moderetur ignis tantisper donec rubea materia conspiciatur. Postmodum aceto soluatur acerrimo fecibus abiectis. Abstrahatur acetū, iterūq; soluatur in aqua communi destillata, quæ rursus abstrahatur, & sedimentum igne vehementissimo destilletur, vitro diligentissimè clauso. Ascendet corpus totum antimonij in oleum rubicundissimum, rubini colorem habens, & in submissū vas guttatim effluet, odoris fragrantissimi, dulcissimiq; saporis. Hoc est summum arcanum philosophorū ex antimonio, quod inter oleorum arcana plurimi faciunt. Postremò tandem oleum

solis

solis fiat ad hunc modum. Sumito purissimi solis quantum voles, hoc solui curabis in spiritu vini rectificato. Spiritus abstrahatur aliquoties, totiesq; soluatur iterum: postrema solutio seruetur cum spiritu vini, & circuletur per mensem. Postmodum destilletur aurum volatile & vini spiritus per alembicum ter quaterve, ut in vas submissum defluant, & in summam suam essentiam adducantur. Ad mediam unciam auri soluti, addatur uncia vna olei antimoniij. Hoc illud amplectitur in calore balnei, ut a se non facile dimittat, etiam si spiritus vini abstrahatur. Hac via habebitur summum naturæ mysterium & arcanum, cui par in rerum natura haudquaquam assignari potest. Bina hæc olea modo quid dictus est vnita, concludantur in phiala, & suspendantur supra tripodem vno mense philosophico, & foueantur igne lentissimo. Quamquam si temperatur ignis debita proportione caloris, triginta & vno diebus negocium hoc absoluitur, & in perfectionem adducitur, qua mercurius & imperfecta quæuis metalla perfectionem acquirunt auri. Projectionis tamen in hoc

opere iustum pondus assignari nō potest, licet ipsa tinctura trahatur ab aliquo subiecto certa pportione, ac requisitis ad artem instrumentis. Etenim ista medicina tingit aliquando triginta, quadraginta, nonnunquam sexaginta, octuaginta, ac centū imperfecti metalli partes, vt eius negotij cardo potissimū circa medicinæ mundationem & operantis industriā vertatur, item iuxta maiorem vnus quā alterius imperfecti corporis præ manibus assumpti munditiam & puritatē. Quandoquidem vna venus purior altera, quō fit vt determinatū pōdus haberi nequeat in proiectione. Hoc loco notatu dignū, vt si contingat operantem tincturę nimium assumpsisse, hunc errorem additione poterit imperfecti metalli corrigere: si verō subiecti nimium, quo tincturæ vires debiliores effectæ sint, vitium hoc cineritio facile vel cimentationibus, aut per crudū antimonium ablutionib. superfluum tollitur. Nihil in hac parte quod operantem remoretur vel impediat: solum hoc sibi proponat quod à philosophis omissū est, & ab aliquibus studiosè velatum, videli-

cet in proiectionibus, excitationem imperfectorum corporum quiescentiũ esse necessariam, id est animationẽ, vt loquuntur, de qua nonnulli dixerunt metalla sua non esse vulgaria, quia viuunt animamq; habẽt. Sumito veneris igitur in bracteas tenues factæ quantum voles, decem, viginti vel quadraginta libras, pultibus ex arsenico & tartaro calcinato subactis incrustetur, & in suo vase calcinetur spatio viginti quatuor horarum. Tum demum in puluerẽ tusa venus abluatur, ac mundetur optimè. Iteretur calcinatio cũ ablutione ternis quaternisq; repetitionibus. Hac via mundatur & purgatur à crasso virore, & immundo suo sulphure. Cauendum vtiq; à calcinationibus cõmuni sulphure factis: nam quod bonũ est in metallo, prorsum deprauat, malum quoq; peius efficit. Ad marcas decem istius purgaturæ veneris, addatur vna puræ lunæ. Vt medicinæ per proiectionem opus acceleretur, hoc medio est opus: etenim ab immundo sulphure coinquinatur opus, vt ad superficiem transmutati metalli nubes obducatur, aut sulphuris loppis metallũ

permisceatur, & vnà cum illis abijciatur. Verùm enim uerò si proiectio fieri debeat rubei lapidis ad rubeam transmutationē, super aurum primò cadat oportet, postmodum super lunam, aut aliud metallū vt suprà narrauimus repurgatum, & inde perfectissimum aurum exurget, deo dante, cui laus, honor, & gloria. Hactenus de tincturis vniuersalibus & particularibus ex Paracelsi præscriptionibus, infrà de quibusdam augmentationibus per fixationes atque tincturas naturales tractabitur.

De prima huius artis origine, successu & corruptione per Græcos.

CAP. XIX.

P R I M V S professor ac inuentor artium Adam & huius, per lumen à Deo sibi concessum, à quo rerum omnium cognitionem habuit ante & post lapsum, præfagiuit mundum per aquam esse renouandum vel potiùs castigandum, pauloq; minùs quàm delendum. Hoc ipso factum est, vt eius successores duas lapideas tabulas erigerent, quibus omnes artes naturales à

les à principijs suis insculpserunt, idq; hieroglyphicis characteribus, vt prælagium hoc posteris etiam innotesceret, ac obseruaretur periculorum tempore futurorū matura prouisio. Noach postmodum in Armenia tabularum vnā inuenit sub mōte Araroth transacto diluuiō, qua quidem superioris firmamenti, & inferioris globi, rationes & planetarum cursus designabantur. Tandem vniuersales eiusmodi notiones particulatim in diuersa distractæ, viribus suis imminutæ sunt, vt hæc separatio hunc astronomum, illū verò magum, alium cabalīstam, & quartum alchimīstam effecerit. Vulcanicus ille Abraham Tubalchain astrologus & arithmeticus maximus, ex Ægypto in regionem Chanaam traduxit; vnde rediēte ad suos in tantum tum primū Ægyptij fastigiū surrexerūt, vt ab istis etiam ad alias nationes eiusdē rei sapientia transierit. Quandoquidem Patriarchā Iacob oues picturasse variis colorib. magiæ membro credendum est. Semper enim Hebræi, Chaldæi, Persæ, & Ægyptii penes Theologiā has artes liberales, vti summam philoso-

phiam, suis proceribus atq; sacerdotibus propofuerunt addiscendas. Non fecus euenit Moyfis temporibus, quib. cùm sacerdotes, tum ipfi medici magos inter electi sunt: isti quidem in illorum iudiciũ, quod sanitatem concernebat, præfertim in lepra cognoscenda. Moyfes etiam cura & impensis filiæ Pharaonis in scholis Ægyptiorum instructus est. Non aliter Daniel ab ineunte ætate Chaldæorũ doctrinam suxit, vt in Cabaliftam euaderet: testantur eius diuina præfagia & expositiones istorum verborum, *Mene Theselphares*. per propheticam enim & cabalisticã virtutem hæc verba sunt intelligenda. Huius artis cabalisticę traditio apud Moyfen & Prophetas admodum familiaris fuit olim, & plurimum in vfu. Elias propheta suis cabalisticis numeris multa prædixit. Itidem & antiqui sapientes hac arte naturali & mystica Deum probè nosse didicerunt, & in eius mandatis huiusmodi legibus perstiterunt ac ambularunt firmiùs. Pariformiter libro Samuelis habetur veros Berelisticos diaboli sortẽ secutos non fuisse, verùm diuina permissione visionũ
appa-

apparitionumq; verarum fuisse participes: id ipsum libro de supercœlestibus latius vrgebimus. Donum eiusmodi sacerdotibus in diuinis præceptis ambulanti- bus à domino Deo cõcessũ est. Mos Per- sis fuit neminem in regem, præter sophũ id est magum re ac nomine sublimatum, admittere: quod vtiq; patet hoc ipso regũ suorum nomine Sophi. Tales etiam ex- titerunt illi sophi ac magi Perse, qui Chri- stum ab oriente quæsiuerunt, & naturales sacerdotes appellati sunt. Ægyptii quoq; à Chaldæis & Persis hanc Magiam & Phi- losophiam assecuti, suos sacerdotes ean- dem sapientiam addiscere voluerunt, in qua tantum fructum perceperunt, vt cir- cunuicinis omnibus regionib. venirent in admirationem. Hac de causa Hermes verè Trismegistus nominatus est, q̄a rex, tum sacerdos atq; propheta, magus & so- phos rerum fuit naturalium, qualis etiam Zoroastes extitit. Postmodum vbi filius Noach tertiam mundi partem occupauit à diluuiò, hæc ars in Chaldæam & Persiam vi quadam irrupit, & inde in Ægyptum. Id cùm superstitiosi & idololatræ Græci

subodorassent, eorum aliqui sagaciores ad Chaldæos se contulerunt, ac ad Ægyptios, vt ex istorū scholis eandem reportarent sapientiam in Græciam. Verum enim uerò cū non arrideret eis theologicum biblicūmve legis Mosaicæ studium, proprio suo genio confisi, à recto fundamento naturalium eiusmodi secretorum & artis Physices exciderunt. Exēplo patet, cū tā fabulosè de Mosaicæ legis doctrina senserint, ac titubarint. Ægyptiis mos fuit eiusmodi traditiones tam excellentis sapientiæ, non nisi figuris ænigmaticis & abstrusis historijs vocabulisque proponere. Quæ omnia postmodū Homerus Græcus ille, fabuloso poematum artificio magis adumbravit. Accessit Pythagoras qui plurima ex lege Moyfis & veteris testamenti permiscuit. Pariter & Hippocrates, Thales Milesius, Anaxagoras, Democritus & alij sua non desierunt ingenia humana his applicare: quamuis eorum nullus Astrologiæ, Geometriæ, Arithmeticæ nec Medicinæ physicæ verarum peritus esset. Impediuit eos nimirum sua superbia, quæ discipulos aliarum na-

tionum admittere noluit. Cumq; nonnihil à Chaldæis & Ægyptijs percepissent, longè superbiores accidente, quàm erant antea naturâ, facti, subtilioribus figmentis rem veram acuere non verentes, philosophiam quandam describere conati sunt, quæ postmodum ab istis Græcis corruptissima deriuauit ad Latinos Italos. Qui tandem hac imbuti & instructi, suis quoq; dicterijs onerarunt. Ab his omnibus ad hunc modum laruata per totam Europam disseminata est, vt multas vbiq; gentium Academias construxerit in eiusmodi suorum dogmatum propagatione, qua iuuentus instrueretur, sed potius destrueretur, & in hunc vsque diem penes Germanos, & alias Europæ nationes viget. Chaldæi verò, Persæ & Ægyptij habuerunt eandem arcanorum naturæ primitiuaq; Physices incorruptæ cognitionem, item eandem religionem, mutatis duntaxat sapientiæ nominibus. Chaldæi & Persæ suam doctrinam vocauerunt olim Sophiam atque Magiam. Ægyptij verò ob annexum sacrificiũ vocarunt sapientiã suam Sacerdotium. Per-

farum Magia & Ægyptiorum Theologia docebantur olim in scholis ambæ simul. Quãuis in Arabia, Africa, & Græcia scholæ multæ doctiq; viri fuerint olim, vt Albumazar, Abenzagel, Geber, Rasis, Auienna apud Arabes : Machaon, Podalirius, Pythagoras, Anaxagoras, Democritus, Plato, Aristoteles, & Rhodianus penes Græcos ; nihilominus varij sensus ac dissensio inter se fuerunt, & quoad Ægyptiorum sapientiam discordes extiterunt. Pythagoras ea de causa sophus vocari noluit, quia suo tempore sacerdotium Ægyptiorum, & sapientia perfectè vt par erat minimè docebantur, etsi multa nihilominus inde reportasset arcana mysteria, Anaxagoras quoq; plurima: patet ex disputationibus quas de sole & eius lapide facit, & quas à morte sua reliquit: Ægyptijs tamen in multis contrarius fuit. Quapropter istorum discipuli noluerunt appellari sophi, nec magi, sed Pythagoram ea in re imitantes philosophiæ nomen assumpserunt : ipsi tamen non nisi scintillas quasdam, vt umbras, ex Magia Persarum & Ægyptiorum reportarunt.

Verumenimvero Moyſes , Abraham , Salomon, Adam qui primus, Elias, & Magi ab oriente ad Chriſtum venientes veri Magi fuerunt & Sophi diuini, nec non Cabaliſtæ: quorū artis & ſapientiæ Græci parum, aut prorfus nihil deguſtarunt. Quapropter iſtorum ſcilicet Græcorum philoſophicam ſapientiam, vt ſophiſticatam ſpeculationem ab alijs veris artibus & ſcientijs degenerem, longè lateq; diſtantiem, ac ſeparatam relinquimus. Plurimi tentarunt ſecretiſſimam iſtorum ſapientum Magiam cū ſcrutari, tum in vſum reducere; id iſum tamen adhuc factum non fuit. Plerique hac noſtra tempeſtate exaltant Trithemium, alij Baconem & Agrippam ob Magiam & Cabalam; quæ tamen per omnia concordare non videntur in omnibus. Magia nanq; eſt ars & facultas per quam, ad elementorum, corporum & fructuum ſuorum, proprietatum, virium, & abſtruſarum operationum cognitionem peruenitur. At ipſa Cabala ex Anagogia viam ad Deum hominibus ſtruere videtur, ac docere quīnam cum ipſo viuendum, & ex ipſo

solo prophetandum sit. Nam plena diuini est mysterijs Cabala, vti Magia naturalibus arcanis: præfagia siquidem illa futurorum, ex natura præteritorum & præsentium effari docet; huius autem operatio consistit in creaturis omnibus, tam cœlestibus, quàm terrenis corporibus cognoscendis intrinsecus, quid in ipsis occultetur, quæ vires atq; virtutes lateant, cui destinata sunt ab initio, tum quibus proprietatibus dotata. Hęc & similia vinculū exhibent, quo cœlestia terrenis coniunguntur, vt oculariter etiam aliquando percipitur ac sensualiter à suis operationibus. Talis influentiarū cœlestium coniunctio, vel impressio, qua in inferiora corpora cœlestes virtutes operantur, Gammaheum cōiugium virium & proprietatum cœlestium cum elemētariis corporibus dictum fuit olim à Magis & Sapientibus. Inde fluxerūt excellentissimæ coniunctiones & commixtiones astrorum superiorum cum inferioribus astris, id est Solis & planetarum cum vegetabilibus, mineralibus, & animalibus. Diabolus semper tentauit adhuc miris conatibus

tibus totisque viribus eiusmodi naturæ
lucem obfuscare. Nec in totum sua spe
frustratus est, cum totam Græciam ea
priuarit, & eius loco speculationes hu-
manas & meras blasphemias in Deum &
eius filium eò gentium introduxerit. Ma-
gia utique suam originem ex diuino Ter-
nario & ex Trinitate Dei duxit. Etenim
creaturas omnes hoc Ternario Deus
insigniuit, ac digito suo hunc hierogly-
phicum characterem ipsis insculpsit, ut
nihil etiam in rerū natura valeat assigna-
ri, quòd hoc dono diuini Ternarij careat,
quòdve oculariter hoc ipsum nō demon-
stret. Creatura quidem nobis creatorem
intelligere ac videre docet, ut etiam di-
uus Paulus ad Rom. testatur. Fœdus igitur
hoc diuini Ternarij per totam rerum
substantiam diffusi, est indissolubile, per
quod etiam habemus arcana totius na-
turæ ex elementis quatuor. Ternarius
enim cum magico quaternario, perfe-
ctum septenarium producit multis ar-
canis dotatum, notisque demonstratum.
Et quum quaternarius in Ternario qui-
escit, oritur lux mundi in horizonte

æternitatis, totumq; vinculum cum Deo nobis exhibet. Ad hæc etiam accedunt vires & operationes creaturarum omnium, & vsus earum suis arcanis signis, characteribus & figuris insignitarum, vt in eis vix minimum punctum occultum relinquatur, quod non examinatione pateat. Quandoquidem vbi Quaternarius & Ternarius ad Denarium ascendunt, eorum fit ad vnitatem regressus. In isto cõcluditur arcano omnis occulta rerum sapientia, quam Deus cum verbo suo, tum creaturis manuum suarum palam fecit suis hominibus bonæ voluntatis, vt veram eius haberent notitiam; sed alio loco de his latius tractatum est. Patet ex his apertissimè Græcos fuisse primos omnium artium corruptores. Isti magiam (quæ priusquam ad ipsos peruenisset diuina sanctè pureque tractabatur ab Hebræis, Chaldæis, Persis, & Ægyptijs) sophisticationum suarum inuentionibus conspurcarunt, quod soli Deo conueniebat, adscribentes diabolo, pias preces & sinceras orationes in superstitiones & nefarios ritus conuerterunt: vnde factū vt loco

vt loco Magiæ Necromantiam docuerint; & pro vera Physica somniatā phantasiā inanem & vacuam, pro Astronomia fictum idolorum diabolorū regnum excogitarunt, cui Saturnum, Martem, & Venerem, ac Mercurium præesse voluerunt, sumptis nominibus latrōnum, furum, & meretricum, quibus suos Deos decorarent; & ita cœlo non parcentes, hoc ipsum in infernum transmutare conati sunt. Hac via totū adhuc mundum seduxerunt, vt nemo se magum profiteri, neque sapientem ob capitalem pœnam audeat, nulla iam differentia facta inter Græcorum magiam necromanticam, & pristinam Hebræorum sapientiam & Cabalam sanctam. At quia mundus (vt aiunt ex vulgato prouerbio) vult decipi, currat ergo cum currentibus suis. Maneamus in inconcusso lapide fixi. Sed ad institutum redeamus, tincturasque philosophicas iam, extra lapidis processus antea dictos elaboratas, etiam
audiamus à Paracelso.

*De cimentis & cimentationibus metallo-
rum. CAP. XX.*

ANTEA de præstantissimis & maximis philosophorum tincturis audiuius, modò minores est quòd in medium adferamus, quia non veniunt in vsum rei medicæ pro corporibus hominum, at solùm ad metallorum nebulas tollendas.

I. Primum igitur cimentum est regale, non pro vulgato more descriptum à Paracelfo (verùm ex sola, quam fecit, experientia) veterum vsum non obseruante. Sumatur florũ æris, antimoniij, laterum, salis communis ana libra semis. Trita minutis. simul omnia cõmiscantur, vinoq; postmodum imbibantur & exiccentur, idq; vigesies & quater. Hoc puluere laminata luna cimentetur ignis gradu medio quatuor horis, postea tot horis igne mediocri, postremò fluxionis igne horis duodecim. Tum demũ excipe regulum, eumq; laminatum ex priore processu, & cum eisdem cimentabis rebus, ignis quoque gradibus obseruatis, hoc ipsum quater aut quinquies repetendo. Tandem fulminetur per cineritium, & loppa redu
catur

catur in lunam. Instrumēta, vasa videlicet, optimè sunt perlutanda, & firmissimè claudenda. Prolixū hoc loco ponere me processum ea de causa putato, quia breuib. ignis progressibus, experientia nihil boni docere voluit. Quandoquidē ignis diurnitas & violentia sunt potissima cimenti regalis fixatio: imò longè melior esset, si quatuor diebus naturalib. in eiusmodi cimento quę dicta sunt cōtinerentur. Notandū etiam flores eris per vitriolū extrahēdos è cupro primū esse; nam in eo natura quędā fixationis habetur multis de causis. Antimonium similiter est fixandū, cum virtutū suarum tamen retentione quas habet, putrefaciendo & repurgando; vires enim eius non satis cognosci possunt. Itē lateres à bono tecto sumi debent; inest enim & ipsi tecto cōstrictionis & fixationis venarū vel pororū in metallis aliqua facultas. Sal fixat etiam & corrigit leprosam lunā à sua nebula. Quatuor igitur hæc in huius cimenti cōpositione cōuenire necessarium est. Cæterū obseruandus ignis, aliudq; nihil addendū, metallūve nullum; per seipsum enim est sufficiens.

2. Secundum cimentum foli dumtaxat conuenit, in quotria potissimum accidentia notanda sunt. Nonnunquam reperitur fol in cimento pro quarta vel media parte deficiens, quia non satis à natura fixus, sed immaturus adhuc existit. Quapropter cimentandus venit, quo partem volatilem sui corporis cum fixa retinere valeat; alioqui vel in cimento, vel in cineritio, & quandoq; in aqua forti separatur immaturum hoc à fixo suo corpore. Secundum accidens in sole plurimo, coloris pallidioris, & remissioris flauedinis causa, conspicitur, qui color cimēto quidem est ad hunc modum inferendus, vt in examine quouis maneat absque diminutione corporis. Tertium verò concernit pondus, ob cuius defectum vilis aurū existimatur quò leuius: grauius enim plumbo, & (vt multi volunt) argento viuo debet esse. Hoc indicio maximè probatur ac reprobatur, quòd minùs alijs fallere potest: nam & colore, & constantia faciliùs imponitur oculis, quàm tactui pōdere. Hæc omnia sunt ad hunc modum emendanda. Sumatur antimonij, florum

æris ana libra semis , mercurij coagulati
fixi drachma. Commisceantur omnia &
imbibantur oleo antimonij rubeo tam-
diu donec omnino rubescant : his post-
modum cimentetur aurum subtiliter la-
minatum, vel granulatum igne liquatio-
nis, horis vigintiquatuor, absque dimi-
nutione caloris, in fusorio vase perquam
optimè clauso. Transacto hoc tempore,
regulum excipe; per crudū antimonium
postmodum actum liquefiat addita chry-
socolla, & in formam oblongam effun-
datur. Hoc est optimum solis ad omnes
prædictos gradus cimentum.

3. Tertia cimentatio hæc est. Antea ci-
mentationum duas fixationes posuimus
ad solem & lunam multiplicandum ne-
cessarias, iam est quòd imperfectorū me-
tallorum etiam in ea parte rationem ha-
beamus, vt suo pariter cimento reddan-
tur idonea ad cimentariam tincturam in
se recipiendum, quam recipere nequeūt
nisi prius ad hunc modum præparata.
Corpora tantum quatuor imperfecta sub
isto cimento sunt comprehédenda, mer-
curius autem excludendus, suo que pecu-

liari cimento referuandus. Sumatur antimonij libra vna, salis petrae librae duae, salis communis, salis tartari ana libra semis. Omnia simul permixta ponantur in vas fusorium, strato super stratum collocato cum laminis aut limaturis metallorum. Cimententur optimè clausa horis duodecim igne violentissimo, qui duabus ab initio leuis fuerit. Absoluto hoc tempore quod remansit eximatur, loppa videlicet cum regulo simul. Notandum non omnes eiusmodi cimentationes regulum exhibere, sed loppas etiam earum aliquas, quae postmodum in saturno coquendae sunt iuxta communem usum, & postea saturnus hic adurendus in testa, super quam inuenietur metallum fixum. Hoc loco notanda differentia quae est separationis per testam, & per cupellam cineritij; metallum in istam subintrat, super illam verò manet. Quod super testam remansit metallum secundò cimentabis ac tertio, vt supra, quò fixius euadat, ac super cineritium maneat. Quo peracto fixum est & idoneum ad cimentariam tincturam recipien-

cipiendum. Duo, tria, vel quatuor metalla simul coniungi possunt, ac vtilius. Sumantur itaque limaturarum martis, veneris, jouis, & saturni, stratificentur cum prædictis, vel saltem cum antimoniij, salis ana libra vna, ad limaturarum dictarum libram semis, fiat vt antea narrauimus.

4. Quarta cimentatio minerarum est metallum in se perfectum habentium, & illud per communem liquationem amittentium. Notetur hoc loco metalla melius figi non posse, quàm dum cruda sunt. Hac via metalla reperiuntur in mineris quæ nunquam alias apparent. Eiusmodi transmutatio fit in mineris & metallis ante liquationem, vt metalla valeant in propria sua figi natura, vel in aliud metallum transmutari. Quare duo cimenta sub vno hîc intelligenda sunt: prius ad fixandum in minera metallum absque transmutatione: posterior ad veneris mineram in solem, aut alterius metalli, transmutandum. Præstantiores enim spiritus mineris insunt quàm ipsis metallis, gradationes

& fixationes metallorum potissimum adiuuant, cum in se contineant colores atq; tincturam in sua materia nondum igne mutata. Fixionis igitur in sua minera metalli descriptio talis est: Sumatur mineræ martis libra vna, huic optimè tritæ addantur antimonij, salis nitri ana libræ duæ. Liquefactionis accendantur igne conclusa fortiter atq; lutata, & ita maneant horis vigintiquatuor. Postmodum exempta & cum saturno reducta fulminentur, & inuenies metallum fixum in suo decenti colore; sic de reliquis mineris intelligendum. Spiritus enim metallorum, adhuc in suis mineris existentes, crudi progrediuntur in suis coloribus & essentijs. Minerarum transmutationis descriptio hæc est: Sumantur croci ex floribus martis, florum ex croco veneris, vitrioli, aluminis ana libra semis, salis communis præparati libra vna, mineræ libræ duæ. Liquefiant omnia humiditateq; priuentur, & cimententur horis duodecim. Postmodum in saturno liquentur, & fulminentur, quo peracto reperietur in cupella cineritij transmutatio. Poterit ad eiusmo-

iufmodi transmutationem, etiam metallorum addi mixtura, confiderando tamen vnus quàm alterius maiorem aptitudinem, qua faciliùs transmutatio fiat.

5. Quinta cimentatio corporum est volatiliùm, vt mercurij vulgi & aliorum quatuor metallorum imperfectorum. Differentia primo loco notanda est inter mercurium vulgarem, & metallorũ, quod ad fuas tincturas attinet. Iste plus tincturæ fatis exhibet ex præparatis metallis, illo communi. Pariter intelligendum est vtrumque mercurium, corporalem & vulgarem eſſe coagulandum, quò cimentum fuſtinere valeat, ac recipere corporalem ſubſtantiam cum tinctura coloreque, vt optima decet metalla. Coagulatio mercurij hæc eſt: Sumatur aqua fortis à ſolutione lunæ viribus & acredine priuata proſum, & ſoluendi facultate. In hanc vtrumuis conijcito mercurium, & calefacta parumper aqua perturbetur in pulſes, coagulabitur in ea mercurius, & in formam indureſcet metalli fragilis. Exemptus ab aqua lauetur toties donec dulceſcat, & inde cimente-

tur vt infra. Sumantur boracis vnciæ
duæ & semis, salis armoniaci vncia se-
mis, croci florum æris, florum croci mar-
tis ana vncia vna, vitrioli calcinati, alu-
minis calcinati, lapidis hæmatitis, boli
armeni ana vncia semis. Misceantur o-
ptimè trita simul & imbibantur aliquo-
ties vrina, postmodum fiat in fusorio va-
se stratum super stratum, strictissimè con-
clusis omnibus atque lutatis. Liquefiant
igne cimentario per horam lento priùs,
post aucto per horam aliam, & per aliam
demum violentissimo. Deinceps lique-
fiant in saturno & fulminentur, ad hunc
modum habebitur mercurij transmu-
tatio. Potest & alia via coagulari ac ci-
mento transmutari, vt sequitur. Suma-
tur cinabaris, & boracis ana vncia semis.
Liquefiant ambo simul in corpus vnum,
quod sublimetur ex more cinabaris, vt
corpus rursus vnum fiant, cui tandem
adijciantur, salis communis calcinati,
florum æris, croci martis, lapidis hæma-
titis, boli armeni ana drachmæ duæ, su-
pradiçti corporis vncia vna. Fiat stra-
tum super stratum in fusorio vase, post-
ea len-

ea lentè sex primis horis igniantur, & alijs sex horis auctior fit ignis, postremò duodecim horis adhuc violentissimus. Quo factò rursùm vt suprà sublima & cimenta, quarto vel quinto cimento cinabarim fixam inuenies, quam reduc per saturnum, & fulminetur, & habebitur eius transmutatio: sic de reliquis volatilibus corporibus metallicis agendum erit.

6. Sexta cimentatio partis est vnus solis cum altera lunæ parte, hæc plus omnibus alijs tincturæ recipit, ac citius operatur, quæ gradata fuerunt priùs & fixata corpora. Sumatur cinabaris, florum æris, hæmatitis, salis armoniaci, calaminaris, sulphuris, salis communis, vitrioli, aluminis ana vncia semis, croci martis vncia vna. Trita simul omnia & mixta in corpus vnum exiccantur igne parumper, & imbibantur postmodum vrina, tandem stratificentur cum supradiçtis metallis simul colliquatis & laminatis. Ponantur ad ignem & liquefcant sex horis; postea cimentum innouato, ac alijs sex horis li-

queant ; tertio duodecim , & quarto vigintiquatuor ; postremo fulminentur per saturnum , & habebitur transmutatio. Si tamen alia metalla vt venerem & martem assumpseris , plure opus est puluere & igne. His paucis libellum nostrum de cimentis absoluius , quo satis ample clareque cimentationes docuimus. Quamquam & alia multa descriptiones aliorum habentur , quas à nostris excludimus , eas tantum posuimus quæ magis per experientiam vtilis à me compertæ sunt. Iam de gradationibus etiam aliquid audiamus ex Paracelso.

De gradationibus metallorum.

CAP. XXI.

QUATVORDECIM hoc loco metallorum gradationes ponere visum est , etsi longè plures alia reperiantur , eas tantum congesimus quæ certa constant experientia , & scriptu dignas esse scimus. Sub triplici differentia præparatæ sunt , vti per aquas fortes , per olea , relique verò per liquores.

1. Gradatio prima per primam aquam fortem fit ad hunc modum: Sumantur vitrioli, aluminis, salis nitri ana libræ duæ; floris æris, croci martis, hæmatitis verto vnus, id est, quarta pars libræ; cinabaris ℥b. β. antimonij verto vnus & semis, arsenici verto semis. Omnia simul destillētur in aquā fortem, quæ purificetur & rarificetur iuxta similitum aquarum vsum, & in ea cimentatam soluito lunam aut partem cum parte, lunam atq; venerem, & in digestionem contineantur vno mense, postmodum residentia fulminentur, & habetur transmutatio. Quod residuum adhuc in aqua forti fuerit, præcipitetur & fulminetur vt supra: sic habetur argēti reliquum. Notandum interea singula præparari debere priusquam in vsum veniāt gradationum, alioqui per immunditiem plurimū impeditur omnis trāsmutatio.

2. Secunda gradatio per secundam aquā fortem. Huius secundæ gradationis processus optimè notandus est, vt qui maiori lucro subtilitateq; fiat cæteris alijs per aquas factis. Sumatur itaq; salis petræ, cinabaris ana libra vna; conterantur, & ex

eis aqua destilletur, quã serua. Hoc ipsum feceris etiam, et sub eodem pondere cum antimonio & arsenico. Confunde simul ambas aquas, & addatur salis nitri, aluminis ana libra vna. Rursum omnia simul destillentur, in modum aquę fortis. Ad omnia metalla, quę fuerint in hac aqua dissoluta, & in digestionem manserint, magis quàm sit credibile, perfectionis operationes, vires atq; virtutes adimplentur, cum in eiusmodi compositionem ingredientibus, veræ transmutationis metallorum in se corporalem materiam habentium, plenæ facultates delitescunt. Tres enim istę destillationes, aquę suę fortitudine tam vehementer tingunt, vt maior aut vehementior in aquis fortibus operatio nulla reperiri queat.

3. Tertia gradatio per tertiam aquã fortem. Sumatur cinabaris, arsenici, antimonia ana libra semis, salis petrę librę duę, sulphuris libra semis. Trita misceantur, ac destillentur in aquam fortem igne violentissimo. Postmodum sumantur huius aquę partes duę, aluminis communis, aluminis plumosi ana pars vna & semis, vitrioli

trioli pars vna, viridis æris, croci martis ana pars semis. Hæc simul omnia destillētur in aquam fortem igne vehementissimo. Tandem ad hanc aquam omnem sumātur sui capitis mortui duæ partes, antimonij, viridis æris, cinabaris, sulphuris ana pars semis. Destillentur iterum in aquam vt priùs. In hac aqua forti soluatur mediā pars in decem partibus, florum æris, croci martis; postmodum clarificetur aqua, & in ea soluatur metallum, ac digeratur. In remanētij plus solis reperietur, quàm bene credibile sit partē fieri posse.

4. Quarta gradatio per primum oleum. Sumatur antimonij libra vna, mercurij sublimati libra semis. Destillentur ambo simul igne violento per alembicū vel retortum, ascendet rubedo quædam instar sanguinis & spissa, quæ tingit vnamquāq; lunam in solem, & hunc etiam pallidū ad supremum gradum coloris permanentis adducit per digestionē suo tempore continuatam.

5. Quinta gradatio per secundum oleum. Sumatur olei philosophorum libra vna, aluminis calcinati, talci citrini (aliàs colco-

tharis citrini) ana libra semis. Destillentur igne violento. Postmodum innouentur species in priori pondere, & addatur cinabaris, viridis æris, sulphuris ana verto semis. Rursum destillentur, & postea rectificentur in puritatē aquæ; huic iniiciatur luna, maneat in digestionē. Residua tandem præcipitetur, & reducta per saturnum fulminetur.

6. Sexta gradatio per tertium oleum. Sumantur sulphuris viui libræ duæ, olei lini libræ quatuor. Coquantur in compositū, & hoc in oleum destilletur, cui plus addatur viui sulphuris, & coquatur vt prius in compositum, ac digeratur vno mense, vel duobus. Postmodum addatur salis petræ, vitrioli, aluminis, florum æris, croci martis, cinabaris verto semis. Destilletur inde quicquid ascendere volet, liquoribus amotis oleum seruetur. Huic addatur suū caput mortuum, & species iterum supradictæ, simulq; destillentur vt prius. Destillatum rursus affundatur fecibus, putrificetur vno mense, ac destilletur iterū. Euaquatis postea coloribus, rubeum oleū seruetur & rectificetur vt oportet. Postremò

lami-

laminæ digerantur in eo suo tempore, tãdem reducantur & fulminentur.

7. Septima gradatio per primum liquorem. Omnes istæ, vel oleaginosæ sunt, vel aquosæ: de prioribus priore loco dicitur. Sumatur mellis libra vna, & in eo coquatur vitrioli, aluminis ana verto vnus, aluminis iameni verto semis. Destilletur ex eis aqua per violentum ignem, & addatur destillato sui capitis mortui, & sulphuris ana verto semis. Hæc simul in formã hepatis decocta, ac vno mense digesta destil lentur, & in puritatem destillatum rectificetur. Postmodum addantur salis armoniaci, florum æris, croci martis, aluminis ana verto semis, vitrioli verto vnus, antimoniij fixi rubei, arsenici fixi rubei ana vnciæ duæ. Trita & in destillatũ iniecta stent in calore diebus decem, postea separetur liquor à fecibus ac purificetur. Huic injiciantur laminæ metallicæ, maneatq; simul in mediocri digestionem vsq; ad perfectionem. Postremò quidem reducantur & fulminentur.

8. Octaua gradatio per secundum liquorem. Sumatur sufficiens aqua fortis, in qua

soluatur pro tertia parte sol, in alia venus, & in tertia mars. Solutiones confusæ destillentur in aquam, quæ ad suas feces affusa destilletur iterum, affundatur ac destilletur, idque toties donec inde fiat liquor admodum spissus. Huic addantur mellis destillati & præparati partes sex plus quàm prius, & vno mense digerantur omnia, postea separato phlegmate superfluo seruetur liquor, in quem laminæ metallorum proiectæ digerantur vno mense, & postremò coagulentur in massam vnã & corpus vnum, hoc fulminetur, quartificetur, & fulminetur iterum, ad hunc modum inuenietur optima transmutatio.

9. Nona gradatio per tertium liquorẽ. In aqua forti soluatur viridis æris quantum potest, addatur vitrioli & salis armoniaci ana decima pars viridis æris; vno mense teneantur in equino fimo, ac postea destillentur in aquam, refundatur ad suas feces, destilletur ac refundatur toties donec inde fiat liquor oleosus, inijciantur limaturæ metallorum, & in digestionem reperietur transmutatio. Quamuis hic liquor

liquor paucus sit, plurimum nihilominus metallum iuxta suam quantitatem tingit.

10. Decima gradatio per quartum liquorem. In optima aqua forti solvatur chalybis quantum potest, solutio maneat in digestionem vno mense, & inde fiet compositum, & color vnus. Destilletur etiam in liquorem, in quem limaturæ metallorum proiectæ maneat in digestionem, donec liquor incorporetur. Tum demum simul ambo fulminentur per saturnum, & inuenietur transmutatio, quæ separetur & præparetur vt moris est.

11. Vndecima gradatio per quintum liquorem aqueum primum. Sumantur salis petreæ purgatissimi libræ quatuor, quod à suo phlegmate repurgetur, salis communis præparati libræ duæ. Commixta simul destillentur sexies vel novies, ac toties donec ambo per alembicum in submissum vas transeant omnino. Huius aquæ libræ duæ, florum antimonij, florû æris, florum martis, florum sulphuris ana vnciæ duæ, vitrioli, salis armoniaci, aluminis ana vnciæ duæ & semis; mixta

simul omnia maneant in digestionē diebus quatuor & viginti, postmodum separentur, in aquam purissimam, in qua luna gradetur, atq; metalla per digestionē, fulminentur per saturnum, quartatione separentur, & fulminentur iterum.

12. Duodecima gradatio per secundum liquorem aquosum. Sumantur vini ardētis correctissimi libræ tres, aquæ salis petræ, aquæ salis communis ana libra semis, vitrioli, aluminis plumosi, aluminis rupei ana vertones tres. Misceâtur simul in mixturâ, quæ sexies destilletur à capite mortuo. Hac aqua metalla per gradum fixabuntur & transmutabuntur optimè.

13. Decima tertia gradatio per tertium liquorem aquosum. Sumatur Isteris sanguinis libra vna. Destilletur decies ac ter à suis fecibus, & addatur florum æris, florum sulphuris ana verto semis. Digerantur in fimo equino vno mense, postmodū iniiciatur calx lunæ, vt color & substantia consumantur, postea coagulentur, & in saturno fulminentur. In isto liquore mercurius vulgi & corporalis etiam coagulatur & permutantur pro conditione transmutationis.

Deci-

14. Decimaquarta gradatio per quartum liquorē aquosum. Sumatur mercurij vigesies à sale armoniaco sublimati libra vna, florum veneris, florum martis, florum sulphuris, florum antimonij ana vncia vna. Trita misceantur omnia simul, & in aquam resolui sinantur. Hæc aqua nullo prorsum indiget opere laborëve: nam in hanc proiecta metalla, pauco tempore digesta, & postmodum fulminata, mirum in modum ad suum transmutationis gradum adducuntur. Alia gradatio lunæ cū oleo mercurij, per appendicem. Fiat oleū ex mercurio sublimato & aqua forti, multoties vt supra cohobando vel redestillando, quousq; in oleum conuertatur; in hoc impelle spiritus aquæ fortis igne violentissimo, postmodum imposita luna granulata conuertetur in solē. Tandem regali cimentetur, & optimus erit.

De vexationibus Alchimistarum.

CAP. XXII.

ABSOLVTIS gradationibus metallorum atq; cimentis, ad vexationes Alchimistarum veniendum postremo loco

duximus, quibus Alchimiam concludemus Paracelsi. Quid igitur sit Alchimia, in primis dicendum : aliud certè nihil, quàm perceptibilis, industria tamen, excogitatus sermo verus, quo genera metallorum ex vno in aliud transmutari docetur; iuxta quem vnusquisq; viam sibi meliorem pro suæ mentis captu (qui rem perpendit acutiùs, ita metam attingit) eligere potest, ac ita huius rei veritatem inuenire. Syderum & lapidum hoc loco ratione habere maximam oportet, quia sydus est omnium lapidum formationis spiritus. Est etiam syderum omnium cœlestium sol & luna non nisi lapis vnus in seipso, terrenusque lapis à cœlesti prodijt lapide, per eundem ignem, eosdem carbones, eiores, expulsionones, & easdẽ repurgationes, quibus lapis ille cœlestis, clarus & purus in splendore suo separatus & reductus est. Totus autem globus terre nihil aliud est, quàm abiectum quid, concretum, mixtum, corruptum, tritum, & iterum coagulatum, & partim in massam vnã lapideum opus liquefactum, quod in meditullio spheræ firmamenti sedem
& quie-

& quietem habet. Notandum vltcrius lapides illos pretiosos, qui proprijs nominibus à cœlestibus lapidibus vel syderibus vocantur, proximū perfectionis, puritatis, pulchritudinis, claritatis, virtutis, incorruptibilitatis, & in igne constantiæ locum habere, ac in alijs lapidibus terrenis delitescere. Cum syderibus cœlestibusve lapidibus maximam affinitatem habent, eorumque sunt naturæ: nam ab istis deriuarunt in lapides in quibus inveniuntur. Haud secus de metallis iudicandum est. Ad Alchimiam igitur non est in primis opus alijs instrumentis, quàm officina fusoria, plenis aere follibus, tenaculis, malleis, crucibulis, testis, atque cupellis ex faginis cineribus constructis. Postmodum imponantur saturnus, iupiter, mars, sol, venus, mercurius, & luna, & operentur in finem vsq; saturni. Si autem metalla diu admodum in terra sepulta manserint, non solùm ærugine consumuntur, verumetiam perseverantia transmuntur in lapides naturales, quorum infinitus est numerus: at paucis arcanum hoc est cognitum. Reperitur nonnunquam

in terra, Gentilium vetus & lapidea moneta suis imaginibus & characteribus impressa, quæ prius metallica fuit, sed per transmutationem à natura factam in lapides versa. Quid præterea de receptis Alchimix, materia, vasis, &c. horumque diuersitate dicendum est, vti sunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, sulphura, salia, sal petrx, alumina, vitriola, chryfocola, atramenta, sal vitri, cerussa, terra rubea, tutia, cera, lutum sapientix, vitrum contusum, viride æris, fuligines, testæ ouorum, crocus martis, sapo, crystallum, creta, arsenicum, antimonium, minium, elixir, lazurium, sol laminatus, sal nitri, sal armoniacum, lapis calaminaris, magnesia, bolus armenus, & alia plura? De præparationibus, putrefactionibus, digestionibus, probationibus, solutionibus, cimentationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, gradationibus, rectificationibus, amalgamationibus, purificationibus, &c. quibus Alchimix libri sunt refertissimi; deinceps de his quæ ex herbis, radicibus, seminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, ossium cineribus,

bus, limacum capsulis, conchis, cochleis, & pice fiunt opera? Hæc & similia quæque sunt in Alchimia remotissima quædam, imò vanissima laborum onera, quibus etiam si sol & luna fieri posset, nihilominus intentionem hanc magis quàm prouehant, impediunt. Non est igitur ex eis (vt verè loquar) addiscendū, quod ad artem faciat solem & lunam fabricandi; quapropter omittenda sunt omnino, quòd cum quinque metallis ad solem & lunam prorsus nihil operentur. Percontrari posset quispiam, quæ est igitur hæc via, breueq; fundamentum absq; difficultate, quibus tam citò sol & luna verè fieri potest absq; fucò, cùm iam neges omnia quæ passim in reliquis tuis scriptis affirmasti? Responso tibi datur abunde & clarè satis in septem canonibus infrà scriptis: qui per illos intelligere nolet intentionē hanc nostram in chemicis, frustraneus labor esset ampliùs tam rude & ineptū ingenium instruere velle. Non est etiam quòd sibi quis insipidè persuadeat, ea tam leuiter intelligere posse; verùm occulto sensu meliùs quàm aperto.

*De modo querendi metalla pariter
& loco.*

CAP. XXIII.

IN terra & in lapidibus inueniendi metalla spes est incertissima, verum quia primus acquirendi modus, nulla ratione spernendus est, sed maximopere laudandus. Tale desiderium hominum & appetitus, non magis quam adolescentum licitum ad coniugium amor interire debet. Vt apes enim propter mel & ceram, non sibi tamen, ad flores desiderant; haud aliter homines vt ipsae praeter omnem auaritiam, commodumque proprium, ad eruendum e terra metallum anhelare foret æquum: nam quaerens quod nimium est, minimum reperire solet. Non auro solo Deus homines argentove, sed etiam pauperie, sordibus & miseria donat. Aliquos etiam ad metallorum & mineralium singulares cognitiones vocauit, qui breuiorem ac faciliorem solem & lunam fabricandi modum, absque fossionibus fusionibusve sunt adepti, quam ex vulgari consuetudine, nedum ex subter-

terraneis, verum etiam ex quinque metallorum genere, per certas artes & noticias, medio tamen arte fabricatorum metallorum, vt ex saturno, ioue, venere, marte, mercurio, de quibus & quolibet separatim sol & luna fabricarunt, ex vno vero quàm ex alio faciliùs.

Notato super his, ex mercurio, saturno, & ioue facilè, sed ex marte & venere difficilè solem aut lunam fieri, possibile tamen, sed cum additione fermenti (aliàs) ex magnesia & saturno exit luna; ex ioue & cinabari purus sol oritur & luna; ex ioue, mercurio, & aquario purum aurum arietinum. Poterit etiam ingeniosus artista, qualem aliquando me vidisse memini, diligenti quidem animaduersione præparare metalla, sic vt ratione vera ductus, metallorum transmutationis perfectionẽ opere suo magis, aut regimine promoueat, quàm faciant cælestium signorum duodecim, aut planetarum septem cursus; quos etiam in his obseruare superfluum est, aspectus, mala siue bona tempora, diem aut horam, hu-

ius vel alterius planetæ statum prosperum, aut infelicem, quæ nec iuuare possunt in Alchimix naturalis arte, nocere uel multò minùs: si verum alioqui processum, aut possibilem habeas, operare cùm libuerit. Modò non ex teipso, vel tuis operationibus & intellectu sit aliquis defectus, planetæ syderave cœlestia tibi non officient in hoc opere. Locus etiam rerum omnium perpetuus, temporis expers atque principij finisq; locorum ubiuis operatur essentialiter; cuius nulla spes est, quod reputatur impossibile, quod etiam incredibile desperatumq; videtur, mirabiliter in veritatē erumpit. Deus enim & natura nihil faciūt frustra. Notandum est apprimè hoc ad mercuriū vrens. Quicquid in colorem album tingit, vitæ naturam habet, lucisq; potestatē atq; proprietatem, quæ vitam causaliter efficit: ignis cū suo calore, vitæ huius est origo. Quicquid è contrà tingit in nigredinem, aut nigrum efficit, naturam cum morte communem habet, tenebrarumq; proprietatem & vires mortis efficaces. Corruptionis huiusmodi coagulatio fixatioq;

xatioque, terra est cum sua frigiditate. Domus enim semper est mortua, sed eam inhabitans viuit, cuius exemplum si reperire valueris, euicisti. Pingues adole verbena, liquefactiuo puluere mercurium vrito, quod in hoc opere notandum. Sumantur salis nitri vnciæ quatuor, sulphuris medietas, & aquarij vncia vna. Trita simul accendantur in crucibulo cū minerali, & subsidet rex pulcherrimus.

De canonibus metallorum septem.

CAP. XXIIII.

NON, vt alij solent vulgares Alchimi-
stæ, communiter de metallorū trans-
mutatione scribere volui. Grauem ad-
modum artem isti, processusque docent
prolixissimos. Sumatur antim. hoc lique-
fieri permittas cum sale nitro & ariete,
cuius vncia semis, & solis tantundem su-
matur, jous drachmæ tres, quibus adda-
tur squamarum aut batiturarum martis
drachma vna, sulphuris & vitrioli ana
vncia vna, lunæ tantum vt istius postre-
mi, liquefiant in crucibulo canrosè, &c.

Cū itaq; signorum, syderum, & plane-

rarum cœlestium characteres , vnà cum cæteris nominibus, receptis, materialib. & instrumentis in hac arte peritis notissimi sint , hoc denuo recensere libello superfluum esset: quamuis huiusmodi signorum, nominum & characterum vsus & explicatio suo tempore non recusentur. Alius tamen hîc Alchimiam quàm antea tractandi modus , ex metallorum septem naturali fundamento deductus, obseruatur, per canones, qui licet pomposa verborum elegantia non erumpant, nihilominus in eorum consideratione, quicquid ex Alchimia sperandū est , abundè satis, & arcanorum plurima scientia continetur: ex quibus etiam per maturam speculationem admiranda resultant opera, quæ multoties antiquorum operantium philosophorum naturalium opinionibus etsi contraria, longè quoq; diuersa, vera tamen probatione & experimento reperta sunt. Primò nihil in hac arte verius eo quod minimè cognitū est, cuique minor fides adhibetur. Occasio causaq; sola difficultatis omnis in Alchimia, propter quam ad paupertatem
redu-

reducuntur plurimi, reliqui verò frustra laborant, est operantum imperitia, materiarumque nimia vel pauca nimis quantitas, aut æqualitas, ex quibus omnibus, res in operationibus vel destruuntur, vel rediguntur ad nihilum. At si verus processus fuerit semel inuentus, res ipsam se mutans indies ad perfectionem magis ac magis accedit. Recta via facilis, sed à paucissimis reperitur. Aliquando factū est, vt speculatiuus quispiam artifex aliquam artem in Alchimia per delirium suum, tamquam in labyrintho positus, excogitarit, siue quidpiam aut nihil inde consequutum sit. Nihil enim ipsum oportet facere, quo quidpiam introducatur in nihilum, & iterum aliquid oriatur ex nihilo: hoc est incredibile prouerbiū non utiq; falsum. Destructio bonū perficit; nam bonū apparere nullo modo potest propter suum occultatorem. Bonum enim haudquaquam bonum dum occultum est. Occultator igitur est amouendus, vt bonū liberè cum claritate valeat apparere. Occultator est mons & lapis, arena terræ, meatus solis, & venæ in qui-

bus metallum creuit. At vnumquodque metallorum visibilium occultator est aliorum sex metallorum. Et quia per elementū ignis imperfecta quæuis corrumpuntur, aduruntur, ac reducuntur in nihilum, vti sunt hæc metalla quinq; , mercurius, iupiter, mars, venus, atque saturnus : è contrà perfecta simili non absumuntur igne, veluti sol & luna; quo fit vt in eo permaneant, & ex alijs imperfectis in quibus corrūpuntur, simul suum corpus assumant, & appareant oculariter. Quī & quonam titulorū artificio id fiat, ex septem canonibus infrà positis colligi poterit, etiam cuius naturæ siue proprietatis quodlibet metallum existat, quid cum alijs operetur, ac efficere valeat in ipsorum commixtione. Verūm hoc apprīmè notandum est, septem illos canones à quouis, licet vulgariter acutissimo lectore, prima facie lecturāq; leuiter minimè posse intelligi: nam leuis intellectus occulta facilè non admittit: quapropter quiuis horum canonum disputationibus indiget non exiguis. Plurimi sunt elati superbiq; spiritus, qui sibi temere
per-

persuasum habent, hæc omnia quæ libellus iste continet, intelligere, meliora se habere credunt, ista quoque spernere solent, solem videlicet inter duas lunas, & solem in parenthesis. Vt autem ea probeatur sententia suprâ posita, quæ sic habet, *Vnumquodq; metallorum visibilibus, occultator est aliorum sex metallorum*; videamus quid Paracelsus doceat in calce libri transformationum, vtpote mutuâ inter se metallorum imperfectorum transmutationem. Ferrum igitur in cuprum transmutandi hic est modus: Limaturæ martis coquantur in aqua vitrioli diutissimè, vel eius lamellæ cum vitriolo calcinato cimententur, aut ignitæ in oleo vitrioli extinguantur. Ferrum in plumbum sic transmutabis: Limaturæ martis cum æquali pondere pulueris reductionis optimi permixtæ, in crucibulo cimententur vna hora primùm absque liquatione, deinceps igne violentissimo liquecant, frigefacto vase reperies in fundo regulû plumbi malleabilem citra ignitionem, sed non vsq; ad eò vt aliud plumbum citò fusibile est. Cuprum in plumbû transf-

mutatur ad hunc modum : Albificetur primò venus cum mercurio sublimato, & arsenico fixo instar lunæ. Postea granuletur, & addatur ei pondus æquale sui de puluere fusionis vel reductionis, cum quo cimentetur aliquandiu. Postremò liquefiat in regulum plumbeum. E contra plumbum in cuprum vertitur, si laminæ saturni cum vitriolo calcinato, vel croco veneris, vt suprà, cimententur, & postremò liquefiant, habebitur regulus cupreus & malleabilis. Plumbū in stannum facilè vertitur, lamellis eius cum sale armoniaco stratificatis, cimentatis, & postremò liquatis, vt suprà de alijs. Eiusmodi transmutationes etsi paruo aut nullo penitus lucro, siue detrimēto fiant, vsui tamen quandoque veniunt in plurimis. Huc attexere visum est, vt videatur sub manifestis quibusque metallis alia delitescere per occultationem manifesti. Ecquis dubitat sub luce tenebras occultè suppressæque fuisse cohibitas? quæ cum lucidi malitia tandem emergunt, in malum quod bonum fuit inuertitur, quoniam hæc duo simul annexa bellum

bellum inter se gerunt ab eo tempore, quo primùm lux à tenebris emergentibus occultata est: sed de his plus satis intelligentibus, & nostris. Ad canones accelerandum esse video, quibus innotescant occulta metallorum cùm vitia, tum virtutes, in quas illa vertenda sunt, fixissima quidem occultatione.

*De natura & proprietate mercurij.
Canon primus.*

OMNIA sunt in omnibus occulta, vnum ex istis omnibus est occultum hoc, vas corporeum, extrinsecus visibile mobileq; in quo liquationes omnes manifestæ sunt. Spiritus istius vasis est viuus & corporeus, quò fit vt coagulationes vel congelationes omnes in eo compressæ sunt & conclusæ, liquatione tamen circumuestitæ, ac velut amictu conclusæ. Nullum huic liquationi, vel eius origini potest inueniri nomen, quo propriè vocetur. At quia calor nullus tam vehemens qui huic æquiparari possit, ignis infernalis calori comparari debet. Si-

quidem huiusmodi liquatio nihil prorsus commune habet cum alijs naturalis ignis & elementaris calore factis, & naturali frigore coagulatis. Debilius enim est elementare frigus, quàm in mercuriũ inferre valeat congelationem, quo fit vt illud etiam contemnat vnà cum elementari calore quem effugit. Inde colligere licet, mortales quatuor elementorum vires corruptibiles, nihil addere viuo mercurio, vel adimere posse, nec ipsum arripere. Cœlestes & infernales vires elementis quatuor non obediunt, siue siccis, humidis, calidis, aut frigidis: nullum istorum operandi facultatem habet in quintam essentiam, sed quodq; proprias & peculiare in seipso vires habet.

De natura & proprietate iouis.

Canon secundus.

QUOD manifestum est iouis (intelligito corpus) metalla sex in se continet spiritualiter occulta, vnũ altero profundius ac tenaciùs. Nihil de quinta participat essentia, sed elementorum est naturæ, quapropter eius liquatio leui penitus

tus

tus igne superueniente manifestatur, & accedēte frigore simili coagulatur. Cum aliorum omnium metallorum liquationibus affinitatē habet. Nam quantò quid alteri natura fuerit similius, tantò facilius vnitur illi per coniunctionem; facilior etiam est magis que naturalis propinquorum, quàm remotorum inuicem operatio. Remotum fallere solet, quòd minimè videatur in eo maximum. Hinc fit vt ad superos non anhelent homines, quia plurimùm ab illis distant, quorum etiam gloriam non vident: pariter vt inferos non vsque adeò reformident, quòd remoti sint, eorumque status & pœnæ miseriam nemo viuentium nouerit, aut expertus sit actu, hac de causa nihili fit infernus. Haud secus res remotiores eò viliores habētur, quòd rudiores locum obtinent, quia pro sui loci proprietate quæque res melior euadit, vel immutatur, quod varijs exemplis demonstrari potest. Proinde quātò iupiter est à marte & venere remotior, & propinquior soli & lunæ reperitur, tantò magis ad auri & argenti naturam accedere videtur in suo cor-

pore, grandiorque, fortior, visibilior, tangibilior, perceptibilior, amabilior, acceptior, notior, verior, & si quid vltra dici queat, quàm in remoto. Rursus, quò res quæuis remotior, eò vilior existimatur in prædictis omnibus, non alia de causa, quòd semper absenti rei præsens præferatur. Quantò propinquius est igitur manifestum, tantò remotius est occultum. Quapropter Alchimistis diligentia maxima spiritualis, occultus, & remotus considerandus est locus atque notandus, in quo sol & luna existunt, ac vtrum optauerint, hoc in distantia quærant, pariter in propinquo videant, quo loco iupiter stetit corporaliter, ibidem solem & lunam existere verè ac secundum examen oculariter, non ambigant. Transmutationū enim metallorum ex imperfectione sua in perfectionem, varia sunt operationum recepta, quæ vnum alteri permiscere, tum ab altero purum separare docent. Hoc omne quicquid est, aliud nihil quàm ablutionem, vel permutationem exhibet, experientia certa chemiæ factam, vnius in aliud. Nam aurum mul-

tum

tum jupiter piscium, & nō parum argenti habet, saturnus, mercurius & luna imponuntur ei, & augmentatur luna de reliquis.

De natura & proprietate martis.

Canon tertius.

OCCULTA sex metalla septimum expulerunt martem, à seq; reiecerunt, corporaleq; fecerunt, valorem ei minimum relinquentia, maximamq; duritiem & laborum onus imponentia. Quodque suum coagulationis robur atque duritiem in istud excussit & manifestavit, colore, liquatione pariter & nobilitate sibi retentis. Difficilimum est ac laboriosum nimis opus, ex inepto vulgariq; homine principem aut regem efficere. Sed mars valida pugnaciq; manu dominium acquirit, regisq; locum occupat. Est tamen quòd caueat ab insidijs, ne captius fiat ex improviso. Considerandum igitur venit, qua ratione mars regis locum, & sol ac luna cum Geminis locum obtinere queant.

*De natura & proprietate Veneris.
Canon quartus.*

ALIA sex metalla ex omni suo colore medioque liquationis impermanentia corpus extrinsecum fabricarunt. Necessarium tamen foret ad maiorem intelligentiam, aliquot exemplis demonstrare, quoniam pacto res manifesta per ignem occultatur, & manifestatur occulta materialiter. Quicquid igitur est combustibile naturaliter & per ignem, transmutari potest ex vna in aliam formam, videlicet in calcem, fuliginem, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ postrema rursus in multa corpora noua reduci potest metallica. Item si metallum adustum, aut ærugine vetusta fragile factum esset, malleationem ignitionibus iterum acquirit. Nam aurum multum iupiter, & non parū argenti habet, saturnus & luna imponuntur ipsi, & augmentatur luna de reliquis.

*De natura & proprietate Saturni.**Canon quintus.*

DE propria sua natura saturnus loquitur. Pro suo mereiecerunt examinatore sex alia metalla, deq; loco spirituali truferunt à se, corruptibile corpus in m̃ationē etiam adiecerunt, vt quod ipsa nec sunt, nec habere cupiunt, sim id ego. Sex fratres mei spirituales existunt, quò fit vt corpus meum, quoties ignitum est, penetrent, ac vnà mecum igne transeant, sole & luna optimis tantum exceptis; mea namque mundantur & superbiunt aqua. Spiritus meus est aqua soluēs omnia meorum fratrum congelata corpora: corpus meum tamen ad terrā est procliue, quicquid in me recipitur, etiam proprium fit eius, & per nos in corpus efficitur. Mundo minimè foret vile cognoscere vel saltem credere, quidnam in me lateat abditum, quid efficere possim; vtilius verò si mecum id quod valeo facere, hoc sciret: Alchimistarum artes deserens omnes, eo solo quod in me est, & ex me fieri potest, vteretur. Frigoris lapis est in me, hæc est aqua per quam congelari fa-

cio sex metallorum spiritus in esse corporeum septimum, id est solem cum luna promoueri.

Antimonium duplex reperitur, vnum vulgare nigrum, quo repurgatur aurum in eo liquefactum; cum saturno habet affinitatem, aliàs, est sui generis. Alterum est album, quod magnesia dicitur, affinitatem cum ioue maximam habet, cum alijs multiplicat, mercurium commiscet lunæ.

De natura & proprietate lune.

Canon sextus.

EX luna conficere velle saturnum aut martem, non est leuius vel facilius opus, quàm ex mercurio, ioue, marte, venere & saturno lunam ingenti lucro facere. Non est tamen vtile perfecta in imperfecta, sed hæc in illa transmutare. Quænam sit materia lunæ, vel vnde proueniat oportet igitur cognoscere. Quisquis id considerare nequiverit, nec lunam fabricare poterit vnquam. Sed si rogetur quid sit luna? est quidem ex sex metallis spiritualibus occultis in ipsa, septimum

ptimum manifestum, vt sæpiùs dictum est antea, aliàs, extrinsecus & materialiter; nam semper septimum alia sex in se continet occulta. Sex etiam spirituales metalla non persistunt, absq; aliquo extrinsecò & materiali metallo; sic etiam nullum corporale metallum, absque illis sex spiritualibus locum aut essentiam habere potest. Corporalia metalla septem liquatione bene permiscuntur, sed mixtura hæc ad solem & lunam est inutilis; nam in ea quodque vel fixum in igne manet, vel ab eo fugit. Exempli gratia misce quocumque modo potes mercurium, iouem, saturnum, martem, venerem, solem, & lunam, omnia simul hæc, inde quidem fiet sol & luna, quinque tamen alijs non transmütatis, vt existis per solē & lunam, sol & luna fiat, quãuis omnia liquefacta sint in massam vnã, nihilominus manet in sua natura quodlibet hoc ipsum quod est: hæc sunt quæ de corporali mixtione iudicanda veniunt. De spiritali verò permixtione communioneq; metallica sciendum est nullam separationem aut

mortificationem spirituum esse, quia spiritus eiusmodi sunt qui nunquam absque corporibus persistere possunt, etiamsi corpus vna hora centies illis adimeretur & mortificaretur, nihilominus aliud semper priori nobilius acquirerent. Et hæc est metallorum transpositio de vna morte in aliam, de minori gradu in maiorem & altiolem, id est in lunam, & ex meliori in optimum & perfectissimum, hoc est in solem splendidissimum regem omnium aliorum metallorum. Dicendum vlteriùs quod eiusmodi spiritus metallici corpus, in sui primitiua generatione per cœlestem influxum acquirant, lapidem videlicet aspectu vilem, quem tusum liquefacit, corrumpit, & mortificat igne metallarius artifex omnino, tum demum metallicus spiritus in eiusmodi mortificatione melius atque nobilius, non friabile, sed liquabile & malleabile corpus recipit. Accedit Alchimista, qui tale corpus metallicum rursus corrumpit, mortificat, artificioseque præparat, vt iterum spiritus ille metalli nobilius adhuc & perfectius corpus induat, manifestò se prodens in lucem

cem

cem solis aut lunæ. Tum demum spiritus & corpus metallica perfectè simul vnita, sunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia. Est igitur verissimum, quod suprà sæpissime dictum, sex metalla septimū semper generare, aut de se in esse manifestū producere. Quæstio: Si verum sit lunam & quodlibet metallum ab alijs sex originē ducere, generariq; quæ est igitur lunæ proprietates & natura? Responsio: Ex saturno, mercurio, iove, marte, venere, nihil nec aliud metallū fieri potest quàm luna. causa huius est, quòd aliorum sex metallorum quodlibet habet in se duas virtutes, quæ sunt propriè lunæ spiritus, qui (breuibus verbis) ei sic acquiritur. Nam luna consistit ex sex spiritualibus metallis & eorum virtutibus, quarū vnumquodq; duas habet: summatim itaq; duodecim existunt in vno corporali hoc metallo positæ, quæ septem planetis, & duodecim signis cœlestibus comparantur. Habet enim luna à planeta mercurio, & ab aquario, & geminis, vel ab aquario & piscibus liquationē, & album suum splendorem. Habet etiā

luna à ioue, sagittario, & tauro colorem album, & in igne magnam suam constantiam. Habet luna à marte, cancris, & ariete duritiem, bonumq; suum clangorē. Habet luna à venere, geminis, & libra coagulationis mensuram & malleationem. Habet luna à sole, leone, & virgine sinceram puritatem, & magnam constantiam contra vires igneas. Habet luna à saturno, virgine, & scorpione, vel capricorno corpus homogeneous, puram munditiem, & constantiam aduersus ignis violentiam. Talis est naturalis cognitio exaltationis et causæ spiritus & corporis lunæ, cum eius composita natura breuibus perstricta.

De natura & proprietatibus solis.

Canon septimus.

SEPTIMUM ex sex spiritualibus metallis corporaliter est sol, qui in seipso nihil aliud est quàm purus ignis. Quòd autem extrinsecus pulchrius, flauius, apparentius, perceptibilius, ponderosius, frigidius, ac magis homogeneous corpus visu & perceptione possideat alijs; huius rei causa est omnis, quòd aliorum sex metallo-

tallorum congelationes in se continet, quibus in vnum corpus extrinsecum factum est compactissimum. Eius tamen per ignem elementarem liquatio prouenit ex mercurio, piscibus, & aquario, liquationes in se spiritualiter occultas habentibus, & in solem operantibus: huius exemplum est manifestissimum, cum ipse mercurius cum sole facilius per amplexum commiscetur corporaliter. Sed solem post liquationem recedente calore, frigoreque superueniente extrinsecus coagulari, durum & solidum fieri, reliquorum quinque metallorum est causa, quorum naturam in se complectitur, vt iouis, saturni, martis, veneris, & lunæ. In istis quinque frigidæ mansiones cum suis regionibus ac regiminibus præcipuè reperiuntur: inde fit etiam quod sol præter ignitionem liquefieri minimè possit, propter iam dictum frigus. Non potest etiam mercurius calore suo naturali, aut liquatione subuenire, nec ipsum defendere contra quinque metallorum frigiditatem: non est enim satis potens ad solem in sua liquatione retinendum, quod obedire

magis quinque debeat quàm vnico, cuius officium solum est ex sua natura semper fluere: hinc fit etiam vt in aliorũ metallorum coagulationib. agere nihil valeat, eius nanq; natura non est durum aut solidũ efficere, sed liquidum. Fluidum reddere caloris est & vitæ natura, frigiditas autẽ, duritie, consolidationis, & immobilitatis naturam habet, quæ morti comparatur. Exempli gratia sex metalla, iupiter, venus, saturnus, mars, luna, sol, si liquefieri debeant, ignis calore fiat necessarium est, niuis aut glacies quę frigida sunt, hoc ipsũ nõ efficient, at potiũs coagulabunt durum reddent. Statim atq; metallum igne liquidum, ab eo fuerit amotum, irruens in illud frigiditas congelatum, durũ & immobile per se reddit. Sed mercurium fluere semperq; viuum manere, dic quęso, an calore vel frigore id efficiatur? Quicunq; responderit frigida humidaq; natura (vt hætenus iudicatum est) fieri, tum quòd à frigiditate vitã habeat, opinionis assertor huius, naturæ nullã cognitionem habet, sed cum vulgo seductus est. Ignarum enim vulgus de quibusuis nil nisi falsum exmanife-

nifesto iudicat in naturalibus, hoc etiam firmiter tenet solum quod videt carneis oculis. Quapropter est quòd ab eo recedat, quicumque veritatem in his cupit cognoscere. Mercurius quidè ex frigida minimè, sed ex calida & ignea natura viuit: quoduis etiam viuens est ignis, ea ratione; quia calor est vitæ, frigus verò est mortis occasio. Sol item ex seipso purus est ignis, nō tamen viuus, sed durus, & sulphuris tantum colorē demonstrat, velut albū rubeo permixtum in eo proportionaliter. Metalla verò frigida quinque numero, iupiter, mars, saturnus, venus, & luna, suas tribuunt soli virtutes, iuxta frigiditatem corpus ipsum: secundum ignem, colorem; iuxta siccitatem, duritiem; & secundum humiditatem, ipsum pondus; itē ex splendore clangorem. Quòd autē sol in ignis terrestris elemento non comburitur, nec etiam corrumpitur, efficit hoc solis cum igne concordantia; siquidem vnus ignis alterum adurere nō potest, nec absumere, quin potiùs cū ad ignem accedat ignis, augetur validiorq; fit in suis operationibus. Cœlestis ignis vtiq; , quem

sol in terram ad operandum apud nos influit, non est talis ignis qualis in cœlo, nec similis nostro super terram existenti, sed ignis ille cœlestis apud nos, est frigidus & congelatus ignis, qui corpus est solis. Quamobrem sol per nostrum ignem superari nullo modo potest, hoc illi solùm accidit, vt lique scat, quemadmodum nix & glacies ab ipso cœlesti sole. Ignis igitur ignem adurendi potestatem non habet, quia sol est ignis, qui solutus in cœlo, congelatus apud nos existit. Aurum pariter est in essentia sua triplex, primum cœlestite solutum, secundum elementare fluidum, & tertium est metallicum & corporeum.

De calore & congelatione mercurij.

CAP. XXV.

Mortificare vel congelare mercuriũ, & postmodum in lunam conuertere velle, magnoque labore sublimare, vana sunt opera, cùm illa solis & lunæ existentium in ipso disparitio quedam & euanescentia tantùm existât. Est enim alia longè diuer-

diuersa, p̄p̄inquir̄q; via, qua mercurius paruo dispendio, laboreq; minori, sine congelatione transmutatur in lunam.

Quisque libenter hanc artem addisceret in Alchimia tam leuem atque facilem, per quam breui tempore, solis & lunæ plurimum extruere valeret, aliaq; sibi ræd̄io sunt scripturæ, promptitudines, & verba, quæ non ita leuiter fieri declarant: quinam sibi foret agendum, hoc & ad hunc facito modum libenter audiret, operare sic, & habebis solem & lunam copiosissimè, quibus in ditissimum virum euades. Qui sic, tantisper expecta quæso donec labore sine breuibus verbis declaretur, præmansumq; tibi cadat in stomachum, ex saturno & mercurio breuis extruendi solem & lunam scientia. Non est nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu factuq; tam cõmunis, atq; in seipsa facilis existit. Solem (inquam) & lunã fabricandi promptitudo, per Alchimiam leuior est, quàm sit necessariũ aliquo documento, vel scriptis maiorẽ facere mentionem ea, quæ de annali niue fieri consuevit. Quotquot utiq; mercuriũ iudicãt

esse humidæ frigidæq; naturæ, decipiuntur errore proprio ac manifesto conuicti; ex sua nanq; natura non nisi summè calidus & humidus, qua de causa cogitur in suo fluxu vitaq; liquidus esse naturaliter. Nam si natura sua humidus esset ac frigidus, aquæ congelatæ haberet similitudinem, semperq; durus ac solidus existeret, igne quoq;, vt ad congelata metalla, pariter opus esset ad ipsum liquefaciendum, nullo tamen indiget, cùm liquationem & fluxum habeat ex proprio calore sibi naturaliter insito, qui continet illum in fluxione ppetua, viuumq; reddit, vt nec mori, neq; coagulari per se queat. Verùm in his maximè scitu necessariū, spiritus metallorum septem, aut quotquot eorū mixta simul in ignem veniunt, inter se pugnā agere, præcipuè mercurium, adeò vt quisque suas virtutes atq; vires in aliū exerat vincendi, liquefaciendi, transmutandiq; desiderio. Vnus alterius virtutem, vitam & formam deprædatur, aliam naturam & formā tribuit. Calore nanq; spiritus eiusmodi commouentur, ac per suos vapores excitantur ad operandum inter se mutuā
trans-

transmutationem ex vna in aliam virtutem, vsq; dum ad perfectionem & puritatem ventum sit. At quid cum mercurio tandem agendum esset, vt humiditate & caliditate prorsum ademptis, & istarum loco maxima frigiditate penitus introducta, congelaretur, consolidaretur, & omnino mortificaretur? Hoc fac vt sequitur. Sumito purum E venerem Z. mercurium R T venerem. CXP CX. mercurium R, quibus impone mercurium optimè conclusum, & suspensum loci coagulationis medio viginti quatuor horis, id est vno die naturali. Ad hunc modum aufertur à mercurio calor cœlestis, & per caliditatem extrinsecam, & frigiditatem intrinsecam saturni & lunæ (quæ sunt ambo frigidæ naturæ) frigiditas ei tribuitur, vnde mercurius tandem congelari, consolidari & indurari cogitur. Proinde notandum, frigiditatem (qua mercurius indiget in sui consolidationem & mortificationem) sensu minimè perceptibilem extrinseco, veluti nivis aut glaciei, sed potiùs extrinsecus calidum quid apparere. Haud secus de calore mercu-

rij, quo fluit naturaliter, iudicandum est, non esse caliditatem extrinsecus perceptibilem, ad nostrarum qualitatum similitudinem, imò potius vt maxima frigiditas apparet. Vnde Sophistæ (gens inexpertè loquax) asserunt eum esse frigidæ humidæq; naturæ: quò fit etiam vt illum non alijs quàm calidis rebus coagulare studeant, quibus tamen fluidiorem effici, quàm solidum esse cupiant, suo damno tandem indies experiuntur. Ceterùm Alchimia vera, quæ vnica tantùm arte solem aut lunam ex quinque metallis imperfectis fabricare docet, aliud receptum non admittit, præter illud quod ad hunc modum & verissimè loquitur. Solùm ex metallis, in metallis, per metalla, & cum metallis, perfecta metalla fiunt: nam in alijs rebus est luna, & in alijs metallis est sol.

De plana huius artis manifestatione.

CAP. XXVI.

CVM cœlum aut spheram saturni cum vita currere feceris super terram, impone planetas omnes, aut quos volueris, vt lunæ tamen nimium non adfit, sed minus

nus alijs eius adijciatur. Currere permit-
tas omnia tantisper donec cœlum saturni
penitus euanescat. Hoc pacto manent
omnes planetæ consistentes, vt ipsorum
antiquis & corruptibilibus corporibus
mortuis, nouum, perfectum, & incorru-
ptibile corpus induerint: hoc ipsum est
spiritus cœli, à quo planetæ dicti rursus
corporales ac viui fiunt, vt priùs. Nouum
hoc sumito corpus à vita & ex terra, qd̄
serua, hoc est sol & luna. Habes ad hunc
modum artem omnino manifestam ac
integram. Si nondum ipsam intelligas,
aut scias, bene est: nam ita manere de-
bet, non vulgariter palamque fie-
ri cunctis indiffe-
renter.

F I N I S.

DE GENEALOGIA MI-
NERALIVM EX PA-
RACELSO.

Præfatio ad lectorem.

VANQVAM ordo videtur expete-
re prius de generatione mineralium
& metallorum tractari quàm de
transmutationibus: Attamen quia
non dilucidius Theorica potest, quàm à sua
Practica percipi; è re studiosorum huius artis
fore putavi, si ab opere primùm aggrediantur.
Maximè quia Chemia non verbis, sed elabora-
tis rebus dumtaxat adimpletur, ut reliquæ o-
mnes quotquot in vsum & necessitatem homi-
num veniunt artes, quarum etiam habitus vsum
contrahitur magis quàm vllis demonstrati-
onibus. Licet istæ plurimùm faciant in confirma-
tionē eorum qui iam prouecti sunt potius quàm
initiatorum: Istis tamen à principio maximè
prodest, manum in pastam (ut aiunt) mittere,
ac sensim ab annotatis erroribus addiscere. Si-
quidem absq; his nemo vel facilimam vnquã
artem didicit. Pariter & Chemiã assequi nul-
lus facile poterit, qui prius in ea non errarit se-
pius

pius donec probè teneat. Item nunquam ingredi veram semitam continget, usq; dum à denio gressu gradū ad metam reuocet, erroresq; suos ab imitatione operum naturæ corrigat. Ab hac statim discere non ita facili fuerit, cū deficient obiecta chimica naturalibus comparanda. Proinde Chemiam artificialem naturali præmittere visum est, quò periclitantes in hoc opere, ad mineralem Genealogiam, tamquam ad anchoram, reuocemus. Quam etiam in hanc rem annectere chimicis, visum est opportunum atque necessarium.

DE GENERATIONE MINERALIUM. CAP. I.

CVM antiquorum scripta de generatione mineraliū accuratissimè perlegissem, deprehendi ipsos vltimam illorū non intellexisse materiam, & per consequens multò minùs primam. Siquidem vt cuiusq; rei probè scribatur initium, finis apprimè debet innotescere. Primùm omnium igitur vltimam vobis materiam proponere decreui mineralium, vnde facile primam intelligetis ex qua ducunt originem. Exemplum priùs adducamus ex

medicina, qua morbus ab exitu cognoscendus, & non ab initio in quo nulla scientia, quòd per cæcitatem introductum fit, etiam cæcum esse oporteat; finis verò visibilis ab exitu, ad quem tendere percipitur tamquam ad scopum sibi propositum. Proinde res omnis meliùs cognosci non potest, quàm dum optimè scitur in quem finem à Deo creata sit; alioqui facile continget, vt eius creaturæ Dei verus usus in abusum abeat. Quicumq; igitur opus aliquod ex aliquo suscipit, hoc ipsum ex quo, radicitus cognoscat oportet, vt ex præscripto Dei perficiat ordine, ne propter materiæ non perfectam cognitionem, aut quandoq; nullam, secus eueniat, ac diaboli potius opus efficiatur ex abusu materiæ, & instrumentorum. In rude satis exemplū sit: quid securis vel dolabra, lignumq; vel alia materia quæuis, in manu his vti nescientis prodest, alioq; tendere possunt, quàm in istorum vastationem? is autem in manus assumere potest ac debet qui nouit ex instrumentis & materia licitum & honestum opus fabricare, quod cedat in vtilitatē proximi, ser-

uata in suum vsum ad quem à Deo data fuit materia. Deus enim omne quod creauit, hoc ipsum etiam eum habere possidereq; voluit, cui veram vsus eiusdem rei noticiam dedit: huic applicare se debet omnis qui se vocatum ad id in propria conscientia percipit, hoc pariter addiscere, non alienum quid vsurpare phantasticum à diabolo suggestum. Rerum autem vltimam discito materiam ac primam ab igne: hic enim vt clavis arcã referat, ille quoduis occultũ in quouis manifestum facit. Est igitur hoc loco rerum vltima sua materia, in quam per ignẽ sunt omnino resoluta, vt tandem inter tria vniuersalia prima, de quib. varijs locis differui, primum ac prædominans cognoscatur. Exemplo sit metallum igne dissolutum, primum statim initium suum patefacit esse mercurialem aquam, & non sulphur, quoniam eius resolutio non flagrat resinarum instar: demonstratur etiã non esse sal, quia resolutionis eius primum indicium non est friatio præter liquationẽ & flagrationem, quemadmodum terrenorum & lapidum esse videtur. Habet ni-

hilominus omne metallum in se sulphur & sal, sed principem locum in eo tenet mercurius. sic de cæteris mineralibus. Verùm ita visum est Deo creare aquam elementum, & indies ex eo produci mineralia quæuis ad vsum hominum, vt mater esset illorū, in qua tamquam in sua matrice mineralis ignis, similiaq; sal & mercurius, coquerentur in metalla, lapides, ac mineralem omnem substantiam, etsi fœtus matri dissimilis existat: ad hunc modum Altissimus cuncta creauit in sua natura, vt ad aliud aues in aere, quàm pisces in aquis: sic de reliquis omnibus, quæ diuinæ suæ voluntati solùm committenda sunt, qui facit omnia vt sunt, esseq; voluit ab æterno, quæ facit. Vt igitur aqua metallico suo fœtui non est similis, neque filius matri, non aliter ipsa terra lignum est, & non lignum quod ex ipsa tamen est: eadem ratione lapis & ferrum fiunt ex aqua, quæ talis fit aqua, qualis & quæ ipsamet non existit; terra similiter fit id quod ipsa in se non est: sic & hominem oportet fieri, quod ipsemet non existit. In summa, quicquid in suam vltimam

materiam transire debet, aliud oportet fieri quàm fuit eius principium, quoduis in suo genere varium atque diuersum, etiam ex vna matre. Sic Deus in omnibus vnus esse voluit, item vnam esse omnium primam & vltimam materiam; talis est, ac tam admirandus rerum primus artifex, qualis nunquam fuit antea, nec vnquam futurus est alius. Vt autem de matre mineralium aqua videlicet audistis adhuc, in sequentibus docebimus ampliùs, malè, perperam quoq; scripsisse veteres illam esse terram, quod nondùm verè demonstrasse potuerunt.

De vltima & prima materia mineralium.

CAP. II.

PR I M V M principium apud Deum fuit vltima materia, quam ipse primam effecit, vt fructum, qui alium fructum produceret: Illa ipsa habet semē: hoc semen est in prima materia. In vltima similiter mineralium materia facta est materia prima, id est in semen facta, quod semen est elementum aquæ, quod resoluit, vt sit aqua. Ad hoc nature cōmisit, vel ordi-

navit in ea, vt materiam vltimam produ-
ceret, ea quidem est in aqua. Sumit ergo
natura quod est in aqua sub sua potesta-
te ac separatione, quodque ad metallum
pertinet segregat in metallum, quodli-
bet per se; sic de gemmis, lapidibus, ma-
gnete, idque genus alijs in sua natura
quodque seorsim & in sua specte. Quem-
admodum enim Deus tritico suum tem-
pus in messem ordinavit, autumnū bel-
larijs, ac similibus in suis elementis, haud
secus elemento aquæ voluit esse propri-
um suæ messis tempus & autumnū: qui-
bus suis quoque rebus alijs in suo genere
sua præfixit fructuum collectionis tem-
pora. Est itaque elementum aquæ mater,
semen, & radix mineralium omnium, &
Archeus in ipsa est is qui singula dispo-
nit ordine quodam, vt vnumquodque
deueniat in vltimam suam materiam na-
turalem, quam tandem homo recipit in
primā suam materiam artificialem. id est:
Vbi natura desinit, ibidem ars hominis
incipit; nam illius vltima materia, homi-
nis est prima: rursus corruptio nature per
artem, hominis est vltima materia. Tam
admi-

admirando creavit opificio Deus primā naturæ materiam aquam, adeò mollem substantiam atque debilem, & ex eata-
men fructum solidissimum metallum, la-
pides, &c. vt ex mollissimo durissimum,
& ex aqua ignis proueniat supra captum
intellectus humani, non tamen supra na-
turam. Etenim Deus admirabiles foetus
creavit ex ea matre, vt apparet in homi-
nibus si conspiciantur etiam in sua ma-
tre, quisque reperietur peculiaris inge-
nio proprietateq; , non iuxta corpus, at
pro sua conditione complexionis.

De agro, radicibus & arboribus mineralium.

CAP. III.

CREAVIT Altissimus elementum a-
quæ, vt esset velut ager in quo radi-
ces arborum mineralium ex suis semini-
bus ortæ figerentur, ac inde truncus & ra-
mi protruderentur in terram, vt infrà la-
tius. Separavit igitur à reliquis tribus, vt
non in aere, non in terra, neque in cœlo,
sed per se liberum corpus existeret in in-
feriori globulo positum, vt sit supra ter-
ram, & in ista centrū habeat in quo fun-

datum est, tam admirando creatum ordine, ut vnà cum terra hominem deferre debeat, ut super aquam velut in aliqua naui gestatus ambulet, eaque potiatur: item quod mirabilius, circum globulum quaquauerfum lata nō decedit extra suos limites, etsi pars antipodum pendere nobis videatur, & illis nostra, nihilominus vtraque supina iacet, ac tota sphaeræ suæ superficies, vbiuis locorum consideretur, ut si fouea quæpiam imaginetur perpendiculariter in abyssum suæ profunditatis & exaltationis sui centri, fundū non inueniat, nec etiam à terra sustentatur, sed longè mirabilius quàm ouum in suo cortice, quo caret omni, continetur. Generationes igitur omnium mineralium ex elemento aquæ protruduntur in terram, quemadmodum ex elemento terræ fructus omnes in aerem ut in terra nihil præter ipsam radicem maneat: non secus metalla cuncta, sal gemmæ, lapides, talcum, marcasitæ, sulphura, & similia quæuis, ex sua matre aqua in aliam matrem subintrant nempe terram, in qua perficitur arborum suarum operatio, radicibus

bus in aqua defixis. Vt etiam quæ nascuntur ex radicibus terræ, perficiuntur in aere; pariter & quæ in aquis originem ducunt, in terra prorsum adimplentur per naturam in suam vltimam, vt illa, materiam. Hac opinione seducti veteres, quòd viderent in terra metalla reperiri, nō viteriùs animo progressi, tam enormiter de mineralibus scribentes errare non putarunt; cùm tamen ex terra nihil aliud crescat præter lignum, frondes, flores, fructus & herbas: quod reliquum est, ex aqua nascitur. Non aliter fabulari contingeret ac ineptè loqui eum, quicumque assereret producta terræ ex aere sumpsisse originem, quia in isto sunt ac perficiuntur, cùm radices in terrā videat. In aquis verò mineralium radices carnis quia non vidit oculis, etiam nugabitur istas in terra defixas. Talis est Græcorum Physica, scilicet ex manifesto solùm deducta, nihil occulti videns mentaliter ab experimento. Figmentum est otiosorum hominum de rebus naturalibus ex oculo garrere dumtaxat præsumptium, & non operari vt examinentur occulta sub

manifestis, quæ semper & in omnibus
opposita sunt.

De fructibus & messe mineralium.

CAP. IIII.

HAVD aliter quàm terræ fructus omnes super terram, & in aere suam messem & autumnum habent in sua generatione, iuxta prædestinatum terminum, aquei fructus, mineralia videlicet, suo leguntur maturitatis tempore. Germinante siquidem radice minerali primùm, exurgunt in suum truncum & arborem, id est in corpus ex quo mineralia vel metalla tandem producuntur; quemadmodum nux aut cerasum non immediatè nascitur ex terra, sed primò arbor, ex qua demum fructus generatur; natura similiter in elemento aqua mineralem edit arborem, id est corpus aqueum: ista nascitur in terra, hoc est, terræ poros replet, quemadmodum aerem implet ipsa terra. Ex ea demum fructus enascuntur iuxta naturam atq; proprietatem suæ speciei; ad extremitates ramorum, copiosius parciusve, ut in evidentibus contingit.

tingere solet superficialibus arboribus. Quærenda primùm est igitur arbor aquea, tandem fructus eius, disciplina per exemplum ab agricultura terræ non ineptè sumpta, ad hunc nempe modum. Nonnullæ visibilibus arborum suos fructus contectos edunt, vti castaneas nucas sub spinoso cortice, iuglandes sub amaro viridi, & sub isto cõtegitur ligneus, sub quo rursum amara membrana, tandem sub ista nucleus. Itidem in mineralibus euenit, quorum nuclei, metalla videlicet, à suis corticibus, vt illi, separanda sunt. Aliæ nudos fructus proferunt, vt sunt pruna, cerasa, pyra, poma, racemi, &c. à quibus nihil separatur; aqueæ similiter aliquot arbores aurum suum, argentum, coralla, & id genus alia metalla producunt libera nudaq; , iuxta conditionem atque naturam aque. Vt etiam à cortice cognosci potest quid in vel sub ipso latet, vti spiritus à suo corpore; non secus in mineralibus cognoscitur metalli spiritus occultus sub corporeo mineralive cortice. Spiritus autem aquei elementi corpus efficit, aliud tamen in minerali, in fructu

item aliud. Quamuis igitur aurū in corpore minerali sit, nihilominus illud corpus est nullius momenti, quapropter venit ab auro separandum vt impurum, at auri corpus est purum. Sunt igitur in minerali duo corpora, quorum vnum est fructus corpus auri purum, cui spiritus eius incorporatus est inseparabilis. Fructus itaq; primū ab elemento in arborem introducuntur vti spiritus in corpus impurum, & cum isto demum in terram, nobile purumq;. Idipsum videtur in homine, cui duo corpora contigerunt, corruptum vnum, alterū verò incorruptum, quod cum isto sit æternum coniunctum, imago Dei videlicet, propter quam potissimū differt ab omnibus alijs creaturis.

De morte elementorum, & præsertim aquæ.

CAP. V.

MORIVNTVR etiam elementa propter corruptionem (quemadmodū & homines) in seipsis. Vt aqua quæ suimet ipsius mors existit, proprios fructus siquidem ipsa deuorat ac absorbit, non secus ac terra suos. Quicquid enim ex ista nascitur, iterū in eam rediens absorptum

cua-

euanescit, instar temporis præteriti pe-
 hesternas dies & noctes abeuntis, quarû
 lucem vel tenebras videre nunquã licet
 ampliùs: nec propterea ponderosior ho-
 die quàm heri, vel drachmula facta, post
 annos mille sub eodem pondere semper,
 vt edit, absumit etiam æqualiter. Mors
 autem aquę est in ipsius proprio elemen-
 to, in magno termino & aquę centro ma-
 ri videlicet, in quo fluuij omnium aqua-
 rum & quicquid in ipsum defluit, mori-
 tur & consumitur, velut ab igne lignum.
 Flumina siquidem non sunt elementum
 aquæ, sed fructus eius elementi nempe
 maris, à quo ducunt originem, & in quo
 vitam & mortem accipiunt.

De morte arboris mineralium.

CAP. VI.

POST QUAM natura mineralem radi-
 cem arboris in centro suæ matricis
 plantauerit, siue ad metallum producen-
 dum lapidem, gemmam, sal, alumen, vi-
 triolum, fontē salsum, dulcem, frigidum
 aut calidum, corallum, siue marcasitam,
 & eius truncum in terram protruserit, hic

per diuersos ramos spargitur, quorū substantiæ forma, ramorum atque caudicis, liquor est non in modum aquæ, non olei, non luti, neque muscilaginis, at non aliter intelligendus, quàm de ligno ex terra nato, quod non est terra, nihilominus ortum ex ea. Extenduntur ad hunc vtique modum, vt ramus ab alio distet interuallo duorum triumve climatum, totidémque regionum: à Germania nonnunquã in Hungariam & vltra: variarum sunt arborum eiusmodi rami per totam terræ sphæram implicati, tamquam in humano corpore venæ distenduntur in diuersa membra à se mutuò distantia. Fructus verò per extremitates locustarum ab vltimæ natura materiæ protrusi, mox atque in terrã deueniunt, momētanea fit ipsorum coagulatio, tum demum expulso toto fructu suo moritur hæc arbor; exiccationeq; prorsum absimitur in terra suo fœtu relicto, postmodū iuxta naturę conditionem adest alia recens. Mineralium itaque materia prima consistit in aqua, estque solùm in ea sulphur, sal, & mercurius mineralia, quę spiritus & anima sunt eius-

eiufdem elementi, continentes in fe omnia mineralia, metalla, gemmas, falia, cæteraq; id genus alia, tamquam in sacco femina diuerfa, quæ in aquas effufa natura deinceps quodque semen ad suum proprium finalemque fructum dirigit, ac indefefsè disponit iuxta suas species atque genera. Hæc & similia prodeunt ex vera Physica, veræque philosophiæ fontibus, ex quibus, per admirandorum operum Dei meditatiuas contemplationes, oritur summi conditoris eiusque virtutum germana cognitio, in philosophantium animis oculisq; mentalibus, nõ minùs quàm carneis manifesta lux apparet, illis occulta fit manifesta. Sed Græcus ille Satan in philosophicum agrum veræ sapientiæ, lolium falsumque suum semen in seuit Aristotelem, Albertum, Auicennam, Rasim, idque genus hominum inimicorum Dei lucis, atque naturæ, qui totam physicam sapientiam peruertunt, ab eo tempore quo Sophiæ nomen in Philosophiam transmutarunt.

*De variatione primæ materia mineralium, pro
diuersitate specierum & indiuiduorum
eius, deq; varijs coloribus, &c.*

CAP. VII.

DIXIMVS antea materiam primam
in sua matre tamquam in sacco quo-
piam existere, compositamq; ex tribus in
vnum concurrentibus. Verùm tot sunt
mercurij varietates, falis atq; sulphuris,
quot fructus & quàm varij sunt in mine-
ralibus. Aliud enim sulphur habetur in
plumbo, ferro, auro, &c. in saphiro, gem-
mis alijsq; lapidibus, marcasitis, atq; sali-
bus; item aliud sal in metallis, salibus, &c.
similiter de mercurio iudicandum, ali-
um in gemmis, alium in metallis exi-
stere. præterea pro horum composi-
tione diuersa reperiuntur indiuidua
sub eadem specie: nam aurum quando-
que reperitur aliud altero grauius, co-
loratius: sic de reliquis. Proinde tot sul-
phura sunt auri, falia, & mercurij di-
uersitates auri ac aliorum, quot gradus
maiores atque minores, nihilominus o-
mne quod particularitatem in ipsis reci-
pit ex subiecto, sub vniuersalitate semper

continetur vnus & eiusdē sulphuris, salis,
& mercurij, in vniuersali naturæ mysteri-
aliter comprehensorum. Ad hæc natura
pictori cuiuspiam similitudine comparari
posset, qui ex nōnullis paucisq; colorib.
infinitas imagines fingit, nullam alteri si-
milem omnino, hoc solo differunt, quòd
natura viuas producit, ille verò hæc imita-
tus, easdē representat oculo, sed mortuas.
Colores autem naturales omnes proueniunt
ex sale naturæ, in quo cōsistunt, vnà
cum balsamo rerū & coagulatione: Sulphur
exhibet corporum substantiam, &
ædificationē: Mercurius verò virtutes &
arcana: solus Deus vitā tribuit omnibus,
vt ex vnoquoq; fiat, quod inde fieri præ-
destinarat ab æterno, quod & in quo
sibi complacuit voluitque sic esse omnia.
Quicūq; igitur corpora naturalium vo-
let cognoscere, discat à sulphure naturali,
quod in primis optimè cognitū habeat: si
colores naturales, fundamētū ex sale que-
rat: si autē virtutes rerū scire desiderabit,
arcana scrutatur eiusdem rei mercurij,
cuius vires cognoscere cupit, oportet.
Hæc omnia simul in vnum complectitur

ipsa natura, separat, vnicuiq; suum distribuit, aufert, coloresq; delet. Considerate quælo tantillum seminis granum, nigri, vel spadicei coloris, ex quo nascitur ingens arbor, producens tam admirandū in frondibus virorem, in floribus tam varios colores, & sapes in fructibus pro multitudine tam diuersos, id ipsum in reliquis omnibus productis à natura, hanc in suis mysterijs tam admirandam, ac opulentam reperiēs, vt satis habeas quod per totam vitam in hoc libro solo physices addiscas, omni relicta papyro. Si Deus igitur per naturā se nobis cernendum tam potentem, tamq; sapientē præbet, quā abunde glorioiorem se menti nostræ per sanctissimū Spiritum suum patefaciet, modò quæramus eum. Hæc est via salutis quæ ducit ab inferioribus ad sublimiora, hoc est in vijs Domini ambulare, videlicet in admirandis eius operibus versari, & voluntatem suam, quantum in nobis est, esseq; debet ac potest, exequi. Hæc mihi (Paracelsus inquit) Academia fuit, non Athenæ, Parisij, nec Lutosa, Tolosaq; minùs, aut Dolosa quæ-

uis alia schola; postquam dolosos multos legissem doctorum libros, ad hunc solum me contuli, ex quo didici omnia quæ seribo scioq; vera, ac ita se habere. Fateor tamen esse longè plura quæ ignoro, suo tempore tamen emerfura, Deo dante. Nihil enim tam occultum, quod non reuelabitur quum volet Omnipotens. Hoc scio tamen post me venturum vnū istius scholæ discipulum, qui nondum viuit, hic multa patefaciet.

De naturali dispensatore mineralium, & subministris eius. CAP. VIII.

QUÆMADMODVM in mineralium artificio per homines, ad ipsa cùm præparandū, tum in vsum adducendum, non vnus tantum, sed plures successiue requiruntur, eorum tamen vnusquisque peculiare donum habet officij. Quid enim prodest minera è terræ visceribus eruta, præter suum separatorem, præparatorem, aut liquefactorem? quid hic rursus absque fabro? nihil item iste potest absque aliquo emptore, nec iste præter eum qui metalla nouit in vsum

adaptare. His omnibus non indiget ipsa natura, sed suis tantum, ut sunt primò dispensator mineralium Archeus, qui ministros sub se, naturæ minister ipse hos habet, primum, qui corpoream exhibet materiam in quam cadat operatio, videlicet Sulphur minerale huius aut alterius conditionis atq; naturæ: secundum, qui proprietates ac virtutes fabricet ac operetur in præiacentem materiam, ut puta Mercurium; tertium verò, qui per compactionem & coagulationem singula simul coadunet in vnum corpus, Sal nempe confirmatorem operis. Hæc omnia simul in vnum congesta, & in Athanore suo conclusa decoquit Archeus non aliter quàm in terra semen, necdum in ista solùm, verum etiam inter se mutuò decoquuntur ad hunc modum. Sulphur alijs duobus subdit corpus suum, in quod operentur quicquid volent ac ad eum finem perducant, cui destinatum est id quod inde fieri debet. Accedit Mercurius cum suarum virtutum proprietatibus, hic decoquitur ex alijs duobus. Eiusmodi decoctionibus adimpletis omnium, tum
demum

demum incipit operari sal in alios sibi cō-
socios & in seipsum, primò cōdensando,
postea congelando, & postremò coagu-
lando confirmat opus ad autumnū suum,
& messem, vt nihil desit præter mesforē &
fabrū. Breuibus igitur totam mineraliū
genealogiā perstrinximus, reliquū erit vt
singulorū vires atq; virtutes, cū ad Al-
chimiā, tum ad Medicinam peculiariter
ac breuiter etiam audiamus, quantum de
his cognosci oportet ad supradictas facul-
tates. Admonitos interea lectores velim,
vt tantisper aliorum corruptè nimium de
his & p̄ somnia dumtaxat fabulantiū seor-
sim ponant opiniones, donec istos videāt
sola papyro, & non natura doctos, à sibi
similibus, & eadem minerua literatè non
expertè doctis existimari solūm, alijs ve-
rò tales quales etiam sunt apparere. Sin
minùs videre velint, resumere poterunt
quod eos adhuc ponere volebam, vt saltē
absq; perturbatione tenebrarum mortis,
vitæ naturę lucē faciliùs ac sinceriùs per-
ciperent. A primis itaq; mineraliū princi-
pijs incipiētes (quę salia sunt) p̄ singula dis-
curremus in finē vsq; metallū videlicet.

*De virtutibus atq; proprietatibus salium
in Alchimia & Medicina.*

CAP. IX.

EO necessitatis hominē adducere per naturam voluit O. D. M. vt absq; sale naturali viuere naturaliter nequeat. Proinde hoc opus habet in omnibus cibis. Etenim sal naturæ balsamum est, quod corruptionem arcet calidi sulphuris cum humido mercurio, ex quibus homo naturalis compactus est. Cū autem oporteat ista prima conditi condentia, quodq; sibi simili nutriri, necessariò sequitur hominem vti debere cibis ardentib. ad sustentationem sui sulphuris interni : humidis ad mercurium nutriendū ; item falsis ad sal in condenti facultate conseruandum. Virtus eius conseruationis in eo maximè conspicitur, dum carnes emortuas à putredine diutissimè conseruat, quantò magis viuas præseruabit iudicare facile fuerit. Vt ad eius genera tandem veniamus, tria potissimū habentur ad vsum vitæ hominis idonea. Primum horum est sal marinum, secundum est fontanum, tertiuū verò minerale. Maximè cōduceens sanitati

nitati fontanū est, secundo loco minere-
 le, postremò verò marinū : hoc & primū
 excoquantur arte, reliquum autē à natura
 sola coctū est. Hoc & marinū sub muria
 naturam non comprehenduntur, at illud
 quod excoctum est, in eam primū ver-
 titur priusquam separatum sit ab aqua in
 sal coagulatū. Duæ sunt igitur nobis pro-
 ponendæ salis descriptiones, vna de mu-
 ria, altera verò de integrè finito sale. Pri-
 mò tamen omnium, consideranda venit
 communis quædam cuilibet sali corre-
 ctionis conditio, ad hunc modum. Vbi-
 cumque sal non interuenerit cibus, in his
 etiam nulla correctio, quos quidem si sto-
 machus receperit, decoquere minimè po-
 test; nam ex sale virtus est expulsua, in se-
 cessum vel in vrinam; quæ duo nisi con-
 seruentur in ordinato suo cursu motūve
 naturali, frustrata sunt omnia vitæ facul-
 tatum officia suis conatibus atq; viribus
 expulsionis. Etenim sanguis natura pro-
 pria salus, in sulsum non recipit nutrime-
 tum, quod fortè si recipere quandoq; sit
 coactus maxima quadam inedia, hoc in
 corruptionem abit. Vt igitur euitetur hoc

vitium, ordinatum fuit alimentarijs cibis sal addititiũ, ne meatus naturales obstruantur, membraq; suis debitis fraudentur nutrimentis. Præterealacet in sale resolutiua quædã facultas, oppilationes in poris accidentaliter contingentes aperienti, ac per resolutionem in vrinam expellendi. Nam vrina cùm fit sal cruoris tantũ, id est sal duntaxat ex sale naturali, qđ naturale cum sale microcosmico associatũ per coniunctionem, simul ambo maximè faciunt ad expulsionẽ excrementorũ. Verũ enimvero coniunctio naturalis hæc, haudquaquã probè fieri potest, nisi per iustam quantitatem vsus alimentarij salis temperetur, alioqui facilè per oppilationem alicubi consistũt, hærentq;. Quapropter cuius medico scitu dignissimũ, sali vtiq; medicinæ ius suum inesse, præsertim vbi naturale sal expurgari cupit, vt salis paulo copiosorem vsum præscribat, maximè gemmei, qui præ ceteris omnib. facultates habet naturale hoc sal exire moliens, expellendi. Spirituũ igitur salis in tribus iã allegatis speciebus operationes diligentissimè sunt obseruandę per vsum, q

nedum in his, at in alijs omnibus oculos magis aperit quàm litera quæuis, vel descriptio.

Demuria. CAP. X.

NVperrimè duarum salis descriptionū feci mentionem, murię videlicet, atq; sicci salis. De muria primū est q̄ sciat̄ur, huic inesse vires maximas exiccandi qualcunq; superfluas humiditates, imò plus vna hora quàm siccū sal vno mense valeat; quamuis etiam istud reductum sit in muriam, non tamen potest vnquā præstare quod naturalis, vtpote humidā curare podagram, hydropisim, humidosq; tibiaram quoscumq; tumores aliosq; ac summatim leprosos liquores non naturales consumere, si postquam à calore suo temperata fuerit, vt æger insidere tamquam balneo queat absque læsione. Muria p̄fectionis experimentū ouo in ipsam iniecto sit supernatante. Animaduertendum tamen est, eiusmodi balneum non nisi obesis natura proficuum esse corporibus, macie tamen attenuatis à natura, minimè consulendum, quòd nimiū exiceet. Si fortè post vnam aut alteram bal-

neationem redirent humores, in ijs locis commorari, quibus muriarum & salis eiusmodi sunt decoctiones, consultissimū erit.

De sale sicco. CAP. XI.

SICCORVM salium sunt varia species, uti communium cibariorū, gemmeorum, lapideorum, terrenorum, & per conos congelatorū, quorum omnium communem notato virtutem. Quodlibet istorum admixtū sulphuri ac vulnerib. applicatum, cū in emplastri modum, tum in lotionē, illa tuetur à vermibus, quos etiā iam antea innatos pellit, ut non nascantur amplius. Etenim sola mundatione media, natura per se nullo alio interueniente medicamento sanat vulnera, nisi venenata complexio quæpiam sit obstaculo quominus liberè naturale balsamum operari queat. In eiusmodi salibus etiam vlcerum cura non exigua consistit, scabierū omnium ac similiarum, si resoluantur in balneis; muriæ vires tamē longè sunt potentiores, quæ salib. etiā in ipsa dissolutis adaugeri possunt ad externa multa vitia curandū, alopeciā, & id genus alia, maximè si salia

hæc

hæc p additionem correcta sint, aut virib.
aucta ad hunc modū videlicet. Salis ficci,
& salis vrinæ ana quantum voles duab. ho
ris vnà calcinentur, & postmodū resoluā-
tur muria, vel per se humido frigido q̄ lo-
co, muriam exhibebunt artificialem pau-
lò minus validam naturali, in chirurgicali-
bus extrinsecis curis, verū in alijs vt
intrinsecis longè debiliore. Salia quæ di-
cta sunt, in nullis alijs rebus inuenientur
vnquā, etsi decoquatur ex istis alcali: hoc
non est simile sal antea narratis, sed alcali
rerum naturale sal corporeū me dicitur,
qd̄ à salibus nutrimentorū alitur in huma-
no corpore, vel à præcedentib, siccis etiā,
& maximè nutritiuis. Ad Alchimiā verò
fit aqua salis ex eiusmodi salibus calcina-
tis in spiritū prolecta, quo soluitur aurū in
oleum, ac ab eo separatur, vt maneat opti-
mum ac potabile, vel poculentum aurū.
Antequam ad finalem istam executionē
deueniat, nihilominus vt audiuius reso-
lutum, aurifabris ad argentum, & ferrarijs
fabris ad ferrū inauranda, præclarū est ar-
tificium, constans q̄ thesaurus, modò per
chimicam artem illud præparare norint.

Notandum etiam de puro sale per naturam solam congelato, vel in conos, vel in sal gemmae, hoc ad argenti cimentationes communes maxime congruere, malleabile metallum reddit praeter consuetas ignitiones. Id ipsum efficit in cupro per cimentum in regulum adducto.

De sale nitro. CAP. XII.

EST & aliud salis genus quod nitrū dicitur, compositum naturaliter ex naturali corporum animalium sale, & salibus nutrimenti simul in corpore coniunctis, à quo iam vnum ex duobus facto superfluitas in urinam decocta & in terram decidens coquitur iterum suo tempore, magis ac magis vniuntur, vt inde sal vnicum atq; perfectum resultet, chimistica separatione per decoctionem artificialem à sua terra, in conos vel glebas apparens manifestè clarum & perspicuum: si bene separetur à superfluo sale nutrimenti nondum ab animali concoctione digesto, quum in urinam expelleretur. In Alchimia praesertim huius vsus est frequentissimus. Recedere superuacaneum foret, quantam in eo violentiam experientia prima perniciosi-

fissi-

fiffimo euentu, compositione cū sulphure, demonstrarit in puluere bombardico, à qua terrenum fulgur meritò vocari posset. Non aliter ex sale liquoris terre, quod naturale balsamum est vniuersale, quo res omnes conduntur in sui compositione, tandem ex isto particulari per resolutionem rerū in terram iterum reuertenti, nascitur vt suprà sal vnicum, quod postea per poros terræ colans in conorum glaciæ formam coagulatur adhærens petris, vnde nitri nomen in sal petræ commutauit. Neutrū tamen ad internam medicinā vsq; ad eò idoneum, nisi ad conciliandam obesibus corporibus maciem, nec sic quidē admodum tutum remedium, nisi cum sale cupri permisceantur duo, vel tria per extractionis opus, & in vnum conueniāt ad suum vsum.

De vitio salis nutrimenti.

CAP. XIII.

SAL omne cibarium quod à stomacho digestum non fuerit, & per expulsionē deuenerit in intestina, nisi transitum faciat, colicam, iliacāmve passionem generat curatu præ cæteris difficilimam. Corro-

sua sua natura nonnunquã intestina perforavit, vt ex anatomia visum est. Si tamẽ in stomacho manserit inexpulsum, oress & arsuræ, nec non aliæ plurimæ stomachi passiones exoriuntur in orificio. Euenit etiam aliquando, vt sal indigestum in venis mesaraicis constipetur & coaguletur in granula, vnde grauissimæ procedunt egritudines incognitæ, nedum in his, verum etiam in alijs totius corporis partibus, & præsertim illis circa quas vrina suum habet emunctorium. De salium speciebus, vitijs, & virtutibus dictum sit hætenus; iam ad aliud minerale magis veniendum est sal, quod vitriolum nominatur, præ cunctis alijs omnibus cum in Alchimia, tum in Medicina præstantissimum.

De vitriolo. CAP. XIII.

NATURA producit è terræ visceribus genus quoddam salis, quod vitriolum nuncupatur, tantarum virium atq; virtutum, vt vix vnquam satis à quoquam describi valeant. In isto siquidem perfectæ curæ consistunt ictericiæ, arenæ, calculi, feбри-

februm, vermium, caduci, ac plurimorum aliorum id genus curatu valde difficultum morborum ex oppilationibus ortorum, vt infra latius. In vtraque facultate medicinæ videlicet, & Alchimix, mirandas operationes, ac varias pro modo suæ præparationis efficit. Ex eo namq; tamquam ex ligno vno variæ fabricantur imagines, varia pariter parantur medicamenta præstantissima, cum ad internas, tum ad chirurgicales curas, vt capitis tinea, lepram: in summa quicquid alia non possunt præstare præ debilitate virium aduersus morbos, id omne tollit à fundamento, vitium extirpando. Virtutes eius cum primis cognoscendæ: nonnullas crudum existens patefacit, alias in aquam reductum, calcinatum alias, atque alias in oleum viride reductum, in forma olei rubei alias, item alias in albi habet olei forma; toties novas induit virtutes, quoties aliam formam à præparatione recipit. Supplere solum potest pro quarta parte morborum, & pharmacorum omnium adhuc excogitatorum. Non est opus igitur vero medico huc atq; illuc

oculos ad diuersa circumflectere, sed instar pudicæ virginis in terram habere defixos: in hac enim sub pedibus longè plus virium opumq; hoc in thesauro naturæ, quàm India, Ægyptus, Barbaria, Græciq; ferant, inueniet.

De speciebus vitrioli, & examinibus eius. CAP. XV.

TAM variæ sunt vitrioli species, quàm fodinæ de quibus eruitur, aut fontes. Examina pariter diuersa fiunt eius maioris vel minoris præstantiæ. Primum hoc esto, si laminam ferream præter ignem in cupri colorem tingat, quo altiùs, hoc iudicatur melius; verùm istud est leuissimum inter alia. Secundum, vbi crudum administratum per os intrò assumptū vehementer pellat præ alijs vermes intestinorū, quò vehementiùs, eò melius in medicina. Tertium est, quum ferrum in cuprum transmutat, quantò perfectiùs ac citiùs, tantò præstantiùs habendū in vtraq; facultate: plurimùm .n. affinitatis est inter hæc duo metalla. Nec admiranda res, cum p̄ aquam boracis ex plumbo pariter fiat ar-

gen-

gentum viuum. Sunt & alia cachimiarū genera quæ metalla conuertunt, & præter ista fons in Hungaria vel torrēs potius ex vitriolo ducens originem, imò tota eius substantia vitriolum existit, cui ferrū quoduis iniectum in ferruginem consumitur, quæ postmodum follibus & igne reducitur in optimum cuprum non retrogradum. Quartum examen est, quum eius colcothar rubeum igne vehementissimo conflatum per se cuprū exhibet, istud in medicina debili⁹, at in Alchimia præstantissimum existit. Non sunt prætereundi colores. Quod omnino cœruleum, non æquè validum in medicina, ac illud quod sub eodem colore rubeas flauasq; maculas admixtas habet. Quod cœlestis est pallidi coloris, apprimè sumendū est in olei viridis & albi præparationem. Illud verò quod in rubeum aut obscure flauum colorem tendit, optimum est ad rubeū oleum ex eo parandum. Postremū examen est, vbi cum gallis aterrimum atramentum, ac obscurissimū efficit, hoc præ cæteris eligendum. Ab examinibus igitur species numerantur.

*De virtutibus vitrioli in medicina, crudi
vel calcinati. CAP. XVI.*

AD grauiffimos stomachi dolores, & ægritudines ex inordinata cibi potus-que sumptione prouenientes, vel ad eius malam digestionem, crudum exhibitum quantitate sex cometz vel guttarum triū, puta granorum trium, debilibus in vino vel in aqua, robustioribus in vino destillato, radicitus omne vitium expurgat sursum atque deorsum pellens. In arcanis vocatur vitriolum grillus, vel grilla. Non eleborus, non coloquintida, neque digridion æquè vehementer purgant aut perfectè curant ac istud, nec vermes pellendi facultatem habent. Est etiam ad caducū, inter curandum, præ cæteris optima per vitriolum purgatio. Eiusmodi proprietates à duplici natura sibi contigerunt, acetositate videlicet, atq; falsedinis, quapropter alijs multò nobilior medicina. Colchotar eius aut vt vocant caput mortuum rubeum intrò non est assumendū, nec nisi ad chirurgicales curas idoneum, ad vlcera putrida pro primo gradu malignitatis, oleum verò sumendum, ad illa

quæ

quæ secundum atq; tertium attigerunt.
Eius virtutes medicinales alijs de medi-
cinalibus cōtinentur, vt in fasciculo flo-
sculorum Paracelsicorum; hoc loco so-
lùm ea tractare proposueramus atq; in v-
inum congerere, quæ ad Alchimiam trans-
mutatoriam faciunt, etsi nos quandoque
medicinalia digredi cogant à proposito.
Proinde videndum quid in chemicis præ-
stet vitriolum, vltra ferri transmutatio-
nem in cuprum, vt suprâ diximus, cuius
etiam formulam ponere primò visum est.
Quamquam non ita arduum est opus at-
que ferrum in aurum transmutare, Deus
minora palàm vult fieri priùs, maiora tan-
tis per occulta manere donec Helias artis
adueniat: habent enim artes omnes quæ-
que suam peculiarem, vt in alijs intelli-
gendum. Sumatur itaque limaturæ fer-
ri nullo alio permixti metallo, libra vna,
mercurij libra semis, affūdatur aceti acer-
rimi mensura vna, vitrioli quarta libræ par-
te, cum vncia vna & semis armoniaci salis
iniectis, bulliāt simul agitata cōtinuè spa-
tula lignea, cōsumpto aceto recens affun-
datur atq; vitriolū: post horas duodecim

ferri maxima pars transmutata mercuriū
ingressa, separetur cū mercurio prorsum à
reliqua ferri parte non trāsmutata, per ab-
lutionem, & mercurio p coriū expresso,
manebit amalgamatis pasta, q̄ reducta p
ignem purissimū cuprum exhibet. Huius
uncia semis, cum æquali parte argenti, sta-
tim permiscetur sedecim gradib. retentis,
licet non fixis, in regali tamen fixibilibus,
vt artifex industrius inde mediocre lucrū
habeat ad victū & amictum. Fit etiam vi-
triolū ex venere soluta p aquā fortem, &
granulata, quod non amplius in cuprū re-
dit; sic etiā ex vitrioli colcothare fit venus
(vt suprā in examinib.) quæ nō reducitur
in vitriolū per se, nisi p peculiarem aquā.
Viride similiter eris gradatissimū vitriolū
exhibet spagiricum. In vitriolo tanta tāq;
potens tinctura delitescit, vt vix cuiq̄ non
experto credibile sit, bene quidē ei q̄ in-
telligit eius arcana. Quoties utiq; oleū vi-
trioli cū oleo mercurij miscetur, & simul
ambo coagulantur, in lapidem transeunt
mirandæ tincturæ cōditionisq; sapphiro
per similem. Absolutis salibus ad sulphu-
ra veniendum erit.

De sulphure triplici mineralium.

CAP. XVII.

RESINA terræ propriè vocari debet sulphur, in quo virtutes innumeræ delitescunt, in vtraque facultate, crudum tamen in neutra validum. Arcanum solum eius ab impuritatibus vindicatum ac liberum operatur admiranda: lotū prius in albedinem excellentem eam quæ conspicitur in niue, per Isopicam artem. Tam diuersas virtutes, quàm varias habet origines. Quodlibet enim metallum aut minerale, aliud ab alio sulphur in se continet. Vt suprà diximus ad similitudinem castanearum & nucum, mineralia pariter suis inuolui corticibus, in nucleo tamen præstantissimam latere virtutem, quæ ab externis nutritur & sustentatur; hoc loco de sulphuribus intelligendum intimum illud esse quod præcellit, embryonatum spagiricè dictum ab origine specifica, vt sulphur embryonis auri, lapidis, &c. Sulphur externum in quo latet embryonatum, nobis est minerale. Est & tertium genus, quod ex nucleis mineralium vel metallorū extrahitur, quod non

R

meliùs quàm animatum & spagiricum ab arte vocari potest : quodque cuique sibi simili venit applicandum in vtraque facultate. Vel vt meliùs intelligatur, primum sulphur vniuersale, quod resinam terræ diximus, tamquam matrem vel patrem aliorum sulphurum, minerale vocamus : secundum est, vbi hoc speciem induit metallicam aut mineralem, tum demum embryonatum ; tertium quod ab istis repurgatur, spagiricè purū existit absque superfluitatibus, sulphur animatum. Embryonati sulphuris duæ notandæ conditiones, vna ex fixa volatilis fit, altera purus est & viuus ignis, inuisibilis & visibilis vtraque in similem consummationem transit ligni videlicet, ac morbi. Embryonati sulphuris extractio fit, vel per sublimationem, aut per descensum. At aliquando non vsq; adeò permixtum alijs à natura reperitur, vt propter nimiam subtilitatem ignem in huiusmodi præparationibus sustinere nequeat, aqua forti venit extrahendum à suis mineralibus corporibus & coagulandum. Hoc omne iuxta veram concordan-

dantiam segregatum, in se continet auream naturam, quapropter in Alchimia præ cæteris expetendum, quod fixationem faciliè recipiat, imò fixat in cimentis aurum, in alijs metallis nondum maturum aut volatile. Frustra tamen quaeritur aurum ex eo, nisi priùs insit à natura: nullum continet argentum, sed aurum solum, vnum altero magis, vt in embryonato veneris, talci rubei, marcassitæ aureæ vel ferreæ, quæ rarò carent auro. Quicumque tamen his manum applicare volet, primùm meminerit ac notet, vt separet eiusmodi sulphur ab auro maxima cum industria, ac tam ingeniosè, vt auro nihil depereat. Multis hoc loco subuentum esse posset, verùm est quòd fileam. Et nisi ex diametro pugnet contra Dei voluntatem, omnes ex æquo ditescere, breuibus admodum verbis adhuc, multorum optatus adimplere foret facilimum. Cùm tamen diuitiæ pauperes à vera semita prorsum abducant, humilitatem ac pietatem adimunt, quarum loco superbiam & elationem adferunt, simul & petulan-

tiam cum incontinentia, tacendum est potius, indigentiam pro fræno huius farinae pauperibus & auidis opum relinquendo. Ut ad minerale sulphur veniamus, Dux artis eò suos milites adduxit, ut considerarent ex muliere nihil generari posse sine viro suo: viderunt igitur artem esse patrem qui cuncta disponit. Hic spiritum transmutationis adhibuit, quo minerale sulphur oleo lini coniunctum est, & inde per decoctionem hepatis vel pulmonis forma quædam resultavit, & ex eo postmodum liquor duplex, vnus lactis instar albus, densus, & oleosus; alter ut oleum valde rubeum spissum ut sanguis, ambo simul ut neutrum tamen alteri permixtum fuerit; albus liquor in fundo subsidit, altero superius, rubeo videlicet innatante. Ultra progressum est, ut ex albo fieret ad album tinctura, sed frustra tentatum fuit: hoc scio nihil ex eo factum extitisse, nec vnquam fieri posse, quòd inanis sit ac inutilis materia quædam ad hanc artem. Verùm crySTALLUS, aut berillus omnis in eo suo tempore positus, & in eo manens

vt minimum tribus annis, in hyacintho
similimum lapidem transmutatur. Item
rubinus à natura non vsque adeò colo-
ratus, tam clarus & perspicuus redditur
successu temporis, vt noctu luceat instar
naturalis carbunculi, ac vbique positus
absque lumine reperiri queat. Ex hya-
cintho pariter fit, necnō sapphiro cœru-
leus color augetur supra naturam, cum
interferta viriditate translucente. Mul-
tarum aliarum est gemmarum tinctura
præstantissima, pariter & lunæ, quæ in
ipso posita nigrescit, calcemque solis po-
nit, licet non fixi, donec terminum com-
pleat suæ perfectionis; de hoc satis.
Quisquis in hac tinctura volet operari,
primùm discat ex alchimia præparatio-
nes cum industria perficere; est enim
præ cæteris omnibus ferè chemicis ope-
rationibus paratu difficilima. Tantum
de coloribus præstat hoc oleum: in ma-
ioribus autem virtutibus non ita creden-
dum est facere, quòd in ipso coloris tin-
ctura fit dumtaxat, & non virtutis. Non-
nulli ex metallis etiam tincturas elicere
conati sunt, verùm fefellit eos opinio,

causam hoc loco ponere minimè conuenit. Hoc tamen est certissimum, quicumque solis tincturam habuerit, auri corpus ultra naturalem gradum poterit adducere, hoc est à viginti quatuor in trigésimum sextum, & ultra tam intense ut altiùs ascendere nequeat, constans nihilominus, fixumque maneat in antimonio, & in omni quartatione. Sulphur etiam lunæ suum corpus in tantum gradum exaltat, ut Venus cum æquali huius lunæ pondere iudicium acquirat lapidis Lydij. Sulphur Veneris cuprum fixat vsq; fulminis examen sustineat, non tingit tamen; cum sulphure saturni in optimam chalybem: cum sulphure Jouis tamquam ferrum optimum. Item stannum suo sulphure figitur etiam ut fulmen sustineat, & suo saturnus confirmatur atque fixatur, ut nullam cerussam vel minium, neque spiritum de se præbeat ampliùs. Sulphur verò mercurij suum corpus malleabile reddit, ut Veneris ignitionem patiat, at cineritium non. Sulphur item solis tingit lunam, sed non fixat. Fiunt etiam transmutationes

nes aliorum sulphurum in aliud quàm proprium corpus iniectorum, at non eò res peruenit, vt optatur. Notandum interea sulphur expertissimum operatorem, & non præsumptuosum putatitiumve requirere.

De arsenico ad Alchimiam vsurpato.

CAP. XVIII.

QUOD arsenicum de genere sulphurum potius, quàm sit mercuriorum, statim post sulphura subnectere visum est. Nonnulli chimistæ veteres, Sophistæ potius, chimistica laborantes, iæteritia, id est auri cupiditate turgentes, ac flauit tamquam hydropici, videntes in arsenico tincturam albam veneris, & rubeam in calaminari lapide, credentes quoque in istis verum arcanum contineri lapidis, electrum album & rubeum existimarunt argentum & aurum, donec per examina contrarium experti sunt, vanum opus videlicet. Nec eo contenti, progressum fecerunt obstinatissimum ad fixationem vt peruenirent, ac tantif-

per dum nulla domus, possessio nulla reliqua sibi manserit miseris, transmutationem in se potius expertis quam in metallis. Quid mirum? absque iudicio cognitioneque mineralium & metallorum opus hoc aggressi sunt, quod & hodie maxima pars operantium in hac arte adhuc facit. Ab eo tempore quo electrum, ab antiquioribus inditum nomen, venit in obliuionem, ruina mox subsequuta est eorum, qui nomen hoc in aurum & argentum ficticia mutarunt, id est modernorum chemicorum perditio. Electrum autem vt definiamus, est metallum ex alio conflatum arte, non amplius illi simile ex quo factum est. In exemplum: Arsenicale metallum iuxta ritum præparationis metallicæ paratum, cum venere cimentatum, pro more solito, cuprum totum in electrum album conuertit cupro suo vilius. quid opus est igitur magnis sumptibus deprauare metalla? Nunquid melius cuprum fuerit in esse naturali suo relinquere, seruata pecunia, tempore laboreque ad vtilius opus etiam applicatis? Veteres electrum proprio

prio nomine vocarunt, recentiores argentum falsò dicunt, veteres ex eo damnnum non retulerunt, quòd ipsum electrum cognouerint, moderni quia nullam habent electri noticiam, iacturam faciunt suarum facultatum, laboris, atque temporis. At cùm errores in Alchimia spe noua semper fulciantur, còventum est, vt arsenicum fixari tentatum sit reuerberationibus arundinis aliquot septimanis, alijsque: factum inde vt arsenicum in coralli formam rubeum durum ac fragile deueniret, nullius tamen vsus in Alchimia præterquam ad electrum, vti supra. Deinceps per descensum præcipitationemque, nihil aliud quàm suis calcinationibus effecerunt. Sic obstinatos homines in Alchimia decipi contingit, qui non omnia penitus & à fundamento suarum impositionum artis vocabula intelligunt exactissimè. Verum est arsenicum propria sua natura continere aurum, quod per industriam Artistæ nonnunquam separari potest in cimento, vel proiectione, vel aliàs in argentum, cuprum, vel plum-

bum attractione, non propterea sequitur hoc per suas operationes atque tincturas productū esse, sed quod antea inerat, per separationem dumtaxat, velut ex sua minera solet, ortum est. Plerumque aureum reperitur, nec nisi rarò admodū caret auro, vt alia multa. Haetenus de arsenico quod sciam, aut scribere decet; quisq; nomen eius optimè scrutetur prius diligenterq; vt intelligat, alioqui facilè sequitur maximus error in vtraque facultate, qui tandem ab euentu palàm fit.

De argento viuo. CAP. XIX.

ABSOLVTIS salibus & sulphuribus ad argentum viuum peruenimus. Hoc non probè metallum dici potest, sed aqua potius metallica, verùm ea ratione metallum esse dicitur, quia per Alchimi- am in solidam substantiam, & in colorem adducitur metallorum nonnunquam fixam, aliquando verò non fixam. Tantùm cognosci potest, esse primam Alchimistarum materiam, qui possunt inde fabricare aurum, argentum, cuprum &c. vt in examine persistant: item for-
tassis

tassis stannum, plumbum, & ferrum etiam; etenim admirandæ naturæ est, nec nisi maximis laboribus perscrutabilis. In summa sese manifestum facit, esse primam materiam Alchimistarum in gradibus metallicis, atque maximum arcanum in medicina. Est aqua non mædificans omne quod tangit, & currens animal absque pedibus, grauissimum præ omnibus metallis. Constat vt singula ex sulphure, sale, & mercurio. Primam & vltimam in liquationibus metallorum patet materiam, in eis præsertim quæ liquefcunt præter ignitionem à colore, & in alijs à fluxu.

De cachimijs & corporibus imperfectis.

CAP. XX.

ALIVD genus habetur mineraliũ corporum, quod nõ est salinũ, neq; metallum, sed bene metallicum, vt sunt marcasitæ, chiseta, rubea & alba, antimonica perfecta & imperfecta, arsenicalia, auripigmenta, talcica varia, cobleta, granata, gemmea, &c. Sunt inquam metallica, cum primam materiam metallicam

habeant potissimum, & ex tribus primis metallicis ducant originem, ad quæ confugiunt & eis incorporantur metalla, vt aurum, argentum, cuprum, ferrum, &c. Verùm quia simul incorporatur cum eis inimicus metallicus, non nisi per Alchimiam ab istius tyrannide vindicata, separari possunt. Varij sunt inimici tales, qui latrocinium exercent aduersus metalla, non secus ac si quis refugium apud socium quærens, in eius domo deprædetur, neceturque ab eodem cuius implorabat auxilium. Nonnulla dictorum consistunt potissimum in sulphure, vt marcasitæ, chiseta, cobleta: alia quidem in corpore mercurij, vt arsenicalia, auripigmentalia, antimonica, &c. alia verò in sale, vt omnia talcica. Marcasitarum duo colores habentur albus & flauus, iuxta metallicum sulphur imperfectum, in ipsis ordinatum, quòd eo sit opus ad multa. Metallum ex cobletis fit imperfectum, hoc liquefactionem patitur ac fluit, nigri coloris est magis quam plumbum & ferrum, nullius tamen splendoris nitorisve metallici, malleum admit-

tit

tit non vsque adeò multum, vt inde quid fabricari queat, eius vltima materia nondū est reperta, neque separatio. Non est dubitandum quin sit promiscuum genus ex mare & scemina, velut in ferro & chalybe, sed vt ista simul perfectè cudi nequeunt, vsque dum separationis artificium inueniatur. Habetur & aliud simile zinchinum appellatum, non vulgari-ter adhuc notum, peculiare genus, in quo varia metalla comperiuntur adulterari, liquabilis naturæ, non malleabilis, colore multum ab alijs differt, cuius vltima nondum etiam est reperta, in sua præparatione tam mirabilis ferme ac ipse mercurius, alterius permixtionem refugit, peculiare genus admirandum in mineralibus. Grana reperiuntur etiam in torrentibus metallica, granata propter formam exteriorem dicta, liquantur ac mallea sustinent, in nullum tamen instrumentum fabricabilia; horum proprietates sciri nequeunt, nisi quandoque per Alchimiam detegantur: multa continent adulterina metalla, vt argentum & aurum, ad illa, tamquam ad cuprum

& plumbum solent, confluentia. Constitunt ex crasso quodam sulphure. Alterius generis granata nonnulla sunt perspicua, instar crystalli, quibus inest aurum & argentum.

De metallis à natura absolutis, perfectis & imperfectis, & primò, de saturno vel plumbo.

CAP. XXI.

SATURNVS omnium nigerrimum & crassissimum corpus obtinuit, mercurium similem, & sal præ cæteris maximè fusibile. Per corruptionem facilè reducit in suum spiritum, in cerussam albam, flauam, in minium, & postremò in vitrum vt reliqua. Stannum fit ex sulphure albo fixo, & fixo sale, sed ex mercurio non fixo. Et quia corpore fixum est, non in mercurio, leuiter metallicam fusionē amittit auolante spiritu per ignem, quo quidem absente, nō est amplius metallum, sed corpus euanidum. Ferrum & chalybs sunt ex non liquabilibus sulphure, sale, & mercurio, contrarijs stanno & plumbo. Coagulatur in omnium durissimum metallum, seipsum desponsat,

fat, id est reperiuntur in vno duo metalla, chalybs mas, & foemina ferrum, quae separari possunt in suum vsum, vtrumq; seorsim. Aurum generatur ex purissimo sulphure summè per naturam sublimato, & ab omnibus fecibus atq; spurijis repurgato, ad tantam diaphanitatem exaltato, vt nullum inter metalla corpore possit altiùs ascendere. Sulphur hoc, est vna pars auri materiae primae, quod quidem si possent Alchimistae habere, vt etiam in arbore sua radiceq; bene reperibile, meritò gaudere possent; nam est verum sulphur philosophorum ex quo fit aurum, non illud alterum ex quo ferrum fit cuprum, &c. Hic est scrupulus sui vniuersalis. Eius mercurius etiam est à natura summè separatus ab omni terrestri & accidètali superfluitate, seorsim in suam partem mercurialem, & in extremam perspicuitatem transmutatus, qui philosophorum mercurius, est secunda pars auri primae materiae, ex qua generatur aurum. Postremò sal est tertia primae materiae pars auri, & ex arbore, ex qua aurum nasci deberet velut ex rosarum

feminibus rosæ, ad summam claritatem
cristallinã sequestratum, ac depuratum
ab omni salis acredine, acerbitate, aceto-
fite, aluminositate, & vitriolitate, vt ni-
hil penitus adhæreat ipsi iam in summa
luciditate ac diaphanitate liberè iubilanti.
His tribus in vnum conuenientibus,
decoquitur aurum in massam, non ta-
men semper vnus & eiusdem conditio-
nis vel gradus. Natura siquidem exhibet
gradus auri triginta duos, qui tamen in
arte viginti quatuor fiunt in summo gra-
du perfectionis. Huius rei causa est, quia
aurum in arbore sua nutritur, velut in suis
vacca pascuis, vel Epicureus in sua popi-
na penuarioq; mox atq; horum alterum
extra pascuum suum venit, macrescit: nõ
secus euenit auro, statim atq; fit materia
prima hominis, octo gradibus diminui-
tur. Verùm eiusmodi pascua quandoque
peiora sunt, quo fit vt peiores etiam auri
gradus vel pauciores fiant, vtque naturæ
supremus à viginti sex, ad decem in arte
descendat. Accidentia vel potiùs inci-
dentia astrorum, aut elementorum non-
nunquam auri generationẽ impediunt,

vt na-

vt naturâ fiat rudius intractabiliusve: sed ponderum præsertim inæqualitas primorum trium, vt salis nimia portio pallidius efficit, nimio mercurio plus iusto flauescit, copiosiore verò sulphure nimis rubicundum redditur. Apud naturã æquè, atq; apud homines per impedimenta incidunt errores, qui tolli possunt antimonio, cimētis, & quartationibus. Ceterùm in sulphure nihil aliud quærendū quàm corpus, in sale confirmatio, sed in mercurio virtus omnis, proprietas, essentia, & medicina, quæ non in alijs existit vt in isto, sed velut in mortuo corpore spiritu carente, in quo nonnihil adhuc elemētarium virtutum, prout in aceto reliquias ignis vini, vires adhuc seruare consumētes & corrosiuas, nō tamen fouentes, experimur vt in vino, neq; cōfortantes. Res naturales iudicātur in manifesto ex quatuor elementis componi, sed in occulto res aliter se habet: componuntur enim ex tribus dictis tantum communem inter se magnetem habentibus, qui in decoctione preparationis ad se trinitatem essentię trahit. Veteres physici statum esse voca-

runt, quia trinitas statum vnitatis acquirit, in qua quiescit naturalis motus & gradum sistit. Verum quartum esse (non elementum) merito dici deberet illa magnetica virtus, quæ medicinam attraxit in mercurium, in quo etiam reperitur: in vltima separatione tamẽ mercurius de suo pondere plurimum amittit. Isthis omnibus ad hunc modum à natura dispositis, aurum excrescit in arbore, à radice primum per truncum in suos ramos & locustas extensam, in quibus flores enascuntur (vti supra terram videtur) quibus etiam euanescentibus, non semper fructus in locustarum extremitatibus reperitur, sed quandoq; aliquot centenis passibus profundius in arbore, aliquoties in media, vel aliquot gradibus versus terræ superficiẽ. Accidere nonnunquam solet, vt nihil enascatur præter mercurium, vbi hinc per superfluitatem alia suppresserit: si verò salia dominabuntur corrosiua sua natura, tamquam vermes, arborum flores excedunt: dominio sulphuris cuncta comburuntur, velut supra terram ardore nimio solis. Cuprum fit ex spadiceo sulphure, sale rubeo,

beo, & flauo mercurio coctis in metallū. Hoc in se masculinum suum cōtinet, id est scoriā, quæ si reducatur rursus in metallum suum postquam separata est, in cuprum redit masculinū, quod amplius nō corrumpetur, & fœmina de se nullas scorias præbebit: malleatione fusioneq; non aliter inter se differunt, quàm chalybs & ferrum, & ad eundem modum etiam separari possunt, vt inde duo diuersa metalla fiant. Argentum ex albo sulphure, sale, & mercurio componitur, à natura in summum gradum puritatis ac diaphanitatis præparatus atque fixis, proximè post aurū in cineritio, sed non in antimonio, non in cimento regali, neq; in quartatione. Fixionis differentia inter aurū & argētū, cognoscenda venit ab eo, quòd aurū est masculus masculinas vires habēs fixissimas; argentum, vt fœmina debiliores. Vnius & eiusdem sunt materiæ primæ, nec aliàs colore fixationeq; differūt, quàm mas & fœmina. Sunt igitur numero septem metalla tantum, excluso etiam ipso mercurio, vt Aurum, Argentum, Stannum, Plumbum, Ferrum, Chalybs, & Cu

prum, quod postremum licet marem & foeminam in se contineat, cum simul ambo tamen cusa veniant in vsum, & non separentur à natura, vt chalybs & ferrum, pro vno habentur, quòd etiam eandem malleationem habeant æquè tractabilè, non separentur vulgariter, nisi chimicè ad vsum artis id fiat. Notandum etiam non semper in metallis, marem solùm absq; sua foemina seorsim à natura productum inueniri, vt aurum, argentum, ferrum, & chalybs, quodlibet per se; verùm sepe numero simul ambo, vt aurum & argentum in vno metallo, pariter chalybs & ferrum simul, stannum & plumbū, vt neutrum tamen alterum impediatur, imò per se non separentur. Nonnunquã etiam adulterina reperiuntur metalla, vt aurum & argentum alijs ob suam subtilitatem admixta naturaliter, præsertim cum plures diuersæq; materiæ primæ concurrunt in vnum corpus, vt videmus super terram, varios fructus insititios super vnus truncum arboris.

CONCLUSIO.

MAXIME necessaria fuit igitur generationis mineralium naturalis appositata tractatio, qua probè cognita faciliùs intelligatur, quid nam priore parte regeneratio sit metallorum artificio chymistico facta. Sententia siquidem est omnium in hac arte philosophantium, imprimis artificem istius professionis imitari naturam in omnibus exactissimè debere. Proinde quid, & quemadmodum ipsa in terræ penetralibus operetur mineraliæ economiam exercens, qua materia, quibusq; vtatur instrumentis, dictu pariter opus fuit, & intellectu. Quisquis hac via nõ intellexerit, alia minimè perueniet eò, quò tendit eius animi conatus. Non tantùm igitur discipulus artis quàm naturæ, qui rem tam arduam & arcanam scrutatur, fiat.

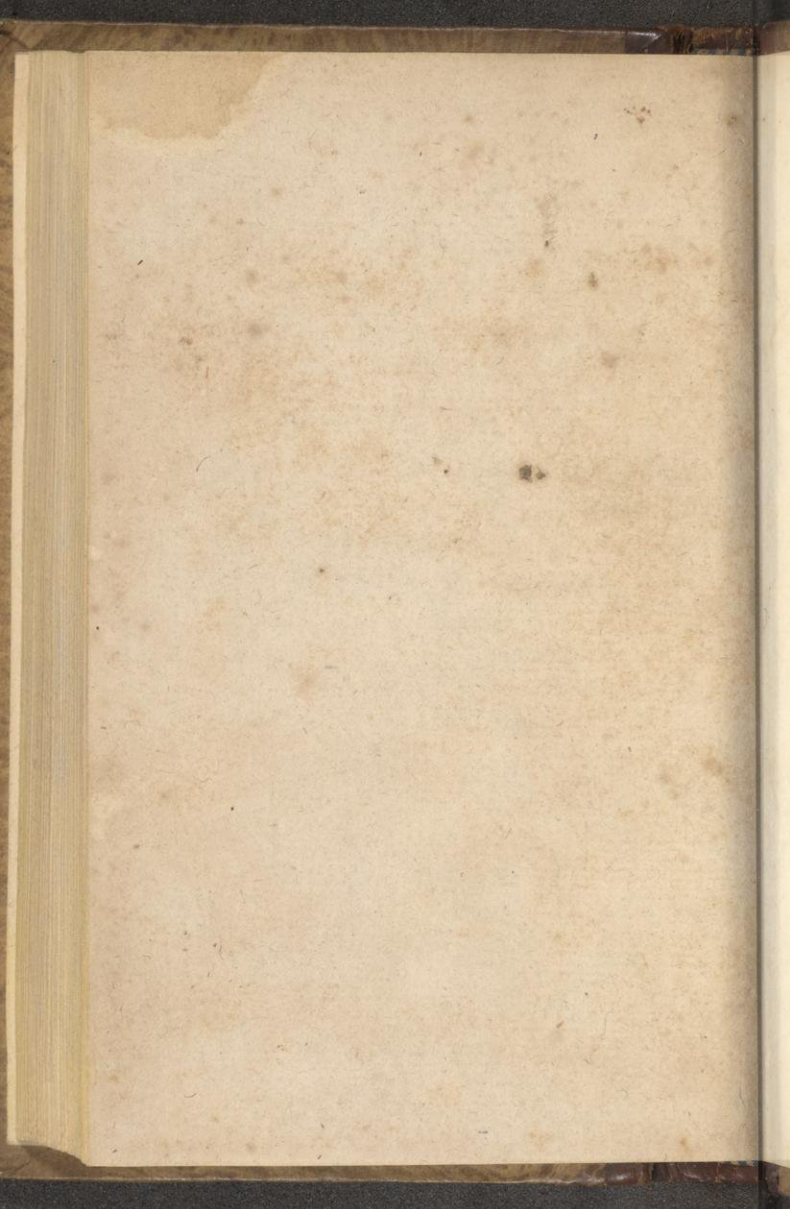
F I N I S.

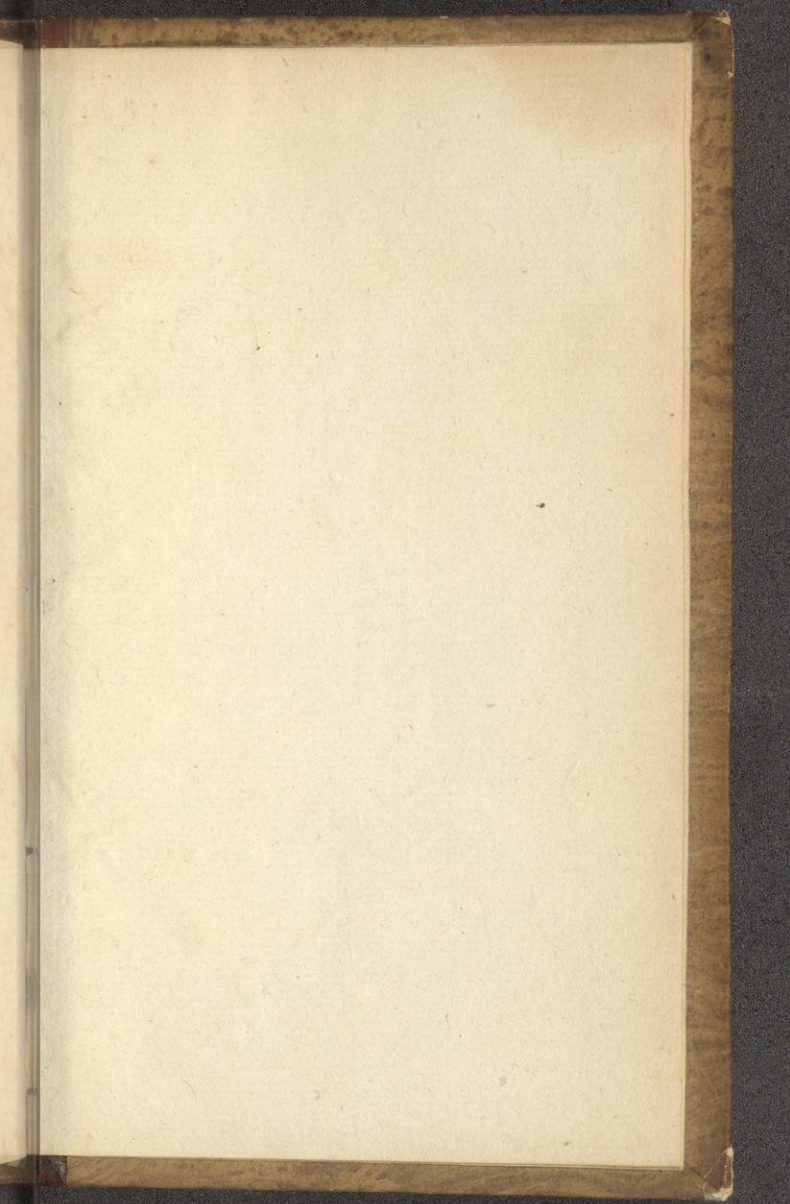
Errata sic restitue.

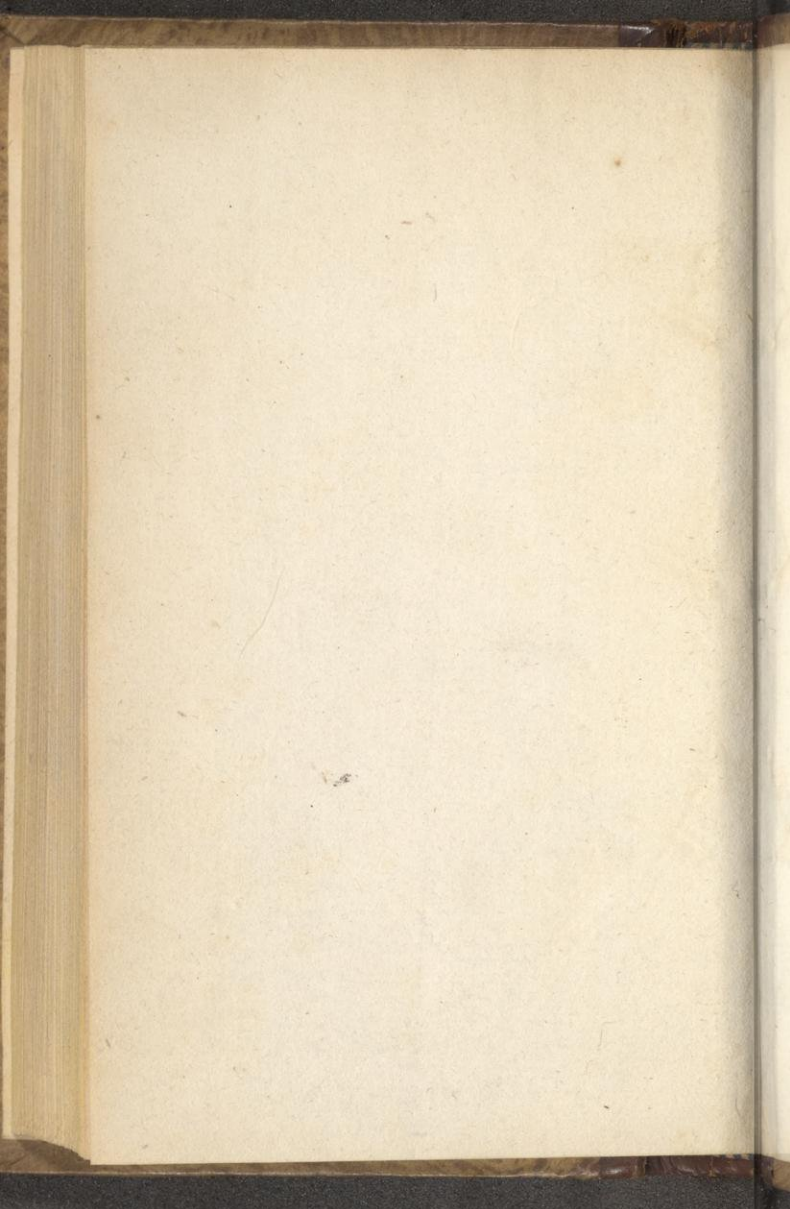
Pag. 51, lin. 19. Furnium.   Pag. 94, lin. 9. aeris.   Pag. 277,
lin. 2. natura,

FRANCOFVRTI
EXCVDEBAT ANDR.
WEHELVS, ANNO SA-
LVTIS M. D. LXXXI.

R.

as

